

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

na Wydziale Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji
Politechniki Koszalińskiej
w dniach 5–7 grudnia 2014r.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący:

dr hab. inż. Jerzy Uścińowicz, członek PKA

członkowie:

prof. dr hab. inż. Janusz Kawecki, ekspert PKA,
dr hab. inż. Janusz Uriasz, członek PKA,
prof. dr hab. Krzysztof Szewior, członek PKA, ekspert ds. jakości,
dr inż. Ryszard Szczepirot, członek PKA, przedstawiciel pracodawców,
prof. Ing. Ladislav Várkony, ekspert do spraw międzynarodowych,
mgr Edyta Lasota - Belżek, ekspert ds. formalno-prawnych PKA,
mgr Wojciech Cichoń, ekspert ds. doktorantów PKA,
Ludwika Nowak, ekspert studencki PKA, przedstawiciel PSRP.

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy dokonywała oceny instytucjonalnej w wizytowanej podstawowej jednostce organizacyjnej Uczelni. Wizytacja została przeprowadzona z w związku z upływem okresu na jaki została wydana ocena na kierunkach: *budownictwo* oraz *inżynieria środowiska*. Również Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji spełnia warunki, o których mowa w art. 47a ust. 4 *Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym*.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. *Raport z Wizytacji* Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię *Raportu Samooceny* oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, reprezentantami interesariuszy zewnętrznych, pracownikami, doktorantami, słuchaczami studiów podyplomowych oraz studentami ocenianych kierunków studiów.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Strategia określona przez jednostkę¹

Krótką prezentacją jednostki, jej pozycja w Uczelni.

Politechnika Koszalińska powstała w 1968r. Jest jedną z największych Uczelni technicznych w Polsce północnej i największą na Pomorzu Środkowym. Zatrudnia ok. 900 pracowników, w tym ponad 500 nauczycieli akademickich. Kształci w chwili obecnej ok. 8,5 tysiąca studentów na 27 kierunkach studiów: technicznych, ekonomicznych, humanistycznych i artystycznych. Wykształciła do tej pory ok. 45 tysięcy absolwentów.

Studia na Wydziale Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji obejmowały od 1968r. kształcenie na poziomie inżynierskim w zakresie dwóch specjalności: Budownictwo Miejskie i Przemysłowe oraz Budownictwo Rolnicze i Inżynieria Sanitarna. W 1974 roku w miejsce Wydziału Budownictwa Lądowego powołano dwa samodzielne instytuty: Instytut Budownictwa (ze specjalnościami: *konstrukcje budowlane i inżynierskie* oraz *technologia organizacji budownictwa*) oraz Instytut Inżynierii Środowiska (ze specjalnością *urządzenia sanitarne*), które uzyskały uprawnienia do prowadzenia dziennych studiów magisterskich. W 1982r. ponownie zespolono oba instytuty w jeden Wydział Inżynierii Lądowej i Sanitarnej, który w 1994r. przyjął nazwę Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska, z podziałem struktury na katedry, zakłady i laboratoria, a w 2012r. - nazwę Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji.

Obecnie Uczelnia ma cztery Wydziały: Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji, Wydział Elektroniki i Informatyki, Wydział Mechaniczny, Wydział Nauk Ekonomicznych oraz cztery Instytuty: Instytut Technologii i Edukacji, Instytut Neofilologii i Komunikacji Społecznej, Instytut Polityki Społecznej i Stosunków Międzynarodowych; Instytut Wzornictwa. Ma prawo do nadawania stopnia doktora w 7 dyscyplinach naukowych i doktora habilitowanego w 2 dyscyplinach naukowych.

Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej ma kategorię naukową B. Posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora nauk technicznych w dwóch dyscyplinach: *budownictwo* i *inżynieria środowiska* oraz doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie *budownictwo*.

Na Wydziale Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji kształcenie realizowane jest na czterech kierunkach: *budownictwie*, *inżynierii środowiska*, *geodezji i kartografii* oraz *ochronie środowiska*. Wydział ma prawa doktoryzowania na kierunkach *budownictwo* i *inżynieria środowiska* oraz habilitowania na kierunku *budownictwo*. Prowadzone są też studia podyplomowe na kierunkach: *inżynieria środowiska* oraz *geodezja i kartografia*.

Na strukturę Wydziału składa się: 12 katedr i 5 samodzielnych zakładów z podległymi im laboratoriami, 3 laboratoriów ogólnowo-wydziałowych oraz 6 pracowni komputerowych.

- 1) Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia,

Misją Politechniki Koszalińskiej jest „kształcenie społeczeństwa, prowadzenie badań naukowych, wdrażanie wyników badań do gospodarki oraz udział w życiu społecznym, zapewniające uczelni przyczynianie się do rozwoju regionu, kraju i świata, a absolwentom zdolność do wypełniania funkcji zawodowych i społecznych przez całe aktywne życie”. Misja ta, niesie ze sobą również zobowiązanie Uczelni, która przy uznaniu przez nią za podstawowe „zasad humanizmu i tolerancji światopoglądowej, wolności i niezależności prowadzenia badań naukowych, równości dostępu do kształcenia dla wszystkich grup społecznych” – stara się dążyć do „nieustannego dostosowania i unowocześniania oferty badawczej, dydaktycznej i kształcenia ustawicznego w zgodzie z tymi zasadami oraz rozwojem technicznym, kulturowym, potrzebami rynku pracy, gospodarki oraz zasadami współpracy regionalnej, krajowej i międzynarodowej.” W tych kategoriach nieustannego rozwoju Uczelni i ich spełnienia – deklarowanego w misji - należy oceniać również jej działalność.

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

W rozumieniu swojej misji Uczelnia ujawnia cele i priorytety swojej działalności, uznając za cel główny osiągnięcie przez nią pozycji uczelni krajowej, dominującej wśród szkół wyższych i jednostek naukowych w północnej i północno-zachodniej Polsce. Ma się to dokonać poprzez realizację 12 celów szczegółowych, a mianowicie (cyt):

- 1) Objęcie działalnością rekrutacyjną obszaru Polski północnej i północno-zachodniej;
- 2) Stworzenie specjalizacji naukowych charakterystycznych dla uczelni;
- 3) Utworzenie sześciu silnych podstawowych jednostek organizacyjnych – wydziałów;
- 4) Zapewnienie pełnej akademickości uczelni;
- 5) Zapewnienie jakości kształcenia gwarantującego pozycję dominującą;
- 6) Zbudowanie bazy materialnej dla potrzeb kształcenia i badań;
- 7) Rozwinięcie struktury IT do poziomu umożliwiającego dostęp do krajowych i światowych źródeł informacji oraz prowadzenie kształcenia w systemie e-learningu;
- 8) Ugruntowanie demokracji akademickiej;
- 9) Wzrost oddziaływania wychowawczego;
- 10) Osiągnięcie przez uczelnię pozycji silnego ośrodka opiniotwórczego;
- 11) Unowocześnienie zarządzania uczelnią;
- 12) Zwiększenie więzi wewnętrznych środowiska akademickiego.

Cele te zaś będą zrealizowane głównie poprzez (syntetyczny wypis z misji Uczelni):

- sformułowanie charakterystycznych dla uczelni specjalizacji naukowych, przez stworzenie kilku silnych zespołów naukowych specjalizujących się w wybranych dziedzinach, związanych z najnowocześniejszymi technologiami łączącymi w sobie różne techniczne dyscypliny naukowe, współpracujących z innowacyjnymi przedsiębiorstwami z obszaru środkowego Pomorza;
- utworzenie 6 silnych wydziałów, ze statusem jednostki naukowej, z planem uzyskania do końca 2020r., co najmniej kategorii naukowej „B”;
- zapewnienie pełnej „akademickości” uczelni tj. 6 uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora;
- zapewnienie potencjału kadrowego dla już posiadanych uprawnień do doktoryzowania i habilitowania oraz minimum kadrowego dla „prowadzonych” dyscyplin naukowych (na Wydziale Inżynierii Łądowej, Środowiska i Geodezji – uprawnienia habilitowania i doktoryzowania w dyscyplinie *budownictwo* oraz uprawnienia doktoryzowania w dyscyplinie *inżynieria środowiska*);
- uzyskanie praw doktoryzowania i habilitowania w zakresie „nieprowadzonych” dotychczas dyscyplin naukowych (na Wydziale Inżynierii Łądowej, Środowiska i Geodezji – uprawnienia habilitowania w dyscyplinie *inżynieria środowiska*).
- zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, gwarantującej pozycję dominującą, ze wzmocnieniem wysiłków na uruchomienie jak największej liczby kierunków studiów magisterskich i doktoranckich;
- budowanie bazy materialnej dla potrzeb kształcenia i badań, poprzez ukończenie budowy kampusu Politechniki Koszalińskiej przy ul. Śniadeckich (do roku 2015 zostaną ukończone budowy budynku naukowo-dydaktycznego z wyposażeniem aparaturowym dla kierunku *inżynieria środowiska*; wyposażone w aparaturę laboratoryjną dwa budynki laboratoriów Wydziału Inżynierii Łądowej, Środowiska i Geodezji), z poddaniem procesom akredytacji najważniejszych laboratoriów badawczych;
- rozwinięcie struktury IT do poziomu umożliwiającego dostęp do krajowych i światowych źródeł informacji oraz prowadzenie kształcenia w systemie e-learningu;
- ugruntowanie demokracji akademickiej, w tym: uczestnictwo władz Uczelni w kształtowaniu polityki Wydziałów i na odwrót; włączanie samorządów studenckich w proces tworzenia nowych kierunków i specjalności oraz ocenę jakości kształcenia; utrzymanie niezależności samorządów studenckich przez uregulowany uchwałami Senatu system budżetowania i ograniczenie uznaniowości władz uczelni w tej sprawie etc;
- wzrost oddziaływania wychowawczego (demokracja i samorządność akademicka, partnerstwo studentów w decyzjach o rozwoju uczelni, wspieranie organizatorów studenckich imprez kulturalnych i sportowych; współpraca ze stowarzyszeniami absolwentów i studentów; wspieranie materialne i organizacyjne kół zainteresowań i kół naukowych);

- osiągnięcie pozycji silnego ośrodka opiniotwórczego o zasięgu ponadregionalnym (prowadzenia ciągłej akcji wizerunkowej, wydawanie opinii w istotnych publicznie sprawach; organizowanie debat i imprez o charakterze popularnonaukowym; oferty usług zespołów badawczych);
- unowocześnienie zarządzania uczelnią (wprowadzenie nowej struktury organizacyjnej; zastosowanie „organizacji macierzowej”; wprowadzenie spójnego systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie dydaktyką, nauką i gospodarką; wprowadzenie procedur wykonawczych w obsłudze jednostek, zgodnie z wybranym systemem jakości; doskonalenie systemu planowania i realizacji zadań jednostek poprzez decyzje budżetowe, zmiana struktury organizacyjnej i technicznego wsparcia, podziału kompetencji pomiędzy organy uczelni i ustalenia stopnia ich odpowiedzialności za decyzje);
- zwiększenie więzi wewnętrznych środowiska (opracowanie modelu kariery akademickiej dla najzdolniejszych pracowników nauki; oprowadzenie systemu ustawicznego dokształcania pracowników; wprowadzenie elastycznego systemu zatrudnienia zależnego od zakresu zadań realizowanych przez jednostki; wzmocnienie systemu zadaniowego finansowania doktorantów, równoległe do systemu stypendiów doktoranckich; motywowanie nauczycieli akademickich do podejmowania nowych zadań w zakresie badań, dydaktyki i prac organizacyjnych; monitoring karier absolwentów, we współpracy z organizacjami studenckim i Stowarzyszeniem Absolwentów „Millennium” oraz Stowarzyszeniem Wspierania Rozwoju Politechniki Koszalińskiej) etc.

„Strategia Rozwoju Uczelni do roku 2020” została przyjęta Uchwałą Senatu Politechniki Koszalińskiej Nr 71/2008 z dnia 17.12.2008r. (RS - zał. I.1.1). W strategii tej – oprócz prezentacji misji Politechniki Koszalińskiej i jej wizji w 2020r. oraz ukazanych powyżej celów i priorytetów – odniesiono się do uwarunkowań i przesłanek rozwoju uczelni, procesu kształcenia na poszczególnych wydziałach i w instytutach (w tym na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska) badań naukowych, zasobów kadrowych, projektów badawczych, uprawnień akademickich, bazy aparaturowej, oddziaływania na społeczność lokalne, zdolności ekonomicznej do wypełniania zadań ustawowych, wyposażenia materialnego uczelni, warunków dotychczasowego rozwoju uczelni i sposobu dojścia do stanu aktualnego, przesłanek wyboru kierunków rozwojowych, działań prowadzących do osiągnięcia celów szczegółowych. Ukazano uwarunkowania realizacji celów strategicznych, warunki zapewnienia wypełniania misji, wskaźniki osiągania celów, finansowanie realizacji strategii, zmiany w strategii oraz monitorowanie zgodności działań ze strategią. Wykonano także analizę SWOT.

Ukazana w „Strategii (...)” wizja Politechniki Koszalińskiej w 2020r. stanowi, że Uczelnia, zorganizowana w struktury wydziałów i instytutów, będzie składać się z 6. podstawowych jednostek organizacyjnych, spełniających warunki statutowe dla wydziału. Oprócz tych jednostek funkcjonować mają tzw. „centra naukowe”, funkcjonujące na poziomie ogólnouczelnianym lub jednostek podstawowych, powoływane do realizacji dużych projektów, tworzące specjalności naukowe charakterystyczne dla Politechniki Koszalińskiej. Wśród podstawowych jednostek organizacyjnych wyodrębniona zostanie jedna, o charakterze priorytetowym. Jej zadaniem będzie kształcenie w kierunkach i specjalnościach, które będą pojawiały się w przyszłości – jak to nazwano – „jako wynik rozwoju technologicznego świata”.

Zakłada się, że na wszystkich kierunkach studiów uczelnia będzie miało prawo do kształcenia na poziomie drugiego stopnia, a na co najmniej 6., na poziomie trzeciego stopnia, w tym co najmniej na jednym nietechnicznym. Przewiduje się, że łączna liczba studentów w 2020r. powinna wynosić ok. 12 tysięcy, z czego 50% reprezentować będą studenci kierunków technicznych, a 25% - studenci niestacjonarni.

W zakresie prac badawczych do 2020r. wizja mówi o stworzeniu kilku zespołów, które specjalizować się będą w realizacji i wdrożeniach projektów naukowo-technologicznych. Dzięki środkom pozyskiwanym z międzynarodowych grantów oraz ze zleceń z obszaru gospodarczego, wykształcone zostaną specjalizacje naukowe, a dotacje ministerialne przeznaczone będą wyłącznie na rozwój kadry naukowej.

Zakłada się, że w 2020r. liczebność kadry naukowej profesorów, doktorów habilitowanych i doktorów wzrośnie o ok. 50% w stosunku do tej z 2008r. Wizja przewiduje, że stworzone zostanie docelowe zaplecze naukowo-dydaktyczne w postaci nowoczesnych budynków w kampusie przy ul. Śniadeckich. Oddane do eksploatacji będą trzy budynki laboratoriów Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska, jeden Wydziału Elektroniki i Informatyki, dwa Wydziału Mechatroniki, a także hala widowiskowo sporto-

wa, zrealizowana przy współpracy z Urzędem Miasta Koszalin. W trakcie realizacji znajdować się będą cztery budynki Wydziału Mechanicznego i budynek Biblioteki Głównej.

To – zdaniem Uczelni – uczyni z Politechniki Koszalińskiej w 2016r. znaczącego uczestnika życia publicznego i społecznego, poprzez aktywność jej kadry wpływającego na opinię publiczną. Zakłada się, że Uczelnia będzie liderem integrującym środowisko akademickie regionu.

Oceniany Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji ma również opracowaną swoją „Strategię Rozwoju Wydziału do roku 2020”, zatwierdzoną Uchwałą Rady Wydziału z dnia 2.10.2012r. (zał. I.1.3). Strategia ta jest zbieżna z misją i programem rozwoju Uczelni (zał. I.1.2). Ujawnia się to w szczególności w dążeniu do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, prowadzenia badań naukowych i dostosowywania oferty dydaktyczno-naukowej do potrzeb rynku.

Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji realizuje cztery kierunki studiów I stopnia o 6 specjalnościach, trzy kierunki studiów II stopnia o 6 specjalnościach oraz dwa kierunki studiów doktoranckich, jak również studia podyplomowe. Jak to stwierdzono w *Raporcie Samooceny* opracował koncepcję kształcenia, zgodną z celami strategicznymi Uczelni, zgodnie z wymaganiami ustawowymi. Dostosował ją do systemu Krajowych Ram Kwalifikacji. Stara się zwiększać konkurencyjność swoich absolwentów, podejmując działania prowadzące do doskonalenia jakości kształcenia z ciągłym dostosowaniem funkcjonujących i tworzeniem nowych programów kształcenia, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb regionalnego i krajowego rynku pracy. Stara się wzmocnić powiązania z podmiotami sektora społeczno-gospodarczego oraz administracyjnego, uwzględniając innowacyjne formy i metody kształcenia. Rozszerza też ofertę prowadzenia zajęć w języku angielskim.

„Strategia rozwoju Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej na lata 2012-2020” została opracowana na podstawie „Strategii Rozwoju Politechniki Koszalińskiej na lata 2008-2020”. Z analizy powyższych dokumentów wynika, że zachodzi pomiędzy nimi korelacja. Realizacja ogólnych i szczegółowych celów strategicznych Wydziału będzie się odbywać poprzez wyznaczanie przez Dziekana zadań oraz sankcjonowaniem, w ustalonych terminach, realizacji ich zakończenia (z oszacowaniem ryzyka ich niewykonania i podejmowanymi działaniami zaradczymi). Forma takiego działania – jak stwierdzono – została już wprowadzona na Wydziale i będzie kontynuowana w ramach działającej na Politechnice Koszalińskiej Kontroli Zarządczej.

„Strategię rozwoju Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej na lata 2012-2020” tworzą: wizja, misja, cele strategiczne ogólne i szczegółowe określone w 4. perspektywach: finansowej, klienta, procesów wewnętrznych oraz uczenia się i rozwoju.

Wizja rozwoju Wydziału zakłada, że do roku 2020 stanie się on „silnym ośrodkiem nauki, innowacyjnego kształcenia i współpracy z otoczeniem, zajmujący godne miejsce na mapie edukacyjnej i naukowej Polski a szczególnie na mapie Pomorza Środkowego”.

Misją Wydziału jest: „kształcenie wszechstronnych i twórczych specjalistów na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy oraz prowadzenie wysokiej jakości badań naukowych z zakresu budownictwa, inżynierii i ochrony środowiska oraz geodezji i kartografii przyczyniających się do rozwoju nauki i gospodarki tak regionu jak i kraju”. Niewątpliwie panuje tutaj intencjonalna zgodność misji i wizji rozwoju Wydziału i Uczelni. Intencja zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, zasygnalizowana w misji Uczelni, wyrażona jako dążenie do „nieustannego dostosowania i unowocześniania oferty badawczej, dydaktycznej i kształcenia ustawicznego w zgodzie z tymi zasadami oraz rozwojem technicznym, kulturowym, potrzebami rynku pracy, gospodarki oraz zasadami współpracy regionalnej, krajowej i międzynarodowej...” znajduje tutaj odniesienie w postaci „kształcenia wszechstronnych i twórczych specjalistów (...) przyczyniających się do rozwoju nauki i gospodarki tak regionu jak i kraju”.

W ogólnych celach strategicznych jednostka zakłada:

- dążenie do stałego podnoszenia jakości kształcenia na kierunkach *budownictwo, inżynieria środowiska, geodezja i kartografia* oraz *ochrona środowiska* oraz do podnoszenia atrakcyjności studiowania poprzez modyfikację i poszerzenie jej oferty edukacyjnej, celu zaspakajania ambicji studentów i spełnienia oczekiwań rynku pracy;
- utrzymanie kategorii naukowej „B” z próbą uzyskania kategorii „A”;
- zwiększenie liczby projektów badawczych finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w szczególności realizowanych we współpracy z przemysłem, z dążeniem do komercjalizacji ich wyników;

- usprawnienie działalności administracyjnej,
- dalsze wdrażanie i udoskonalanie obowiązującego w uczelni Systemu Zarządzania Jakością,
- dążenie do ich rozbudowy i modernizacji oraz racjonalnego i celowego wykorzystywania zasobów.

W szczegółowych zaś celach strategicznych jednostka zakłada:

- w aspekcie finansowym:
 - poszukiwanie nowych źródeł finansowania.
 - dążenie do wzrostu przychodów ze źródeł zewnętrznych.
 - zwiększenie przychodów z działalności dydaktycznej (studia podyplomowe, kursy),
 - zwiększenie przychodów z umownej działalności naukowo-badawczej.
 - racjonalizowanie kosztów działalności administracyjnej.
- w aspekcie potrzeb „klienta”:
 - zwiększenie liczby studentów studiów stacjonarnych, niestacjonarnych i podyplomowych, adekwatnie do potencjału kadrowego,
 - zintensyfikowanie współpracy z zewnętrznym otoczeniem gospodarczym w zakresie wzbogacania oferty badawczej i rozwoju naukowego oraz współfinansowania prac naukowo-badawczych,
 - dążenie do komercjalizacji prac badawczo-rozwojowych,
 - promowanie jednostki w kraju i za granicą.
- w aspekcie procesów wewnętrznych:
 - doskonalenie oferty edukacyjnej w zakresie kierunków kształcenia,
 - dostosowanie tej oferty studiów podyplomowych do wymagań rynku pracy,
 - modernizowanie metod monitorowania jakości kształcenia zgodnie ze standardami krajowymi i międzynarodowymi,
 - doskonalenie rozwoju i aktywności kadry naukowej,
 - zwiększenie relacji z podmiotami zewnętrznymi,
 - usprawnienie system zarządzania Wydziałem.
- w aspekcie uczenia się i rozwoju:
 - zwiększanie kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej oraz liczby młodych, samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych,
 - rozwijanie międzynarodowej współpracy w zakresie kształcenia i prac naukowo-badawczych
 - rozwijanie bazy dydaktycznej i laboratoryjnej,
 - poprawienie stanu infrastruktury w zakresie potrzeb studentów i pracowników,
 - zwiększanie kompetencji pracowników administracyjnych poprzez szkolenia,
 - doskonalenie zasad wynagrodzenia i czynników motywacyjnych dla pracowników, w ramach istniejących możliwości finansowych.

Dalsze wdrażanie i udoskonalanie systemu zarządzania jakością kształcenia, w tym modernizowanie metod jej monitorowania, zgodnie ze standardami krajowymi i międzynarodowymi, jest zapisane w strategię rozwojową Uczelni i Wydziału, co poświadcza o jasno wyrażonych przez nie zobowiązaniach, zakorzenionych w ich polityce.

Analiza funkcjonujących dokumentów, jak również analizy wynikające z przeprowadzonej wizytacji Zespołu Oceniającego dają podstawy do stwierdzenia, że w zakresie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i prowadzonych badań naukowych, a także ich związku z ciągle zmieniającymi się potrzebami rynku pracy oraz uwarunkowań otoczenia społeczno-gospodarczego, występuje intencjonalna zgodność i merytoryczna kompatybilność strategii rozwoju Wydziału z misją i strategią rozwoju Uczelni.

- 2) Jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, zwane dalej „studiami”, spójną z jej celami strategicznymi,

W jednostce realizowane są studia I⁰ i II⁰, stacjonarne i niestacjonarne, oraz studia doktoranckie III⁰ i studia podyplomowe. Koncepcja kształcenia obejmuje więc wszystkie poziomy i rodzaje studiów. Jest ona spójna.

Dobłą wykładnią oceny spójności koncepcji kształcenia i działalności naukowo-badawczej z celami strategicznymi Wydziału jest jej modyfikowalność w przypadku powstania zagrożeń sytuacyjnych oraz podatność na zmiany, w kontekście wciąż zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych. Przy dużym postępie cywilizacyjnym, dużych ruchach migracyjnych młodzieży, przy zmianach struktury społecznej ludności, zmianach politycznych etc. ważna jest szybka rejestracja negatywnych symptomów i identyfikacja zagrożeń oraz adekwatne przełamywanie złych tendencji. O ile koncepcje kształcenia na studiach I^o i II° są „stabilizowane” przez Krajowe Ramy Kwalifikacji, do których każda jednostka prowadząca kształcenie musiała się dostosować (oczywiście otrzymując różny zakres swobody kształtowania tych koncepcji, adekwatnie od swojego statusu), o tyle w przypadku studiów doktoranckich i podyplomowych, pomimo konieczności określenia efektów kształcenia i in. występuje tu pewna swoboda działania.

Przy odpowiednio skonstruowanej strategii rozwoju jednostki, stabilnej w pewnych ustaleniach ale w pewnych również „otwartej” na zmiany, zakładającej ww. aspekty działania powstałych uwarunkowań zewnętrznych (np. kryzysu gospodarczego, zmian polityki), bardzo ważna jest głównie ocena szybkiego reagowania Wydziału i zdolność wprowadzenia adekwatnych zmian w tej koncepcji. To wydaje się najlepszym probierzem i miarą spójności tej koncepcji. Warto zatem właśnie to w pierwszym rzędzie poddać ocenie.

Jak wynika z analizy przedstawionych przez jednostkę danych łączna liczba studentów Wydziału (I^o i II° studiów stacjonarnych i niestacjonarnych) wynosiła w 2014r. – 2210 osób, co stanowiło 25,64% ogółu studentów Uczelni. W porównaniu z 2009r., w którym wynosiła ona 2422 osób, co stanowiło 22,53% ogółu studentów Uczelni, spadła więc o 212 studentów. Pomimo tego spadku procentowy udział studentów Wydziału wzrósł o ponad 3%. W tym okresie liczba studentów stacjonarnych Wydziału spadła o 30 osób, przy spadku w Uczelni wynoszącym 361 osób. Natomiast liczba studentów studiów niestacjonarnych zmalała o 182 osoby, przy spadku w Uczelni o 1771 osób. Pomimo promocji oraz uczestniczenia kierunków: *budownictwo, inżynieria środowiska i ochrona środowiska* w projekcie POKL 4.1.2 „*kierunki zamawiane - Inżynier pilnie poszukiwany*” – łączna liczba studentów WILŚiG spadła o 8,75%. Powodem tego spadku jest zapewne niż demograficzny oraz spadek zainteresowania kształceniem na studiach niestacjonarnych, wynikający w dużej mierze ze wzrostu ofert studiów prowadzonych w trybie stacjonarnym, finansowanym przez Państwo. Studia w systemie niestacjonarnym – jak słusznie zauważono – podejmowane są przez osoby pracujące, podwyższające swoje kwalifikacje.

Natomiast na utworzonych w 2006r. na Wydziale studiach doktoranckich, wg stanu na 31.12.2008r. (rok akademicki 2008/2009) liczba doktorantów wynosiła 19 osób, przy 65 osobach na całej Uczelni (29%). Przy stanie 13 osób studiujących na Wydziale w dn. 07.10.2014r. i 113 osobach w całej Uczelni – jest to spadek dość znaczny, bo o 30% (do 11,5% udziału w skali całej Uczelni).

W przypadku prowadzonych na Wydziale studiów podyplomowych *gospodarka nieruchomości* liczba słuchaczy spadła: z 69 osób w roku akademickim 2009/2010 do 16 w roku akademickim 2014/2015. Oznacza to spadek zdecydowany, bo aż o 77%. Studia podyplomowe *technologia wody, ścieków i odpadów* nie zostały uruchomione w roku akademickim 2014/2015 (planuje się ich uruchomienie w roku akademickim 2015/2016). W ostatniej edycji tych studiów, odbyła się w roku akademickim 2012/2013 studiowało 11 słuchaczy, zaś w przedostatniej w roku akademickim 2009/2010 – 12 słuchaczy. Jest to liczba bardzo niska, na granicy opłacalności. W reakcji na to starano się poszerzyć ofertę studiów podyplomowych prowadzonych na Wydziale o studia podyplomowe: *zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, częściowo obejmujące zakresem programowym dotychczas realizowane studia podyplomowe *technologia wody, ścieków i odpadów*. W roku akademickim 2013/2014 uruchomiono je po raz pierwszy. Następną edycję planuje się kontynuować w roku akademickim 2015/2016.

Jak widać z powyższej statystyki liczba wszystkich studentów na wszystkich stopniach i formach kształcenia znacznie spadła. Można by długo analizować przyczyny tego stanu. Wynikają one po części właśnie z uwarunkowań zewnętrznych lecz ważne jest przy tym to głównie – jakie kroki zostały lub będą szybko podjęte w celu przełamania tej niekorzystnej, spadkowej tendencji naboru studentów?

W aspekcie już dokonanego rozwoju koncepcji kształcenia Wydział dostosował już programy kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji (choć z pewnymi defektami, co zostanie ujawnione później). Stara się jednak rozszerzać swą ofertę kształcenia i zapewniać jej kompleksowość, w ramach posiada-

nych kompetencji nauczycieli i możliwości zapewnienia warunków lokalowych, bazy laboratoryjnej i możliwości instytucjonalnych etc. Obecnie realizuje kształcenie na 5 kierunkach studiów I^o o 6 specjalnościach, 3 kierunkach studiów II° o 6 specjalnościach oraz 2 kierunkach studiów III° - doktoranckich, jak również studiach podyplomowych. Jest to oferta dość bogata. Stara się też zadbać o zwiększenie konkurencyjności absolwentów Wydziału na rynku pracy, dostosowując programy kształcenia i tworząc nowe projekty programów dla mających powstać nowych specjalności, adekwatnie do zmieniających się potrzeb i oczekiwań społecznych i gospodarczych regionu. Stale stara się również wzmacniać powiązania z podmiotami sektora społeczno-gospodarczego oraz administracyjnego, w zakresie opiniowania i doskonalenia funkcjonujących programów kształcenia i tworzenia nowych. Jest też świadom, że wiąże się to ściśle z zapewnieniem odpowiedniej wysokokwalifikowanej kadry naukowej, a więc wynika z rozwoju kompetencyjnego tej kadry, kadry zdolnej tę transformację zapewnić na właściwym poziomie.

Jak wskazano to w określeniu perspektyw rozwoju Wydziału wynikających z jego strategii, zasadniczym celem Jednostki w dziedzinie nauki jest obecnie wzmocnienie jego pozycji naukowej poprzez: rozwój naukowy kadry (głównie pracowników samodzielnych), rozwinięcie badań naukowych w dyscyplinach i specjalnościach reprezentowanych na Wydziale oraz poszukiwanie nowych obszarów badawczych wynikających z potrzeb regionu, mogących również zapewnić planowane rozszerzenie oferty edukacyjnej. W tym celu, w okresie 2 lat, przewiduje się uzyskanie 6 stopni doktora habilitowanego (3 z *budownictwa*, 2 z *inżynierii środowiska* oraz 1 z *nauk o zarządzaniu*) oraz 1 lub 2 tytułów profesora (1 z dyscypliny *budownictwa* i 1 z *inżynierii środowiska*).

Rozwój kadry prowadzi wprost do rozwinięcia potencjału naukowego Jednostki. Wydział widzi szansę utrzymania kategorii naukowej „B” aspirując w perspektywie paru lat do osiągnięcia kategorii „A”. Wzmocnione to zostanie również – jak planuje – poprzez zatrudnianie profesorów o uznanej pozycji naukowej, tworzenie interdyscyplinarnych zespołów badawczych krajowych i zagranicznych, profesorów wizytujących. To może dać realną szansę zwiększenia finansowania badań naukowych z grantów, głównie z NCN, NCBiR oraz z projektów unijnych. Planuje się też wprowadzenie bodźców zwiększających aktywność pracowników naukowo-dydaktycznych, w składaniu wniosków o finansowanie badań naukowych ze środków zewnętrznych. Środki finansowe pozyskane z funduszy Unii Europejskiej pozwoliły na utworzenie nowego zaplecza badawczego, wyposażonego w nowoczesną aparaturę badawczą. Winno to być teraz właściwie wykorzystane.

Priorytetowym, niezmiennym celem Wydziału wynikającym z jego strategii jest także uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie *inżynieria środowiska* oraz doktora w dyscyplinie *geodezja i kartografia*. Powiązane jest to z kształceniem na tych kierunkach, w szczególności na studiach doktoranckich i podjętą polityką wspierania młodej kadry naukowej, w której upatruje się jako źródło pozyskiwania własnej kadry naukowo-badawczej i przyspieszenia rozwoju naukowego młodych naukowców.

Rozwój naukowy Wydziału będzie stymulować również doskonalenie i zapewnienie jakości kształcenia. Dokonywać się to powinno jednak w pewnych realiach środowiskowych – ocenie potrzeb rynku pracy, potrzeb gospodarczych, społecznych etc. Wydaje się, że Wydział zidentyfikował te realia. Ze względu na małe zainteresowanie wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych i ograniczony rynek pracy dla absolwentów za priorytetową uznał stopniową likwidację kierunku *ochrona środowiska*, a w zamian uruchomienie nowych specjalności na już istniejących kierunkach kształcenia, tj.: *kataster nieruchomości* na kierunku *geodezja i kartografia* oraz *geotechnika i hydrotechnika morska* na kierunku *budownictwo*. Zainteresowanie tą problematyką w regionie – jak to wynika z przeprowadzonych przez jednostkę analiz – jest duże. Chce więc to umiejętnie wykorzystać – i słusznie.

Jak z powyższego wynika jest tutaj zastosowana logika strategicznego, systemowego działania, która dowodzi spójności realizowanej, koncepcji kształcenia i działalności naukowo-badawczej jednostki planowanej na dłuższy okres lecz i choć podlegającej zmianom w zakresie do tego pożądanym.

- 3) Jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia,

W swojej wizji do roku 2020 Wydział zakłada, że „*stanie się silnym ośrodkiem nauki, innowacyjnego kształcenia i współpracy z otoczeniem, zajmujący godne miejsce na mapie edukacyjnej i naukowej Polski a szczególnie na mapie Pomorza Środkowego*”. Te aspiracje już obecnie znajdują swoje potwierdzenie w jego potencjale oraz dokonywanych przekształceniach oferty edukacyjnej, rozwoju kadry, ewolucji działalności naukowo-badawczej.

Politechnika Koszalińska, jako największa uczelnia na Pomorzu Środkowym, jest jedną z największych Uczelni technicznych w Polsce północnej. Jest też jednym z największych pracodawców w Koszalinie. Zatrudnia ok. 900 pracowników, w tym ponad 500 nauczycieli akademickich. Na Wydziale zatrudnionych jest 163 pracowników, w tym w grupie naukowo-dydaktycznej 12 profesorów tytularnych, 20 doktorów habilitowanych, 58 doktorów oraz 35 osób z tytułem zawodowym magistra. Kształci w chwili obecnej ok. 8,5 tysiąca studentów. Świadczy to o jej wielkości i potencjale, stanowiącym na rynku edukacyjnym w Polsce organizm znaczący. Wywiera istotny wpływ na rozwój miasta i regionu, będąc jego ważnym ośrodkiem kulturalnym i kulturotwórczym, stanowiąc o jego pozycji. Mając duży potencjał, może znacząco wpływać na przyszły rozwój społeczno-gospodarczym regionu.

Wydział jest zatem znaczącym ośrodkiem akademickim kształcącym kadry dla regionu. Dysponuje dobrym potencjałem dydaktycznym i naukowym, zarówno pod względem kwalifikacji kadry, jak i nowoczesnej, szczególnie ostatnio rozbudowywanej intensywnie, infrastruktury badawczej. Mając uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora nauk technicznych w dwóch dyscyplinach: *budownictwo i inżynieria środowiska* oraz doktora habilitowanego *nauk technicznych* w dyscyplinie *budownictwo*, jest na dobrej drodze, by w niedalekiej przyszłości zapewnić sobie stabilność kadry i wpływać także bezpośrednio na wzrost potencjału kadr naukowych w regionie, w dyscyplinach przez niego reprezentowanych.

W swoich ogólnych celach strategicznych rozwoju Wydział akcentuje dążenie do stałego podnoszenia jakości kształcenia na wszystkich swoich kierunkach. Podjęte kroki modyfikujące koncepcję kształcenia z jej transformacją programową i poszerzeniem oferty edukacyjnej, z wykazywaną dbałością do podnoszenia atrakcyjności studiowania z zaspakajaniem ambicji studentów i zarazem spełnieniem oczekiwań rynku pracy w regionie, świadczy o uświadomieniu znaczenia tej jakości, jako wykładni sukcesu. Utrzymanie kategorii naukowej „B” z aspiracjami uzyskania kategorii „A”, poprzez zwiększenie aktywności w podnoszeniu kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej, szczególnie młodych, samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, próby zwiększenia liczby projektów badawczych finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w szczególności realizowanych we współpracy z przemysłem, dążenie do komercjalizacji ich wyników, dążenie do rozbudowy i modernizacji oraz racjonalnego i celowego wykorzystywania zasobów bazy dydaktycznej i laboratoryjnej poświadczą, że identyfikacja roli i pozycji na rynku edukacyjnym, z uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia – występuje. Wydział akcentuje potencję dalszego wdrażania i udoskonalania obowiązującego w uczelni Systemu Zarządzania Jakością. Różne są efekty tych działań, ale na pewno jest potwierdzeniem dobrej woli i starań, świadczących o uświadomieniu swojej roli Wydziału w powszechnej i regionalnej edukacji akademickiej.

W aspekcie zakładanej transformacji „procesów wewnętrznych” Jednostka akcentuje potrzebę doskonalenia oferty edukacyjnej w zakresie kierunków kształcenia, dostosowanie oferty studiów podyplomowych do wymagań i potrzeb rynku pracy, modernizowanie metod monitorowania jakości kształcenia, zgodnie ze standardami krajowymi i międzynarodowymi, zwiększenie relacji z zewnętrznymi podmiotami gospodarczymi i naukowymi, rozwijanie międzynarodowej współpracy w zakresie kształcenia i prac naukowo-badawczych, usprawnienie systemu zarządzania Wydziałem czy doskonalenie czynników motywacyjnych dla pracowników etc. Jak pokazuje dalsza część niniejszego raportu, nie zawsze z sukcesem się to dokonuje i przy zachowaniu formalnych, proceduralnych zasad, ale zawsze z dobrą intencją i z dużym wysiłkiem kadry i studentów. Poświadczały o tym zarówno analizowane dokumenty, jak też i same rozmowy z różnymi grupami interesariuszy Wydziału, przeprowadzone podczas wizytacji.

Przyjęta przez Wydział strategia rozwoju oraz koncepcja kształcenia i działalność naukowo-badawcza, a także podejmowane w tym zakresie działania prorozwojowe, świadczą, że identyfikuje on swoją pozycję na rynku edukacyjnym. Widzi przy tym znaczącą rolę w tym procesie jakości kształcenia.

- 4) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

Informacje podane w *Raporcie Samooceny*, zweryfikowane *in situ* podczas wizytacji ZO, dają podstawę do stwierdzenia, że Wydział właściwie ujmuje konstruktywną rolę w procesie kształcenia i zapewnienia jego jakości, zarówno interesariuszy wewnętrznych (studenci, doktoranci, słuchacze studiów podyplomowych, pracownicy), jak i interesariuszy zewnętrznych (absolwenci Wydziału, stowarzyszenia i organizacje zawodowe, stowarzyszenia naukowe, przedsiębiorcy, organy samorządu terytorialnego, instytucje i organizacje otoczenia biznesu).

Udział interesariuszy zewnętrznych przy tworzeniu i doskonaleniu programów kształcenia reguluje *Zarządzenie Nr 6/2012 Rektora Politechniki Koszalińskiej*. Ponadto Uchwałą Rady Wydziału z 2.07.2013 r. powołano Konwent Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji, jako komisję Rady Wydziału, wyznaczając zakres jego kompetencji do:

- wyrażania opinii o kierunkach działania wydziału,
- wspierania wydziału na rzecz jego rozwoju,
- wyrażania opinii na temat oczekiwań pracodawców wobec absolwentów wydziału,
- promowania działań Wydziału w kraju i za granicą,
- wspierania opinii w sprawach dotyczących współpracy Wydziału z gospodarką,
- wyrażania opinii w innych sprawach przedłożonych przez Dziekana i Radę Wydziału.

Konwent liczy czternastu przedstawicieli znaczących firm i instytucji z regionu. Regulamin Konwentu zatwierdzono na posiedzeniu Radu Wydziału w dniu 17.12.2013r.

Poza Konwentem Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej ma podpisanych szereg umów, porozumień o współpracy oraz listów intencyjnych z przedsiębiorcami, instytucjami i stowarzyszeniami naukowymi i zawodowymi. Informacje o podpisanych umowach zawarte w *Raporcie Samooceny* uzupełniono podczas wizytacji. Opinie na temat programów studiów oraz jakości kształcenia wyrażane są przez interesariuszy zewnętrznych również indywidualnie, w formie pisemnej oraz podczas kontaktów osobistych. Przykłady pisemnych opinii dołączono do *Raportu Samooceny*.

Efektom podjętych działań są okresowe oceny oraz przeglądy planów i programów studiów poszczególnych kierunków kształcenia. Dzięki temu następuje weryfikacja ich treści merytorycznych i ich adekwatności do potrzeb rynku pracy. Opinie o programach kształcenia na Wydziale przedstawiły firmy i stowarzyszenia reprezentowane przez członków Konwentu WILŚiG, a także absolwenci Wydziału.

W ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi organizowane są szkolenia potwierdzane certyfikatami. Organizowane są też okazjonalne wykłady oraz stałe praktyki studenckie objęte programem studiów. W tworzeniu wysokiej kultury jakości kształcenia istotną rolę spełniają organizowane wspólnie z PZiTB, PZiTS oraz ze STiIK konkursy na najlepsze prace dyplomowe.

Również interesariusze wewnętrzni biorą udział w procesie opracowywania planów studiów. Zgodnie z podanymi informacjami nauczyciele wnoszą swoje uwagi i propozycje za pośrednictwem przełożonych, Rad Programowych oraz Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Wydziału oraz Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia. Zatwierdzanie nowych planów studiów, jak również dokonywanie zmian w planach obowiązujących, musi być zaopiniowane przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów.

Reasumując powyższe, należy stwierdzić, że wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze w sposób aktywny uczestniczą w procesie kształtowania i doskonalenia oferty edukacyjnej Wydziału, formułowaniu i realizacji jego strategii oraz budowaniu na nim dobrej kultury jakości kształcenia.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
studia stacjonarne	6054	1323	113	13	217	54
Studia niestacjonarne	2565	887	-	-		
RAZEM:	8619	2210	113	13	217	54

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.

W rozumieniu swojej misji Uczelnia ujawnia cele i priorytety swojej działalności, uznając za cel główny osiągnięcie przez nią pozycji uczelni dominującej wśród szkół wyższych i jednostek naukowych w północnej i północno-zachodniej Polsce. Ma się to dokonać poprzez realizację 12 celów szczegółowych, gwarantującego tę pozycję. Wśród nich jest zapewnienie jakości kształcenia.

„Strategia rozwoju Wydziału Inżynierii Łądowej, Środowiska i Geodezji PK na lata 2012-2020” została opracowana na podstawie „Strategii Rozwoju Politechniki Koszalińskiej”. Z analizy powyższych dokumentów wynika, że zachodzi pomiędzy nimi korelacja.

W ogólnych celach strategicznych jednostka zakłada m.in.: dążenie do stałego podnoszenia jakości kształcenia oraz dalsze wdrażanie i udoskonalanie obowiązującego w uczelni Systemu Zarządzania Jakością; w szczegółowych zaś m.in.: doskonalenie oferty edukacyjnej w zakresie kierunków kształcenia i modernizowanie metod monitorowania jakości kształcenia zgodnie ze standardami krajowymi i międzynarodowymi.

W zakresie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i prowadzonych badań naukowych, a także ich związku z ciągle zmieniającymi się potrzebami rynku pracy oraz uwarunkowań otoczenia społeczno-gospodarczego, występuje intencjonalna zgodność i merytoryczna kompatybilność strategii rozwoju Wydziału z misją i strategią rozwoju Uczelni.

2.

W jednostce realizowane są studia I^o i II°, stacjonarne i niestacjonarne, studia doktoranckie III° i studia podyplomowe. Koncepcja kształcenia obejmuje więc wszystkie poziomy i rodzaje studiów.

Liczba wszystkich studentów, na wszystkich stopniach i formach kształcenia znacznie spadła. Wydział podejmuje jednak działania w celu przełamania tej niekorzystnej, spadkowej tendencji, modyfikując i wzbogacając swoją ofertę edukacyjną, stosownie do ustaleń strategicznych.

Koncepcja kształcenia i działalności naukowo-badawczej jednostki jest spójna z celami określonymi w jej misji i strategii rozwoju.

3.

Wydział podtrzymuje ciągłą wolę dalszego wdrażania i udoskonalania obowiązującego w Uczelni systemu zarządzania jakością. W swojej strategii rozwoju akcentuje dążenie do stałego podnoszenia jakości kształcenia na wszystkich swoich kierunkach. Podjęte kroki modyfikujące koncepcję kształcenia z jej transformacją programową i poszerzeniem oferty edukacyjnej, z wykazywaną dbałością do podnoszenia atrakcyjności studiowania, z zaspakajaniem ambicji studentów i zarazem spełnieniem oczekiwań rynku pracy w regionie, świadczy o uświadomieniu znaczenia tej jakości, jako wykładni sukcesu.

Zwiększenie aktywności w podnoszeniu kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej, próby zwiększenia liczby projektów badawczych finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w szczególności realizowanych we współpracy z przemysłem, dążenie do komercjalizacji ich wyników, dążenie do rozbudowy i moder-

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie.

nizacji zasobów bazy dydaktycznej i laboratoryjnej poświadczą, że identyfikacja ról i pozycji na rynku edukacyjnym, z uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia – występuje.

4.

Wydział właściwie ujmuje konstruktywną rolę w procesie kształcenia i zapewnienia jego jakości, zarówno interesariuszy wewnętrznych, jak i interesariuszy zewnętrznych. W sposób aktywny uczestniczą oni w procesie kształtowania i doskonalenia oferty edukacyjnej Wydziału, formułowaniu i realizacji jego strategii oraz budowaniu na nim dobrej kultury jakości kształcenia.

Udział interesariuszy zewnętrznych jest efektywny. Powołano Konwent Wydziału jako komisję Rady Wydziału. Podpisano też szereg umów, porozumień o współpracy oraz listów intencyjnych z przedsiębiorcami, instytucjami i stowarzyszeniami naukowymi i zawodowymi. Opinie na temat programów studiów oraz jakości realizowanego kształcenia wyrażane są przez tych interesariuszy poprzez okresowe oceny oraz przeglądy. Następuje weryfikacja ich treści i efektów edukacyjnych, w stosunku do potrzeb rynku pracy.

Interesariusze wewnętrzni biorą udział w procesie opracowywania programów studiów. Nauczyciele są aktywnie włączeni w proces tworzenia programów kształcenia. Zatwierdzanie nowych programów i dokonywanie zmian w obowiązujących jest opiniowane przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów.

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 1) Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest przejrzysta i zapewnia udział pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy oraz interesariuszy zewnętrznych w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia;

Zgodnie ze statutem Politechniki Koszalińskiej kompetencją Senatu jest określanie zadań, zasad i metod wdrażania Jednolitego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (JSZJK). Nad działalnością dydaktyczną i badawczą Uczelni, nad wdrażaniem i doskonaleniem systemu zapewnienia jakości kształcenia nadzór sprawuje Rektor.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia funkcjonuje w Politechnice Koszalińskiej na podstawie Uchwały Senatu Politechniki Koszalińskiej Nr 7/2009 z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie *wdrożenia w Politechnice Koszalińskiej Jednolitego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia*. Przebieg prac związanych z prawnym usankcjonowaniem tego systemu szczegółowo ukazano w pkt. 8 niniejszego *Raportu*. Wykaz najważniejszych dokumentów związanych z Jakością Kształcenia w Politechnice Koszalińskiej określających kształt polityki jakości zamieszczono w zał. I.1.4.

Strukturę tego systemu określono w 2012r. poprzez *Uchwałę Senatu nr 36/2012 z dnia 27 czerwca 2012r. w sprawie struktury Jednolitego Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Koszalińskiej*.

Uchwała Senatu nr 36/2012 wskazuje, że integralnym elementem JSZJK są:

- a) polityka oraz procedury zapewnienia jakości;
- b) zatwierdzanie, monitoring oraz okresowy przegląd programów kształcenia;
- c) ocena osiągniętych efektów kształcenia przez studentów i doktorantów (brak wskazania słuchaczy studiów podyplomowych);
- d) badania opinii studentów, doktorantów, absolwentów dot. jakości kształcenia;
- e) ocena i zapewnienia jakości kadry dydaktycznej;
- f) ocena zasobów nauki i środków wsparcia;
- g) systemy informacyjne wspierające proces kształcenia;
- h) publikacja wyników ewaluacji.

Dalsze części ww. Uchwały Senatu wskazują na elementy składowe JSZJK. Ich katalog jest rozbudowany, odnosi się do strategii oraz szczegółowych zadań, które można uznać za mogące stanowić wykaz procedur. Ich liczba zdecydowanie przewyższa zestawienie wykazane w innych dokumentach, w tym w *Raporcie Samooceny*. Zachodzi zatem potrzeba ujednoczenia na poziomie Uczelni i Wydziału tegoż katalogu przyjętych rozwiązań.

Elementem struktury systemu zapewnienia jakości kształcenia, na poziomie Uczelni jest:

a) Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia, której skład i kompetencje wskazuje stosowne Zarządzenie w sprawie określenia zadań Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowych/Instytutowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia w Politechnice Koszalińskiej. Skład Rady tworzą: Prorektor ds. Kształcenia jako przewodniczący, Uczelniany Koordynator Krajowych Ram Kwalifikacji, Prodziekani/Zastępcy Dyrektora ds. Kształcenia wszystkich jednostek naukowo-dydaktycznych Uczelni, doktorant, wskazany przez Samorząd Doktorantów Politechniki Koszalińskiej, student, wskazany przez Parlament Studentów Politechniki Koszalińskiej.

Do zadań Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia należy m.in.: opracowanie strategii zapewnienia jakości kształcenia, określenie procedur i polityki zarządzania jakością kształcenia, opracowanie dokumentacji JSZJK, raportowanie Senatowi.

Rada wywiązuje się ze swoich zobowiązań, co dokumentują protokoły z jej posiedzenia (2 grudnia 2013r., 24 czerwca 2013r.);

b) Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (wcześniej Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia - do m-ca listopada 2014r.), który współtworzą: Prodziekan ds. Nauczania oraz ds. Studiów Niestacjonarnych, przedstawiciele Rad Programowych kierunków kształcenia, przedstawiciel studentów. Brak jest w ww. Zespole przedstawiciela doktorantów.

Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia należy m.in.: wdrażanie procedur służących zapewnianiu i doskonaleniu jakości kształcenia, opracowanie strategii kształcenia na Wydziale; weryfikacja efektów kształcenia, analizowanie i publikowanie wyników oceny jakości kształcenia; doskonalenie programów kształcenia; przeprowadzanie i analiza wyników badań ankietowych; analiza wniosków z monitorowania karier absolwentów; przedstawianie Radzie Wydziału sprawozdań z efektów działania systemu zarządzania jakością kształcenia na Wydziale; przedstawianie Dziekanowi propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia na Wydziale;

c) Rada Programowa dla kierunków studiów (x 4) na studiach I, II i III stopnia (2012r.), w której skład wchodzi: czterech nauczycieli akademickich, pełnomocnicy Dziekana ds. Krajowych Ram Kwalifikacji dla poszczególnych kierunków. Brak jest w nich przedstawicieli studentów i doktorantów.

Do zadań Rady Programowej należy m.in.: opracowanie sylwetki absolwenta kierunku oraz programu kształcenia i planów studiów, akceptowanie planów studiów specjalności; weryfikowanie i akceptowanie programu studiów i kart kursów, przeprowadzenie okresowej oceny i weryfikacji programów kształcenia, planów studiów, efektów kształcenia.

d) Wydziałowa Komisja ds. Analizy Jakości Procesu Dyplomowania oraz Zatwierdzania Tematów Prac Dyplomowych x 4 (2012r.);

e) Rada Programowa ds. Studiów doktoranckich.

Działalność systemu zapewnienia jakości kształcenia wspiera Biuro Karier działające bezpośrednio pod nadzorem władz uczelnianych.

Brak jest rady programowej ds. studiów podyplomowych. Organizuje się jednak spotkania kierowników studiów podyplomowych w PK przy udziale i na zaproszenie władz rektorskich (1.07.2013r.), gdzie podejmuje się kwestie niemalże analogiczne do poruszanych w radach programowych (aktywność Uczelni na rynku kształcenia podyplomowego, rozpoznanie regulacji prawnych, opracowanie procedur w zakresie zapewnienia jakości na studiach podyplomowych). Wynikiem spotkań są zalecenia odnoszące się do dopasowania oferty do potrzeb rynku pracy, powołania rady pracodawców, rozbudowy współpracy, ujęcia praktyków wśród kadry akademickiej, przygotowanie kursów i przeprowadzenie ankietyzacji zajęć, określenia efektów kształcenia.

Do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (WSZJK) należy:

- a) parametryczna ocena działalności dydaktyczno-organizacyjnej i naukowej pracowników;
- b) ocena parametryczna i kontrola zarządcza;
- c) pomiar i kontrola jakości kształcenia poprzez: ankiety ewaluacyjnej, ankiety absolwenta, ankiety oceny jakości kształcenia na studiach doktoranckich podyplomowych, ankiety podejmujących studiach dot. motywów wyboru Wydziału;
- d) okresowe przeglądy planów i programów kształcenia;

- e) systemowe ocenianie studentów;
- f) ujednolicone narzędzia informatyczne (system USOSWeb, KRK, APD);
- g) publikowanie kart kursów wraz z wymaganymi efektami kształcenia oraz sposobem ich weryfikacji;
- h) hospitacje zajęć dydaktycznych;
- i) okresowa ocena nauczycieli akademickich;
- j) kontakt i komunikacja pomiędzy studentem i nauczycielem akademickim.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia bazuje na tradycji akademickiej oraz rozwiązaniach o charakterze instytucjonalnym, dla których podstawą są przepisy w poszczególnych obszarach funkcjonowania szkoły wyższej i odnoszące się do budowy WSZJK oraz określające strukturę, stosowne kompetencje organów i ich członków.

Niestety WSZJK na poziomie Wydziału nie był zatwierdzany, zatwierdzeniu podlegał tylko skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Przepisy konstytuujące wewnętrzny system zapewniania jakości określają:

- a) strukturę WSZJK oraz podział zadań;
- b) regulacje konstytuujące wewnętrzny system zapewnienia jakości oraz określające kompetencje organów Uczelni i jednostki względem studiów pierwszego, drugiego, trzeciego stopnia oraz studiów podyplomowych;
- c) przepisy wewnętrzne przyjmujące Krajowe Ramy Kwalifikacji oraz zatwierdzające efekty kształcenia na wszystkich poziomach kształcenia, w tym na studiach podyplomowych i doktoranckich;
- d) przepisy określające efekty kształcenia na niższym niż kierunkowy poziom i ich weryfikację, w tym w ramach procesu dyplomowania oraz stosownego dostosowania programów nauczania i planów studiów, wprowadzenia wzoru Karty Kursu wraz z Instrukcją opracowania Karty Kursu jako elementu dokumentacji programów kształcenia;
- e) *Regulamin Studiów Politechniki Koszalińskiej (2013r.)*, *Regulaminu studiów doktoranckich (2012r.)*, *Regulaminu studiów podyplomowych (2010r.)*;
- f) wymagania względem prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich oraz zasady i procedury dyplomowania, w tym *Regulamin Antyplagiatowy*;
- g) przepisy dotyczące zasad rekrutacji na wszystkie poziomy kształcenia, strukturą i składami komisji rekrutacyjnych;
- h) przepisy dotyczące toku studiów (np. *Regulamin Studiów Politechniki Koszalińskiej*, dotyczące organizacji procesu kształcenia, np. grup zajęć, organizacji i realizacji praktyk studenckich), kursów wyrównawczych etc.

Wydział dobrze kooperuje z interesariuszami wewnętrznymi (studenci, doktoranci, słuchacze studiów podyplomowych, pracownicy – działający poprzez np. Rady Programowe, Wydziałowe Komisje ds. Kształcenia, koła naukowe, samorząd studencki, Rada Wydziału) i zewnętrznymi (stowarzyszenia, organizacje zawodowe, stowarzyszenia naukowe, przedsiębiorcy, organy samorządu terytorialnego, instytucje, organizacje otoczenia biznesu, absolwenci PK), na szeroko pojmowanym forum projakościowym.

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi wyrażała się w inicjatywach: staże, praktyki, szkolenia, konkursy na najlepsze prace dyplomowe. Ważnym środowiskiem tej działalności jest Konwent Wydziału i kontakty z absolwentami. Regulamin Konwentu zatwierdzony w 2013r. określa kompetencje oraz skład instytucjonalny. Przedstawiona dokumentacja potwierdza przeprowadzenie konsultacji społecznych odnoszących się do programu kształcenia, a także przeprowadzenie dyskusji podczas posiedzenia Konwentu oraz zainicjowania w ich ramach zamian (w planach studiów i kursach, specjalności, efektach kształcenia i zasada zaliczania wybranych przedmiotów). Wydział zakończył prace prawno-administracyjne powiązane z działalnością Konwentu po przeprowadzonej wizytacji ZO PKA.

Wydział wystosował do regionalnych przedsiębiorstw kwestionariusz badający zapotrzebowanie na kompetencje absolwentów szkół wyższych.

Na podkreślenie zasługuje zaangażowanie Wydziału na rzecz środowiska. Szereg wniosków płynących ze współpracy z tym środowiskiem zostało określonych jako zagrożenia zewnętrzne i czynniki obciążające funkcjonowanie Wydziału. Wśród nich wskazano na:

- a) ograniczoność regionalnego rynku pracy;

- b) spadek zasobów demograficznych i poziomu przygotowania kandydatów na studia;
- c) słabość lokalnego rynku pracy w kontekście motywowania do podnoszenia kwalifikacji;
- d) niedostrzeżenie przez władze lokalne potencjału oraz znaczenia Uczelni i jednostki dla rozwoju regionu;
- e) słabość gospodarcza regionu powodująca migrację kandydatów na studia.

Ekspert studencki PKA stwierdził, że wchodzący w skład Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia przedstawiciele studentów aktywnie uczestniczą w pracach Zespołu i że „środowisko studenckie ma możliwość partnerskiej rozmowy z pozostałymi członkami Zespołu”. Studenci Wydziału mają zapewnione uczestnictwo w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia głównie poprzez udział w procesie ankietyzacji, jak również aktywne uczestnictwo swoich przedstawicieli w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Radzie Wydziału oraz Senacie Uczelni.

Ekspert ten zwrócił uwagę na brak przedstawicieli studentów w Radach Programowych dla poszczególnych kierunków studiów. Uchwała Rady Wydziału z dnia 2.10.2012r. w sprawie powołania Rad Programowych na studiach I^o, II° i III° wyznacza ich składy. Brak jednoznacznego określenia poszczególnych przedstawicieli do Rad Programowych – stanowi w opinii Władz Wydziału – o braku przedstawicieli studentów we wskazanych gremiach.

Należy rozważyć ewentualność – w formie prawnie usankcjonowanej przez Radę Wydziału, która o tym stanowi – umożliwienia studentom uczestnictwa w pracach Rad Programowych, w celu zapewnienia ich udziału w postępowaniach dotyczących doskonalenia jakości kształcenia.

- 2) wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiają:

W Uczelni stosuje się następujące wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia:

1. Procedury dotyczące weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia;
2. Procedury zapewniające studentom dydaktyczne, naukowe i materialne wsparcie w procesie uczenia się;
 - a. W zakresie zapewnienia studentom wsparcia dydaktycznego;
 - b. W zakresie zapewnienia studentom wsparcia naukowego w procesie uczenia się;
 - c. W zakresie wsparcia materialnego;
3. Procedury/procesy dotyczące prowadzenia badań naukowych w zakresie obszaru/obszarów, do których zostały przyporządkowane prowadzone studia;
4. Procedury dotyczące zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych;
5. Procedury dotyczące monitorowania i oceny efektów kształcenia na rynku pracy;
6. Procedury dotyczące udziału pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia;
7. Procedury dotyczące publicznego dostępu do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów;
8. Procedury/procesy dotyczące weryfikacji poziomu naukowego jednostki;
9. Procedury/procesy dotyczące weryfikacji zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej;
10. Procedury/procesy dotyczące polityki finansowej;
11. Procedury/procesy dotyczące doboru kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

Odniesienie się do funkcjonowania wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia, w tym w szczególności do ich kompleksowości działania, eliminacji powstawania zjawisk patologicznych i zapewnienia weryfikacji i oceny efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, wymaga oceny poszczególnych ich obszarów stosowania i ich efektów, a mianowicie:

- a) w zakresie oceny stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów;

Weryfikacja efektów kształcenia prowadzona jest na wielu jego etapach, w tym także na studiach doktoranckich i podyplomowych. Uczelnia dba o to, by były one prowadzone w ramach obowiązujących ram prawnych oraz środowiskowych i naukowych.

Studenci w trakcie studiów dokonują, poprzez ankiety ewaluacyjne, oceny realizacji zajęć dydaktycznych. Uczelnia dysponuje narzędziami i procedurami oceny efektów kształcenia. Czyni to w pierwszej kolejności poprzez działalność dydaktyczną nauczycieli akademickich, którzy ustalają warunki realizacji zajęć i sposoby ich zaliczania. Podstawą dla tej praktyki są *Zarządzenie Nr 12/2012 Rektora PK z dnia 20 marca 2012 r. w sprawie wprowadzenia wzoru „Karty Kursu” oraz Instrukcja opracowania Karty Kursu*. Po zakończeniu zajęć prowadzący wypełniają „*Kartę oceny osiągnięcia założonych efektów kształcenia na kursie/module*” pod kątem stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Karty oceny przekazywane są następnie Radzie Programowej kierunku. Rady Programowe sporządzają sprawozdanie z weryfikacji założonych efektów kształcenia, które następnie przedkładane jest Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia, Dziekanowi, Radzie Wydziału, Prorektora ds. Kształcenia. Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia opracowuje plan działań doskonalących programy. Ocena stopnia osiągnięcia efektów kształcenia jest dokonywana na etapie częściowym i finalnym, tj. w trakcie zajęć, na ich zakończenie, na koniec każdego roku akademickiego oraz podczas procedury dyplomowania. Weryfikacji efektów kształcenia pomagają przyjęte wcześniej procedury np. adekwatności wyboru tematu pracy dyplomowej, praktyk, poziomu kształcenia językowego. Zasadność weryfikacji efektów kształcenia bazuje także na powierzaniu ich prowadzenia osobom z określonym stopniem naukowym oraz dorobkiem, co ma czynić tę ocenę bardziej wiarygodną. Ten aspekt merytorycznego nadzoru sprowadza się także do opieki w trakcie praktyki studenckiej, recenzji pracy dyplomowej.

Ankietyzacji podlegają zajęcia dydaktyczne. Studenci wypełniają ankiety za pomocą systemu USOS lub w formie pisemnej, dobrowolnie i anonimowo, po zakończeniu semestru i poziomu studiów. Wyniki ankiet są ujęte w *Sprawozdaniu z ankietyzacji kursów realizowanych na poszczególnych semestrach*, jednakże jak można przeczytać w ww. *Sprawozdaniu* wynik ma charakter pozorny, bowiem „(...) *Przeprowadzona ankietyzacja kursów przedmiotowych realizowanych w semestrze letnim w roku akademickim 2013/2014 ze względu na małą ilość uczestników ankietyzacji nie pozwala na wyciągnięcie wniosków okresowej oceny nauczycieli akademickich oraz oceny jakości kształcenia*”. Ponadto zaproponowano podjęcie działań aktywizujących i posiłkowanie się nauczycielami. Podobna konkluzja zamyka sprawozdanie z ankietyzacji kursów przedmiotowych realizowanych w semestrze zimowym roku akademickiego 2013/2014.

Wydział okazał także wyniki *Ankiety oceniającej jakość kształcenia i warunki studiowania na Wydziale ILŚiG w roku akademickim 2013-2014* (na zlecenie Prorektora ds. Kształcenia z dnia 2.12.2014r.). Przedstawiona analiza w dniu 5.12.2014r. bazuje na zdyskredytowanych uprzednio wynikach z uwagi na ich nikłą responsywność.

Okazano *Sprawozdanie z ankietyzacji kursów na studiach podyplomowych: gospodarka nieruchomościami oraz zarządzanie nieruchomościami, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*. Wskazują one, że wszystkie przedmioty uzyskały pozytywne oceny częściowe, najwyżej oceniono aspekty formalne i organizacyjne, interpersonalne, następnie metody dydaktyczne. Bardzo doceniono fakt prowadzenia kursów przez osoby z dużym doświadczeniem praktycznym. Na podkreślenie zasługuje absolutna przewaga ocen bardzo dobrych.

Wydział wykorzystuje dane protokołów egzaminacyjnych do oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia.

Komisja ds. Analizy Jakości Procesu Dyplomowania oraz Zatwierdzania Tematów Prac Dyplomowych przyjmuje zgłoszone przez promotorów uwagi dotyczące prac i ich charakteru. Efektem jej działań jest np. przyjęcie wzoru formularza oceny/recenzji pracy, dokonano oceny wybranych losowo prac dyplomowych zrealizowanych na Wydziale (w 2013r. - 12 prac, w 2014r. - 12 prac), oceniając je pod względem formalnym.

Rady Programowe wydają się aktywne na polu zarządzania kierunkiem studiów, wyływa z nich szereg inicjatyw kierowanych następnie do Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia (np. inicjatywy z wrze-

śnia 2013r. dotyczące zmian w planach studiów, zmian nazw kursów, zmian programowych). Ponadto Rady Programowe przedłożyły Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia *Sprawozdanie z procesu weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia na Wydziale za rok akademicki 2012/2013*. Następnie Komisja ds. Kształcenia pozytywnie zaopiniowała powyższe *Sprawozdanie* i postanowiła przekazać je Dziekanowi i Radzie Wydziału.

Podstawą sporządzenia teŹże analizy są:

- a) oceny i monitorowanie efektów kształcenia;
- b) wyniki ankietyzacji i hospitacji;
- c) ocena zgodności programów i efektów kształcenia z oczekiwaniami interesariuszy;
- d) realizacja praktyk studenckich;
- e) monitorowanie karier zawodowych;
- f) opinia samorządu studenckiego.

Wyniki badań pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków:

- a) efekty kształcenia na studiach I^o i II° zostały osiągnięte w całości, ale jednocześnie postulowano: zmniejszenie liczebności grup, wprowadzenie zajęć wyrównawczych, zwiększenie liczby godzin zajęć dydaktycznych, pobudzanie samodzielnej pracy studentów, skorelowanie punktacji ECTS z nakładem pracy, uwzględnienie obecności na zajęciach przy określaniu efektów kształcenia, uaktualnienie wyposażenia laboratoriów, egzaminy cząstkowe, zwiększenie udziału studenta w pracy końcowej;
- b) zatwierdzono wyniki ankietyzacji, przy świadomości niskiej frekwencji i tym samym niemiernodajnego wyniku opinii studentów, w szczególności znikomej, zawartej w tych ankietach liczbie komentarzy.

Analiza dokumentacji pozwala stwierdzić dokonywanie przez Wydział szeregu zmian programowych, odnoszących się do nazw kursów, treści kształcenia, budowy programu, zamiany poszczególnych zajęć, modułowych efektów kształcenia, które miały obowiązywać od roku akademickiego 2013/2014. Wprawdzie ustawodawca w *Rozporządzeniu z dnia 23 sierpnia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia* dał możliwość dokonania w programie studiów zmian, mających na celu doskonalenie programu kształcenia, jednakże z przedstawionej dokumentacji nie wynika, w jakim zakresie te zmiany są wprowadzane oraz czy nie naruszają przyjętych limitów wyrażonych punktami ECTS. Ponadto przywołane rozporządzenie w § 2.1. stanowi, że *Jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kierunek studiów może doskonalić program kształcenia, w tym efekty kształcenia, w trakcie pierwszego roku pierwszego cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013*, gdy tymczasem przyjmowane zmiany aplikowano z początkiem kolejnego roku kształcenia.

W aspekcie dbałości o przestrzeganie praw autorskich Wydział wykazuje to poprzez sprawdzanie prac dyplomowych pod kątem naruszenia praw autorskich. W okresie od października 2012r. do października 2014r. sprawdzono 1068 prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich.

Przedstawiona dokumentacja dotycząca studiów podyplomowych pozwala orzec, że Wydział przygotowując ofertę studiów podyplomowych wykorzystując powszechnie obowiązujące przepisy prawa, w tym np. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie minimalnych wymogów programowych dla studiów podyplomowych w zakresie wyceny nieruchomości* (2014r.). Dokumentacja studiów podyplomowych zawiera efekty kształcenia, siatkę zajęć, karty kursu, wykaz prowadzących. Efekty kształcenia, oprócz obszaru nauk technicznych przypisane zostały także do obszaru nauk społecznych.

Zarządzenie Nr 41/2013 Rektora Politechniki Koszalińskiej z dnia 23 sierpnia 2013r. w sprawie *badania opinii studentów, doktorantów, absolwentów i słuchaczy studiów podyplomowych, dotyczącej jakości kształcenia w Politechnice Koszalińskiej* wprowadza zasady badania opinii studentów o jakości kształcenia, w kontekście osiągania efektów kształcenia. Proces ankietyzacji obejmuje ocenę jakości kształcenia i warunków studiowania oraz ocenę nauczycieli akademickich. Wskazane postępowania dotyczą studiów I^o i II°.

- b) w zakresie udziału pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia

Wydział współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami kształcenia akademickiego, przedsiębiorstwami i instytucjami. Celem tejże działalności jest aspekt naukowy występujący w zakresie uprawianych dyscyplin naukowych, doradztwo, ekspertyzy czy współpraca przynosząca szersze, obojętne korzyści. W ramach działalności statutowej Wydział jest aktywny na polu popularyzacji nauki i własnych osiągnięć oraz realizacji projektów. Działania te wykorzystuje się do wymiany poglądów ze środowiskiem, standaryzacji w obszarze kształcenia czy poszukiwaniu płaszczyzn współpracy. Służą one także optymalizacji celów i efektów kształcenia oraz poprawie jego jakości. Środowiskowa wymiana doświadczeń wpływa na budowę stałej współpracy pomiędzy Wydziałem a samorządem gospodarczym oraz administracją samorządową. Przynosi także pożyteczne skutki dla młodych adeptów nauki i dydaktyki akademickiej.

Wydział za wartościową uznał kooperację naukową Wydziału z instytucjami oraz przedsiębiorstwami, szczególnie w zakresie opiniowanie programów studiów przez pracodawców poprzez Konwent Wydziału. Wyniki tych inicjatyw stanowią podstawę nowych rozwiązań dydaktycznych i naukowo-badawczych. Inspiracje płynące od przedsiębiorstw czy sfery publicznej przyczyniają się też do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności nauczycieli. Ułatwia to studentom dostęp do tychże podmiotów na etapie praktyk, staży czy zatrudnienia. Pracownikom daje możliwość zorientowania ram nauczania kierunkowego / modułowego pod kątem bieżących oczekiwań pracodawców czy współczesnych wyzwań technicznych.

Konsultacjom zewnętrznym podlegała także koncepcja kształcenia na studiach podyplomowych (poprzez udział w konferencjach naukowych, wyniki ankiet ewaluacyjnych etc.).

Udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia częściowo ukazano w pkt. 1.3 niniejszego *Raportu*. W roku akademickim 2013/2014 powołano wspomniany Konwent Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej, w skład którego wchodzi reprezentanci znaczących firm i instytucji z regionu, a który jest organem wspomagającym i doradczym dla władz Wydziału, m.in. w sprawach dydaktycznych.

Interesariusze zewnętrzni mają również możliwość wyrażania swoich opinii poprzez wypełnianie „*Kwestionariusza do badania przedsiębiorców z regionu środkowopomorskiego w zakresie zapotrzebowania na kompetencje absolwentów szkół wyższych*”.

Bardzo ważnym komponentem merytorycznego nadzoru nad kształceniem są praktyki studenckie, które studentom i pracodawcom umożliwiają skonfrontowanie stanu wiedzy i umiejętności po stronie kształcącej i biznesowej. Pracodawca sporządzając indywidualny dla każdego studenta program praktyki uczestniczy w określeniu bardzo szczegółowych efektów kształcenia, które następnie podlegają weryfikacji i ocenie w ramach nadzoru nad praktyką w przedsiębiorstwie i ze strony opiekuna praktyk.

Wyniki badań pozwoliły na sformułowanie wniosków, iż interesariusze zewnętrzni pozytywnie ocenili programy w odniesieniu do oczekiwań rynku pracy, podejmują współpracę z zakresie realizacji praktyk studenckich, biorą udział w procesie dydaktycznym. Opinie te potwierdziło spotkanie z pracodawcami i członkami Konwentu, na którym stwierdzono, że realizowane programy pozostają zgodne z sylwetką absolwenta i umożliwiają zdobycie kompetencji oraz efektów inżyniera bądź magistra inżyniera. Interesariusze wewnętrzni wypowiedzieli się też w ankiecie.

c) *w zakresie monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy*

Swój wkład w ocenę efektów kształcenia i ich przydatności na rynku pracy mają także absolwenci Wydziału. Dają temu wyraz wypełniając ankiety monitoringu ich losów.

Na bazie porozumienia z 2002r. rozpoczęło działalność Biuro Karier przy Politechnice Koszalińskiej, które jest prowadzone przez Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów PK „Millennium”. W 2011r. Biuro Karier uruchomiło pilotażowy projekt kompleksowego badania losów absolwentów PK, którego celem jest określenie jak wiedza i umiejętności zdobyte podczas studiów wpływają na ścieżki kariery absolwentów. Monitorowanie losów absolwenta bazuje na stosownej ankiecie, która jest elementem tzw. monitoringu ciągłego, jest przeprowadzana przez Biuro Karier na podstawie umowy z 2013r. pomiędzy PK a Stowarzyszeniem Studentów i Absolwentów PK. Corocznie podpiswana jest umowa odnosząca się do bieżącego sposobu realizacji badania losów absolwentów, określając kolejne zadania i poddając

weryfikacji otrzymane wyniki przeprowadzonych badań. Powyższe badania są prowadzone po upływie 6 miesięcy, 3 oraz 5 lat od daty ukończenia studiów. Oprócz ankiety wykorzystuje się także wywiad telefoniczny. Raporty z badań są przekazywane władzom Uczelni, Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, są wykorzystywane na poziomie jednostek prowadzących kształcenie w określaniu treści nauczania i lepszego kojarzenia kształcenia z wymogami rynku pracy.

Absolwent kończący studia realizowane na Wydziale, w dniu egzaminu dyplomowego, wypełnia ankietę w wersji papierowej, która w 12 pytaniach zamkniętych zawiera ocenę: nauczycieli akademickich, wartości merytorycznej zajęć, programów studiów, metod kształcenia, systemu oceniania, warunków studiowania, obsługi administracyjnej, przygotowania do rozwiązywania problemów, pomocy w zatrudnieniu, znaczenia praktyk studenckich, ponownego wyboru studiów na tym Wydziale. Analiza wyników ankiet za lata 2012-2014 wskazuje na pozytywną opinię większości kryteriów częściowych. Ujawniły się jednakże dysproporcje, np. względem ponownego wyboru studiów na tym Wydziale. Duża dysproporcja pomiędzy poszczególnymi kierunkami wystąpiła przy pytaniu o stan przygotowania do wykonywania zawodu oraz merytoryczną wartość zajęć. Ocena syntetyczna za lata 2012–2014 wskazuje, że w ocenie częściowych kryteriów jest duża rozpiętość ocen (od 25% do 85% maksymalnej liczby punktów). Różnice wystąpiły także pomiędzy poszczególnymi rocznikami lecz praktyka i nauczanie samodzielnego rozwiązywania problemów są stale obecnym komponentem dobrych cech Wydziału. Doceniono także fakt związku wykształcenia ze znalezieniem pracy.

Badania zasadnicze absolwentów przeprowadza się za pomocą kwestionariusza ankiety elektronicznej składającego się z 16 pytań (liczba pytań nie uwzględnia metryczki) zebranych w trzech działach. Pierwsza część dotyczy pytań bezpośrednio związanych z karierą zawodową absolwenta, czyli pytania o status zawodowy (np. czy absolwent obecnie pracuje zawodowo) oraz czy praca, jaką wykonuje, jest zgodna lub nie z kierunkiem ukończonych studiów, lub w przypadku braku zatrudnienia – jaka jest tego przyczyna. W tej części pytano respondentów także o sposób poszukiwania pracy. W drugiej części odniesiono się do aktywności absolwenta podczas studiów oraz oceny absolwenta na temat jakości kształcenia na PK i tego, w jakim stopniu wiedza zdobyta podczas studiów jest wykorzystywana na rynku pracy. Część trzecia odnosi się do danych dotyczących branży, w której obecnie pracuje absolwent, wielkości, umiejscowienia oraz sektora (publicznego czy prywatnego), w której działa firma czy instytucja, w jakiej jest zatrudniony.

W I etapie badania wykorzystano kwestionariusz w postaci papierowej, który absolwent otrzymywał w chwili wypełniania karty obiegowej w Biurze Karier PK, a w którym wyrażał zgodę na przeprowadzenie badania lub mógł odmówić wyrażenia zgody. W II etapie badania przeprowadzone zostało ilościowe badanie sondażowe metodą CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview). Link do kwestionariusza BLZA został wysyłany drogą elektroniczną w oparciu o wcześniej przygotowaną listę adresów e-mailowych uzyskanych z ankiet zgromadzonych w pierwszym etapie badania. Ankietę wysyłano do każdego absolwenta 6 miesięcy po ukończeniu studiów. W przypadku braku zwrotu ankiety system dokonuje ponownej wysyłki informacji przypominającej po upływie miesiąca od wysłania zaproszeń do wypełnienia ankiety. Do osób, które nadal nie odpowiadały na prośbę wypełnienia ankiety, ponownie wysyłano formularz oraz próbowano kontaktować się z nimi telefonicznie metodą CATI (ang. Computer Assisted Telephone Interview, czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny). Drogą elektroniczną uzyskano około 25% danych, 75% – za pomocą wywiadu telefonicznego.

W założeniu badaniem objęci są wszyscy absolwenci od 6 do 12 miesięcy po zakończeniu studiów, jednak w praktyce nie spełnione jest założenie badania pełnej populacji, gdyż spora liczba studentów nie wypełniła dokumentu z udzieleniem zgody na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby badania lub odmówiła wyrażenia takiej zgody. Dodatkowo znaczny odsetek absolwentów nie odpowiedział na wysłaną korespondencję (brak ankiet zwrotnych), mimo wielokrotnych ponagleń i prób kontaktu drogą elektroniczną i telefoniczną.

Podczas badania przyjęto wskaźniki pozwalające w miarę możliwości na zachowanie rzetelności i prawdziwości zebranych danych, zachowując zasadę proporcjonalności, tj. przebadanie co najmniej 40% populacji wszystkich absolwentów, którzy trafili wraz z kartą obiegową do Biura Karier PK. Udało się zrealizować wskaźnik o wiele wyższy, sięgający 63% przebadanych absolwentów rocznika 2013.

W roku 2014 badaniem zostali objęci absolwenci wszystkich wydziałów i instytutów. Wyniki badań dotyczą absolwentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, rocznik 2013, w podziale na 4 wydziały i 4 instytuty, 23 kierunków studiów I i II stopnia (w tym jednolite studia magisterskie).

Na Wydziale okazane ankiety odnoszą się do roku akademickiego 2013/2014 oraz do kierunków: *budownictwo, inżynieria i ochrona środowiska, geodezja i kartografia*. Oceny oraz opinie są zróżnicowane i utrzymują się na poziomie +/- 4. Krytyczne oceny odnosiły się do zajęć, USOS, opieki socjalno-bytowej.

Po akredytacji udostępniono raport: „*Badanie Losów Zawodowych Absolwentów Politechniki Koszalińskiej rocznik 2013, Raport 10.10.2014 r., 6 miesięcy po ukończeniu studiów studia stacjonarne i niestacjonarne, 23 kierunki studiów I i II stopnia*”.

Z przeprowadzonych w 2014r. badań losów zawodowych absolwentów Politechniki Koszalińskiej rocznika 2013, uzyskano szereg informacji, które pozwalają zobrazować sytuację absolwentów Politechniki Koszalińskiej na rynku pracy. Najbardziej istotną liczbą w tym badaniu jest poziom zatrudnienia absolwentów PK w okresie 6 miesięcy po ukończeniu studiów zarówno w ujęciu ogólnym dla całej populacji absolwentów, jak i w rozbiciu na poszczególne wydziały/instytuty oraz kierunki. Ogólna liczba absolwentów, którzy obecnie pracują, kształtuje się na poziomie 62%. Porównując to z liczbami uzyskanymi w wyniku badania rocznika 2012 gdzie ogólna liczba absolwentów posiadających zatrudnienie kształtowała się na poziomie 48% zanotowano wzrost o 14 punktów procentowych. Liczba absolwentów kontynuujących edukację spadła o 5 punktów procentowych (z 28% w 2012r. do 23% obecnie). Spadek o 9 punktów procentowych zanotowano także w grupie absolwentów niepracujących (z 24% w roku 2012r. do 15% w 2013r.). Istotnymi danymi są także te pokazujące, ilu absolwentów mających pracę znalazło ją w branży czy firmie, lub na stanowisku zgodnym ze swoim kierunkiem wykształcenia. W ujęciu ogólnym w skali całej uczelni odsetek ten kształtuje się na poziomie 71%, jeżeli zsumować odpowiedzi, że praca jest zgodna lub częściowo zgodna z profilem kształcenia absolwenta. Wyniki te zasadniczo nie odbiegają od wyniku uzyskanego rok wcześniej (70%).

Zaprezentowanie raportu, jego analizy oraz opracowanych wniosków z badania rocznika 2013 zaplanowano na Senacie Politechniki Koszalińskiej 17.12.2014 roku. Wdrożenie wniosków z badania następuje na poziomie wydziałów i instytutów.

Wyniki badań w postaci *Raportu* udostępniane są przedstawicielom studentów zasiadającym w Senacie Uczelni a także przedstawicielom Parlamentu Studentów Politechniki Koszalińskiej, którzy są odpowiedzialni za rozpowszechnienie wyników monitoringu wśród studentów.

Komisja ds. Analizy Jakości Procesu Dyplomowania oraz Zatwierdzania Tematów Prac Dyplomowych przeanalizowała wyniki ankiety absolwenta opisującej między innymi ocenę kompetencji nauczycieli, spójność programu studiów, warunki studiowania oraz obsługę administracyjną na Wydziale w latach 2010-2014. W ankietyzacji wzięła udział następująca liczba absolwentów: w roku 2010 - 47 osób, w roku 2011 - 30 osób, w roku 2012 - 26 osób, w roku 2013 - 200 osób, w roku 2014 - 93 osoby.

Wyniki badań pozwoliły na sformułowanie wniosków. Badanie cząstkowe losów absolwentów w okresie 6 miesięcy po ukończeniu studiów, pozwoliły ustalić, że podczas gdy rocznik absolwentów całej Uczelni w 2012r. w niemalże 50% otrzymał pracę, to wśród absolwentów Wydziału współczynnik ten był niższy i wyniósł ponad 31%. Zdecydowanie lepiej radzili sobie z tym absolwenci studiów magisterskich. Zgodność wykonywanej pracy zgodnie z wykształceniem była wyższa u absolwentów inżynierii środowiska (ponad 87%), natomiast w przypadku budownictwa na poziomie 25%. Za niepokojące niskie absolwenci Wydziału uznali przydatności studiów przy zatrudnieniu. Przydatność tę w 53% badanych uznano za spełnioną w stopniu częściowym, zaś w 37% - w stopniu dużym. Stosunkowo wielu studentów, bo w 65%, uznało, że studia spełniły ich oczekiwania w stopniu częściowym, w 25% - w stopniu dużym stopniu, a 4% - w stopniu całkowitym. Dane pochodzące z kolejnego badania (2014r.) obejmującego losy absolwentów po 6 miesiącach od ukończenia studiów potwierdzały stosunkowo dobre ich funkcjonowanie na rynku pracy. Około 60% z nich już pracowało, a ok. 30% kontynuowało naukę. Także i w tym przypadku stopień zatrudnienia absolwentów studiów magisterskich był zdecydowanie wyższy. Przekroczył bowiem 83%. Najlepiej z funkcjonowaniem na rynku pracy radzili sobie absolwenci *budownictwa*, najgorzej natomiast *ochrony środowiska*. Zgodność podjętej pracy z wykształceniem po¹⁰ nauczania największa była po kierunku *geodezja i kartografia*, zaś po studiach II⁰ – po kierunku *budownictwo*.

Można uznać, że powyższe działania mają planowy charakter, służą poprawie jakości kształcenia, pełnia także funkcję weryfikatora podejmowanych działań naprawczych i doskonalących.

d) w zakresie monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia

Plany studiów obowiązujące na Wydziale od roku akademickiego 2012/2013 zostały przyjęte stosownymi Uchwałami Rady Wydziału. Przy konstrukcji planów studiów zostały uwzględnione efekty kształcenia określone przez KRK dla obszaru *nauk technicznych, przyrodniczych, ścisłych oraz kompetencji inżynierskich*.

Plany studiów były opracowywane przez Komisję ds. Planów i Programów Nauczania (Kds. PiPN), przy zaangażowaniu osób funkcyjnych i środowiska akademickiego. Aktualnie nad tworzeniem i weryfikacją programów studiów pracują Rady Programowe oraz Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia (WKds.K). W trakcie realizacji plany studiów ulegały doskonaleniu. Ocena oraz okresowe przeglądy planów i programów studiów należą do zakresu działania Rad Programowych oraz Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia, przy współdziałaniu Konwentu Wydziału. Stwierdzono w tym zakresie następujące postulaty lub decyzje np.:

a) posiedzenie WKds.K. w dniu 16.6.2014r. – zmiany liczby godzin z kursu języka obcego, zlikwidowanie na semestrach dyplomowych egzaminu z wybranych przedmiotów i zmiana weryfikacji efektów kształcenia na zaliczenia na ocenę począwszy od roku 2015/2016;

b) posiedzenie WKds.K w dniu 15 maja 2014r. – wnioskowano o zmiany w planach studiów na wszystkich kierunkach kształcenia realizowanych do roku akademickiego 2013/2014; zmiany te uzyskały wcześniej pozytywną opinię Rad Programowych w dniu 15 maja 2014 (zmiany te odnosiły się do wprowadzenia nowego kursu, ujednoczenia kursów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, zmian sposobu weryfikacji efektów kształcenia na wybranych kursach);

c) wniosek Katedry Biologii Środowiskowej – dotyczący zmian w ofercie dydaktycznej poprzez np. zamknięcie specjalności.

W 2012r. Uchwałami Senatu PK wdrożone zostały Krajowe Ramy Kwalifikacji (Uchwała Nr 1/2012 Senatu Politechniki Koszalińskiej z dnia 25 stycznia 2012 r.) oraz uchwalone i opisane zostały efekty kształcenia dla studiów prowadzonych w Politechnice Koszalińskiej (Uchwała Nr 30/2012 Senatu PK z 30/05/2012 r. oraz Uchwała Nr 35/2012 Senatu PK z 27/06/2012 r. Z kolei Zarządzenie Rektora (Nr 6/2012 z 14/02/2012 r.) wprowadziło wzory dokumentacji programów kształcenia oraz szczegółowy harmonogram prac w zakresie dostosowania programów nauczania i planów studiów.

Nadzór nad realizacją programów kształcenia jest na bieżąco prowadzony w ramach Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia oraz Rad Programowych.

Regulamin studiów podyplomowych określa w szczególności: zasady tworzenia studiów podyplomowych, warunki rekrutacji na studia podyplomowe, przebieg studiów i dokumentację przebiegu studiów. Pod koniec semestru przeprowadza się ankietyzację.

Z uwagi na krótki okres, jaki upłynął od wdrożenia kształcenia skonstruowanego na bazie Krajowych Ram Kwalifikacji, można uznać, że monitorowanie i okresowe przeglądy programów nauczania zostały dopiero zapoczątkowane. Zgodnie z przepisami prawa, monitoring taki – w aspekcie osiągnięcia częściowych efektów kształcenia – prowadzi każdy nauczyciel akademicki na zakończenie kursu. Biorze się pod uwagę treści kształcenia, sekwencję przedmiotów, metody i narzędzia dydaktyczne. Za zasadną należy uznać praktykę Uczelni, wedle której prace dyplomowe są pewnym probierzem merytorycznej oceny programów kształcenia.

Komisja ds. Analizy Jakości Procesu Dyplomowania oraz Zatwierdzania Tematów Prac Dyplomowych dokonała przeglądu planów studiów pod kątem ich zgodności z wymogami KRK. W procedurze monitoringu – przy tworzeniu i doskonaleniu programów kształcenia – widoczne było zaangażowanie podmiotów zewnętrznych, co potwierdzają stosowne umowy, porozumienia o współpracy i listy intencyjne.

e) w zakresie oceny zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikacji efektów ich kształcenia

Zasady oceniania studentów i doktorantów określone są w:

1. *Regulaminie studiów;*
2. *Regulaminie studiów doktoranckich.*

Warunki zaliczania zajęć podane są w karcie kursu i przedstawiane studentom na pierwszych zajęciach. Słuchacze Studiów Podyplomowych, przed rozpoczęciem zajęć, także utrzymują od kierownika studiów stosowne informacje. Podlegają one ocenie bieżącej przez nauczycieli odpowiedzialnych za przedmioty, ale są także pośrednio weryfikowane podczas hospitacji zajęć, w wyniku analiz ankiet ewaluacyjnych czy oceny efektywności kształcenia na zakończenie semestru / toku studiów.

Sposób zaliczenia modułu kształcenia określa Rada Wydziału, na etapie zatwierdzenia programu kształcenia, wraz z planem studiów i szczegółowych siatek. Terminy zaliczeń określa harmonogram sesji egzaminacyjnej. Stopień opanowania modułowych efektów kształcenia potwierdza ocena lub tzw. zaliczenie. Uczelnia zapewnia transparentność wyników częściowych i końcowych, udostępniając zainteresowanym studentom ich prace. Nadzór nad tymi pracami jest realizowany w sposób stały, szczególnie w momencie, gdy student kwestionuje wynik i postuluje procedurę komisyjną. Nad całością procedur weryfikacji efektów kształcenia czuwa stosowny prodziekan Wydziału, który także w pierwszej kolejności dokonuje przeglądu wyników zawartych w protokołach egzaminacyjnych.

Ocena pracy dyplomowej dokonywana jest przez promotora i recenzenta. Jest ona ujęta na formularzach oceny prac dyplomowych inżynierskich. Ocena ta obejmuje takie elementy jak: oryginalność zastosowanych rozwiązań, poprawność merytoryczną, złożoność pracy, poprawność struktury pracy, walory użytkowe, właściwość narzędzi badawczych i wspomagających. W pracach magisterskich dodatkowo oceniane są kryteria zależne od charakteru pracy (badawcza, studialno-koncepcyjna, projektowa), takie jak: umiejętność symulowania procesów, modelowanie i stosowanie metody matematyczne.

Zasady oceniania na studiach podyplomowych pozostają zgodne z przyjętymi kryteriami.

Można zatem uznać, że stosowane metody i narzędzia pomiaru efektywności kształcenia Wydział poddaje stałemu nadzorowi na kilku poziomach, tj. na poziomie: nauczyciela prowadzącego przedmiot, prodziekana i władz dziekańskich, zespołu zapewnienia jakości kształcenia. Działania te mają planowy charakter, służą poprawie jakości kształcenia, pełni także funkcję weryfikatora podejmowanych działań naprawczych i doskonalących.

W ocenie eksperta ds. studentów weryfikacja zasad systemu oceniania studentów jest pośrednio dokonywana przez społeczność studencką z wykorzystaniem badania ankietowego „*Oceny kursu przedmiotowego*”, gdzie studenci mają możliwość wypowiedzania się na temat przestrzegania zasad oceniania przez nauczyciela akademickiego. Dodatkowo Samorząd Studencki ma możliwość zapoznania się i opiniowania w formie pisemnej oceny efektów kształcenia dla danego kursu.

Wskazane postępowanie, z punktu widzenia studentów, nie daje pełnej i kompleksowej możliwości uczestnictwa środowiska studenckiego we wskazanych obszarach. Zdaniem eksperta celowe byłoby stworzenie procedur umożliwiających środowisku studenckiemu kompleksową ocenę zasad oceniania studentów oraz weryfikację efektów uczenia się, co umożliwi – w jego opinii – obiektywizację wskazanego procesu oraz przyczyni się do doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale.

Również w opinii eksperta ds. doktorantów Wydział nie podejmował działań o charakterze systemowym, mającym na celu analizę zasad oceniania doktorantów. Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się na zasadzie samooceny prowadzących zajęcia, poprzez wypełnienie odpowiedniego formularza, z którego treścią zapoznaje się następnie Komisja Dydaktyczna. Prowadzone są jedynie hospitacje zajęć, które prowadzą doktoranci. W czasie spotkania Zespołu Oceniającego z doktorantami, doktoranci stwierdzili, że zasady hospitacji nie są im znane. Odbywają się w sposób niezapowiedziany, ale mają możliwość zapoznania się z ich wynikami. Podczas spotkania z ZO doktoranci podkreślili, że do tychczas nie uczestniczyli w procesie weryfikacji zasad oceniania. Zdaniem eksperta powinno się wdrożyć odpowiednie procedury umożliwiające udział doktorantów w tym procesie.

- f) w zakresie oceny jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej

Wydział zapewnia ocenę jakości kadry akademickiej na wielu, naturalnych dla sfery szkolnictwa wyższego, płaszczyznach i etapach, począwszy od procedury rekrutacyjnej, poprzez nauczanie (hospitacje, ankieta ewaluacyjna), badania naukowe, uzyskiwanie stopni i tytułów naukowych. Ocena kadry jest prowadzona w obszarach powiązanych ze sferami konstytuującymi status nauczyciela akademickiego. Dotyczy to zarówno kadry akademickiej z minimum kadrowego, jak i spoza niego. Ma charakter wielokryterialny i wieloetapowy, a uwzględnia się w tym procesie działalność: naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Warunkiem otrzymania oceny pozytywnej jest uzyskanie sumarycznej liczby punktów równej lub wyższej wartości progowej w danej grupie pracowniczej. Ponadto jednostki ustalają minimalny, procentowy udział punktów za działalność naukową, jaką powinien uzyskać pracownik w całkowitej liczbie punktów otrzymanych w wyniku oceny.

Hospitacje. Uczelnia prowadzi hospitacje zajęć pracowników naukowo-dydaktycznych oraz doktorantów, bazując na decyzji Dziekana z 2003r. Procedury hospitacji są nowe, ale nie zostały należyście przyjęte. Okazana dokumentacja wskazuje, że jest ona prowadzona zgodnie z planem hospitacji (względem nauczycieli akademickich, np. rok 2012, 2013/2014), hospitacje zajęć prowadzonych przez doktorantów są zlecane przez kierowników Katedr. Z hospitacji jest sporządzany raport indywidualny w ramach zestandaryzowanego formularza oceny, a ona sama jest prowadzona zgodnie z procedurą postępowania. Nadzór hospitacyjny można uznać za właściwy, ocena zawiera szczegółowe omówienie poziomu zajęć, ich przebiegu, jak również jest próbą zrozumienia pewnych deficytów, np. w stopniu i poziomie przyswajania wybranych efektów kształcenia – np. w dobrowolności wykładów, ograniczeniach ramowych procesu kształcenia.

Sporządza się sprawozdanie zbiorcze, informujące – ile hospitacji przypada na poszczególne zakłady, a także jaka jest struktura ocen.

Komisja ds. Analizy Jakości Procesu Dyplomowania oraz Zatwierdzania Tematów Prac Dyplomowych dokonała oceny i podsumowania hospitacji nauczycieli akademickich w roku akademickim w latach 2012-2014.

Hospitacjom podlegają studenci doktoranci, a także zajęcia prowadzone na studiach doktoranckich. Kompetencję w tym zakresie ma kierownik Zakładu.

Nie hospituje się zajęć na studiach podyplomowych. Zaleca się przyjęcie i sformułowanie zasady, by podstawą hospitacji zajęć był niski wyniki ankiety ewaluacyjnej i/lub na sugestię / prośbę słuchaczy.

Ewaluacja zajęć dydaktycznych. Od roku akademickiego 2013/2014 systematycznie przeprowadzane są ankiety: studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych i absolwentów, dot. wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich.

Ankieta wg prowadzących zawiera 8 pytań odnoszących się do zasad oceniania studentów, konsultacji, metod dydaktycznych, pobudzania zainteresowań poprzez zajęcia, przydatności prowadzonych zajęć, regularność zajęć, życzliwość i otwartość prowadzącego. Responsywność ankiet oceniających prowadzenie zajęć jest mała, zatem i wystawiona ocena nie ma zbyt dużej wagi poznawczej i wydaje się, iż nie może być w pełni wykorzystywana w ocenie nauczyciela akademickiego. Mimo tego stanu rzeczy, oceniani nauczyciele ustosunkowują się do wyniku ankiety studenckiej w sposób pisemny.

Stanowisko nauczycieli ma wieloraki charakter, w tym wyjaśniający i polemiczny. Należy zwrócić uwagę, że szereg wyjaśniających uwag nauczycieli ma uzasadnienie, wynika bowiem z ograniczeń od nich niezależnych np. z konstrukcji programu kształcenia, wyposażenia sal i laboratoriów, specyfiki przedmiotu. W toku dyskusji z pracownikami pojawił się postulat modyfikacji wzoru ankiety ewaluacyjnej, bardziej dostosowanej do specyfiki Wydziału i kierunków studiów technicznych.

Nauczyciel akademicki jest zobowiązany do zaangażowania w proces podnoszenia jakości kształcenia, zachowania procedur, prowadzenie zajęć w językach obcych. W tym aspekcie ujawnia się pewien stopień niedoinformowania w zakresie zasadniczych zmian ustroju szkolnictwa wyższego oraz przepisów prawa. Ponadto ZO postuluje silniejsze upodmiotowienie szerszego grona nauczycieli akademickich w ciałach kolegialnych, działających w pionie zarządzania jakością kształcenia. Pozwoli to rozłożyć obowiązki administracyjne na szersze grono nauczycieli, a tym samym wspomagać władze dziekańskie.

Wydział w ocenie nauczycieli akademickich uwzględnia wykształcenie kierunkowe, dorobek naukowy i doświadczenie praktyczne, uzyskane granty badawcze, adekwatne dla realizacji efektów kształcenia, realizowanych projektów. Stosuje się zasadę zatrudniania nauczycieli akademickich w oparciu o konkurs otwarty.

Zespół Oceniający zwraca uwagę na konieczność intensyfikacji dorobku naukowego kadry dla uzyskania pełnej spójności pomiędzy dorobkiem naukowym i dydaktyką (szczególnie na kierunku *business*).

Ocena okresowa nauczyciela akademickiego przeprowadzana jest w 5 grupach pracowniczych, a warunkiem przyznania pozytywnej oceny jest uzyskanie sumarycznej liczby punktów równej lub wyższej wartości progowej (zatwierdzonej we wrześniu 2013r.). Każda z grup ma wskazaną minimalną liczbę punktów stanowiącą ocenę pozytywną, przy czym minimalny, procentowy udział punktów za działalność naukową wynosi 30%. Ankieta przeprowadzana jest w cyklach co 2 i co 4 lata. Obecnie jest ona dokonywana na podstawie nowego arkusza oceny pracowniczej. Dokument z 2013r. określa Zasady oraz przebieg procesu oceny nauczycieli akademickich w PK.

Kryteria kompetencyjne są stosowane w odniesieniu do praktyki zawodowej, seminariów dyplomowych, nadzoru nad kołami naukowymi.

Wydział okazał recenzje wydawnicze prac na stopień naukowy doktora i doktora habilitacyjnego oraz prac publikowanych w czasopiśmie naukowych. Przedstawiono wyciągi z Protokołu Komisji Odznaczeń i Nagród Oddziału Koszalińskiego ZPITS za rok akademicki 2013/2014.

Przyjęte przez Wydział rozwiązanie oceny stopnia rozwoju zawodowego i jego profilu – jaki stosuje podczas komponowania składu minimum kadrowego poszczególnych kierunków i poziomów kształcenia – można uznać za właściwe.

Wydział stosuje ocenę pracowników niebędących nauczycielami akademickimi bezpośrednio poprzez ich przełożonych. Pewne aspekty oceny ich pracy daje się sformułować również z ankiet absolwentów, wykonywanych w dniu egzaminu końcowego (np. odpowiedzi na pytanie nr 7: *Jak oceniasz obsługę administracyjną Wydziału?*).

Protokoły z posiedzenia Rad Wydziału ujawniają rozpatrywanie przez nie opinii i wniosków wynikających z pracy Rad Programowych i Komisji Jakości (np. pozytywne zaopiniowanie sprawozdania Rady Programowej z dnia 15.11.2013 r.), a także innych spraw poddawanych pod obrady (np. pracowniczych, habilitacyjnych), zakończonych głosowaniem (np. posiedzenie w dniu 2.7.2013).

ZO PKA stwierdził niedofinansowanie działań z ramach zarządzania jakością kształcenia, zarówno w odniesieniu przedmiotowym, jak i podmiotowym. Ponadto, co wykazało spotkanie z członkami Komisji Jakości, ich praca, stanowiąc znaczne obciążenie fizyczne i godzinowe, nie jest stosownie rekompensowana odpowiednimi ekwiwalentami, ani na poziomie Wydziału, ani też Uczelni.

Wśród pracowników ujawnia się pewien stopień niedoinformowania w zakresie zasadniczych zmian ustroju szkolnictwa wyższego oraz przepisów prawa. Panuje też niski poziom upodmiotowienia szerszego grona nauczycieli akademickich w ciałach kolegialnych, działających w pionie zarządzania jakością kształcenia.

Zarządzenie Nr 41/2013 Rektora Politechniki Koszalińskiej z dnia 23 sierpnia 2013 roku w sprawie badania opinii studentów, doktorantów, absolwentów i słuchaczy studiów podyplomowych, dotyczącej jakości kształcenia w Politechnice Koszalińskiej wprowadza wzory kwestionariuszy (Załącznik 1 i 2) oraz ustala postępowania związane z procesem ankietyzacji. Na Wydziale funkcjonuje: „Ankieta oceny kursu przedmiotowego” oraz „Ankieta Oceniająca Jakość Kształcenia i Warunki Studiowania na kierunkach kształcenia w Politechnice Koszalińskiej”. Ocena jakości kadry prowadzącej proces kształcenia jest dokonywana z wykorzystaniem badania ankietowego dotyczącego kursu przedmiotowego. Założenia procesu ankietyzacji są zrozumiałe i powszechnie dostępne dla środowiska studenckiego. Kwestionariusz ankiety jest przejrzysty i zrozumiały. Złożony jest on z 10 pytań (9 zamkniętych i 1 otwartego), które dotyczą zagadnień związanych z prowadzeniem zajęć przez wykładowcę. Ocena studencka dokonywana jest w sali pięciostopniowej, gdzie ocena 1 jest najniższa, natomiast ocena 5 najwyższa.

W ocenie eksperta studenckiego istotne jest to, że kwestionariusz jest tak skonstruowany, a studenci mają możliwość zawarcia w nich uwag dodatkowych. Z punktu widzenia oceny studenckiej

treści prezentowane w pytaniach ankietowych są poprawnie skonstruowane. Ankiety funkcjonują w formie elektronicznej (w systemie USOSweb) i są anonimowe, co wpływa na zwiększenie poczucia „bezpieczeństwa” studentów w trakcie formułowania ich opinii. System oceny jakości kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne jest powszechny i dokonywany raz w semestrze letnim i zimowym (przez okres ostatnich dwóch tygodni zajęć dydaktycznych, przed zakończeniem danego semestru). Pozytywnie należy ocenić, że wskazane postępowania mają powszechny charakter, a oceny dokonywane w tym zakresie obejmują wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych.

Wyniki procesu ankietyzacji są opracowywane (m.in. w formie średniej arytmetycznej, tabel, wykresów) i przekazywane Prorektorowi ds. Kształcenia. Dodatkowo każdy pracownik naukowo-dydaktyczny ma obowiązek ustosunkowania się w formie pisemnej do uzyskanych ocen. Ważne jest, z punktu widzenia oceny studenckiej, uwzględnienie wyników badania ankietowego przy okresowej ocenie nauczycieli. W *Arkuszu Oceny Nauczyciela Akademickiego*, jednym z punktów jest ocena wynikająca z opinii studentów (Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 18/2013 Senatu PK a dnia 13 marca 2013 roku).

W opinii eksperta zastrzeżenie budzi jednak fakt, iż procedury dotyczące WSZJK nie uwzględniają weryfikacji oraz podejmowania działań doskonalących, mających istotny wpływ na jakość kształcenia z punktu widzenia środowiska studenckiego oraz skuteczności i kompleksowości przyjętych rozwiązań.

Ekspert wskazał na brak publikacji informacji zwrotnej dotyczącej badania ankietowego, informując, że chwili obecnej tylko Samorząd Studencki ma możliwość zapoznawania się z wynikami procesu ankietyzacji. „Zaleca” publikowanie wyników ankiet dla całej społeczności studenckiej Jednostki, w celu uwzględnienia środowiska studenckiego na każdym etapie badania ankietowego, motywując, że wskazane postępowania mają pozytywny wpływ na zwiększenie zrozumienia celowości przeprowadzanych badań ankietowych wśród studentów wizytowanego Wydziału.

Podjęcie tej kwestii należy pozostawić kompetencji Senatu i Rady Wydziału, jako uczelnianych ciał kolegialnych, stanowiących prawo akademickie i działających w obrębie obowiązującego w Polsce systemu prawnego (w tym m.in. *Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych - Dz.U. 1997 Nr 133 poz. 883*).

Ekspert wskazał także, że Wydział nie prowadzi oceny kadry wspierającej proces kształcenia. Elementy oceny funkcjonowania Uczelni, w tym również ocena funkcjonowania Dziekanatu, znajduje się w *„Ankiecie Oceniającej Jakość Kształcenia i Warunki Studiowania na kierunkach kształcenia w Politechnice Koszalińskiej”*. Wskazane badanie ankietowe nie pozwala jednak na kompleksową ocenę pracowników administracyjnych. Postuluje stworzenie procedur umożliwiających ocenę pracowników wspierających proces kształcenia przez środowisko studenckie.

g) w zakresie oceny poziomu naukowego jednostki

Weryfikacja poziomu naukowego Wydziału realizowana jest poprzez procedury oceny parametrycznej stosowanej przez MNiSW. Z kolei ocena działalności naukowej nauczycieli akademickich odbywa się przy zastosowaniu wewnętrznych procedur, na podstawie arkusza indywidualnej okresowej oceny nauczycieli akademickich. Ocena poziomu naukowego jest prowadzona przez Wydział w sposób bieżący, a także podczas zewnętrznych ocen jakości kształcenia PKA. Działania te wpływają zatem na stan i kierunki podejmowanych badań naukowych. Wiele prac naukowych prowadzonych w jednostce ma charakter zespołowy, co dodatkowo wzmacnia wewnętrzny nadzór i projakościowy wpływ środowiskowy. Ponadto ocena realizacji badań jest prowadzona corocznie przez Wydziałową Komisję ds. Badań Naukowych i Rozwoju Kadry.

Na poziomie studiów doktoranckich nadzór nad pracami naukowymi sprowadza się do opieki promotorskiej oraz pełnienia funkcji recenzenta. Ponadto w szereg badań naukowych włączyli się nauczyciele akademicki, co zwiększa bezpieczeństwo ich jakościowej realizacji. Jakość prac weryfikowana jest na podstawie składanych szczegółowych, cyklicznych raportów. Kwalifikowanie tematu badawczego młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich następuje po przeprowadzeniu stosownej oceny przez Wydziałową Komisję ds. Badań Naukowych i Rozwoju Kadry.

Ponieważ pracownicy naukowcy oraz doktoranci realizują zadania pochodzące z różnych źródeł (np. o zasięgu krajowym - PBW, wojewódzkim – WUP etc.), a to wymaga spełnienia stosownych kryteriów i podlega ocenie, dlatego można uznać, że procedura aplikowania o środki jest także weryfikatorem jakości projektów i dorobku naukowego wnioskodawcy.

Ocena poziomu naukowego jednostki jest też prowadzona w sferze publikacyjnej, szczególnie w czasopiśmie naukowych o dobrej renomie (z IF), czy w czasopiśmie branżowych.

h) w zakresie oceny zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów

Uczelnia i Wydział zapewniają wsparcie dydaktyczne studentom poprzez:

- a) dostęp do efektów kształcenia i ich wyników;
- b) system konsultacji w wymiarze nie mniejszym niż 2-3 godziny tygodniowo;
- c) kursy wyrównawcze (z matematyki) w wymiarze 20 godzin, realizowane na zasadach samofinansowania;
- d) opiekę naukową oraz studia wg indywidualnego planu i programu studiów;
- e) staż oferowany studentom ostatniego roku studiów drugiego stopnia planującym zostać nauczycielem akademickim;
- f) indywidualną organizację kursów dla studentów będących w różnych sytuacjach losowych;
- g) praktyki i staże krajowe i zagraniczne;
- h) wsparcie poprzez działalność kół naukowych i samorządu studenckiego, opiekunów kierunków, opiekunów praktyk studenckich, pełnomocnika Dziekana ds. Studentów Niepełnosprawnych;
- i) koordynatorzy KRK na kierunkach;
- j) władze dziekańskie oraz osoby funkcyjne w ramach potrzeb i godzin przyjęć;
- k) wsparcie zapleczem materialnym i infrastrukturą dydaktyczną, laboratoryjną;
- l) systemy stypendialne dla studentów i doktorantów, w tym z niepełnosprawnościami;
- m) system zapomóg;
- n) domy studenckie.

Powyższe rozwiązania podlegają stałej kontroli z punktu widzenia zgodności z przepisami prawa, troski o podnoszenie jakości kształcenia, poprawę warunków oraz „klimatu studiów”, polityki finansowej i efektywności działania. Stosowne dokumenty uczelniane określają np. weryfikację zasobów nauki, środków wsparcia dla studentów, ocenę infrastruktury dydaktycznej.

Wydział corocznie przygotowuje projekt planu rzeczowo-finansowego w podziale na zadania, który stanowi podstawę dysponowania środkami. System rozdziału dotacji statutowej ma charakter motywacyjny, wielkość środków przyznawanych na tę działalność w zakresie utrzymania potencjału badawczego jest proporcjonalna do liczby i jakości publikacji.

Ekspert ds. doktorantów PKA stwierdził, na podstawie informacji przekazanych na spotkaniu ZO z doktorantami, kierownikiem studiów doktoranckich oraz analiz przedstawionej dokumentacji, że Wydział nie ma osobnych procedur oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury naukowo-dydaktycznej oraz środków wsparcia dla doktorantów. Doktoranci na spotkaniu z ZO stwierdzili, że ich ocena bazy dydaktyczno-naukowej jest krytyczna, przez co znaczna część doktorantów prowadzi swoje badania w laboratoriach, poza macierzystą uczelnią. Potrzebny jest skuteczny system działań, umożliwiających doktorantom możliwości wyrażenia opinii na ten temat.

Ekspert ds. studenckich stwierdził, że na Wydziale funkcjonują procedury umożliwiające społeczności studenckiej ocenę i weryfikację pozostałych obszarów funkcjonowania Uczelni, w tym wizytowanej Jednostki. Narzędziem badawczym jest „Ankieta Oceniającej Jakość Kształcenia i Warunki Studiowania na kierunkach kształcenia w Politechnice Koszalińskiej”, która określa poziom zadowolenia studentów z warunków studiowania oraz aspektów związanych z jakością kształcenia. Dotyczy ona m.in. infrastruktury dydaktycznej, w tym domów studenckich, praktyk studenckich, funkcjonowania Biblioteki, systemu USOSweb, czy Dziekanatu. Kwestionariusz ankiety jest przejrzysty i zrozumiały dla środowiska studenckiego. Ankiety funkcjonują w formie elektronicznej (system USOSweb) z poszanowaniem anonimowości, co wpływa na zwiększenie poczucia „bezpieczeństwa” studentów w kontekście

formułowania opinii. Negatywnie oceniono jednak brak informacji zwrotnej skierowanej do społeczności studenckiej (co już uprzednio podejmowano).

Wskazana forma badania ankietowego ma charakter powszechny. Jak stwierdził ekspert studenci negatywnie wypowiadali się na temat skuteczności i funkcjonowania wskazanego badania ankietowego. Według ich opinii wskazany proces ankietyzacji nie przyczynia się do realnych i widocznych zmian.

Studenci wizytowanego Wydziału mają możliwość korzystania z bezpłatnej pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Wskazane wsparcie jest kierowane do całej społeczności studenckiej, w tym osób niepełnosprawnych. Dodatkowo Parlamentowi Studentów Politechniki Koszalińskiej, w ramach działalności uczelnianej, udzielana jest pomoc prawna.

- i) w zakresie funkcjonowania systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia

Wydział wykorzystuje na potrzeby zintegrowanego systemu zarządzania informacją następujące systemy:

- DYDAKTYKA – w zakresie obciążeń dydaktycznych,
- WIRKA – w zakresie zaopatrzenia, umów, delegacji,
- USOS – w zakresie obsługi studentów,
- IRK rekrutacja,
- KRK, APD (Archiwizacja Prac Dyplomowych) - na etapie wdrożenia,
- HMS – w zakresie dotyczącym obsługi kadr, plac, urlopów,
- a także POLON, GUS.

Metody analizy otrzymywanych wyników należy uznać za właściwe z metodologicznego punktu widzenia. Dalszego doskonalenia wymaga jednak praca podnosząca miarodajność działań oraz upowszechnianie ich wyników. Pozwoli to w dalszej kolejności na wykorzystanie systemu informacyjnego do silniejszej optymalizacji działań naprawczych i doskonalących.

- j) w zakresie publicznego dostępu do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów

Dokumenty prawa wewnętrznego Uczelni zawarte są na stronach Biuletynu Informacji Publicznej PK w zakładce „Akty Prawne”. Regulamin studiów zamieszczony jest dodatkowo na stronie internetowej Wydziału (zakładka: „Dokumenty elektroniczne”). Informacje o kierunkach studiów i dodatkowej ofercie edukacyjnej popularyzuje się poprzez foldery, informatory, media elektroniczne. Kierunkowe efekty kształcenia upubliczniono na stronie Politechniki Koszalińskiej (krk.tu.koszalin.pl). Wszystkie jednostki organizacyjne na Wydziale posiadają własne witryny internetowe, będące narzędziem komunikacji kadry i studentów w celach dydaktycznych, organizacyjnych i studenckich. Student może śledzić swój status poprzez system USOSweb, a poprzez zakładkę „Dokumenty elektroniczne” uzyskuje wgląd w pisma, formularze i dokumenty. Uczelnia jest na etapie wdrażania systemu APD (Archiwizacja Prac Dyplomowych).

Ekspert ds. doktorantów stwierdził, na podstawie analizy dokumentacji, spotkania z Władzami Wydziału i doktorantami, że jednostka nie stworzyła mechanizmów oceny i weryfikacji publicznego dostępu informacji. Ustalił, że układ informacji dotyczących studiów III°, zamieszczonych na stronie internetowej Wydziału, choć zawiera wszystkie niezbędne informacje potrzebne dla doktorantów, nie jest przejrzysty. Doktoranci bardzo negatywnie ocenili dostęp do potrzebnych informacji poprzez system informatyczny.

Natomiast ekspert ds. studenckich stwierdził, że społeczność studencka ma odpowiedni dostęp do informacji dotyczących organizacji procesu kształcenia. Niezbędne informacje o programach studiów i zakładanych efektach kształcenia studenci mogą odnaleźć na stronie Internetowej Uczelni oraz na platformie internetowej USOSweb. W jego opinii brak jest kompleksowych procedur dotyczących wpro-

wadzenia i funkcjonowania systemu oraz przepływu informacji na Wydziale. Wskazane postępowania oparte są w dużej mierze o nieformalne działania, które nie w pełni spełniają swoją rolę, z punktu widzenia oceny studenckiej.

Na spotkaniu ze studentami akcentowano brak informacji o możliwościach skorzystania z programu *Erasmus*, co jest głównym powodem słabej frekwencji.

Powyżej opisane procedury zapewnienia jakości kształcenia, wraz ze stosownymi regulaminami studiów odnosząc się do wszystkich poziomów kształcenia przyczyniają się do wykrywania, diagnozowania i eliminacji zjawisk niewłaściwych z punktu widzenia przepisów prawa oraz dobrego obyczaju akademickiego.

- 3) jednostka dokonuje systematycznej oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

Uczelniane akty prawne odnoszące się do systemu zapewniania jakości kształcenia mają charakter ogólny, zgodnie z deklaracją władz Politechniki Koszalińskiej wydziałom zapewnia się pewną swobodę. Uczelnia swe działania w tym zakresie zapoczątkowała w 2011/2012, na ich skutek w roku kolejnym wdrażano mechanizmy kontroli, pomiaru stopnia weryfikacji i oceny poszczególnych elementów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Przyjęte rozwiązania dają dziekanom i dyrektorom instytutów swobodę weryfikacji skuteczności działania WSZJK, co zdaniem Uczelni ma zapewnić permanentną ocenę działania systemu i jego doskonalenia. Adresatem uwag są Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia, władze dziekańskie.

Zgodnie ze Sprawozdaniem z realizacji procesu dydaktycznego w semestrze zimowym roku akademickiego 2013/2014 na Wydziale jest kontynuowane wdrażanie jednolitego systemu zapewnienia jakości kształcenia poprzez działania w zakresie:

- a) wdrażania procedur dotyczących oceny oraz doskonalenia programów kształcenia;
- b) badania jakości kształcenia o charakterze ogólnouczelnianym i wydziałowym;
- c) kontynuacji prac nad wdrożeniem jednolitego systemu obsługi studenta USOS;
- d) modyfikacji planów (siatek) studiów zgodnie z wymogami KRK;
- e) aktualizacji oraz właściwej aktywności kart kursów na wszystkich kierunkach.

Działania te na obecnym etapie nie tworzą jeszcze spójnej całości z uwagi fazę budowy systemu, stan kultury prawnej, kompleksowość podejmowanej diagnozy oraz skuteczność działań naprawczych.

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.

Elementy składowe *Jednolitego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia* (JSZJK), ich katalog, jest rozbudowany. Odnosi się do strategii oraz szczegółowych zadań, które można uznać za mogące stanowić wykaz procedur. Ich liczba zdecydowanie przewyższa zestawienie wykazane w innych dokumentach, w tym w *Raporcie Samooceny*. Zachodzi zatem potrzeba ujednoczenia - na poziomie Uczelni i Wydziału - katalogu przyjętych rozwiązań.

Stwierdzono brak w Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia przedstawiciela doktorantów. Także Rada Programowa nie obejmuje w swym składzie przedstawicieli studentów i doktorantów. Brak jest też Rady Programowej ds. studiów podyplomowych.

Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) nie był zatwierdzany stosowaną uchwałą. Zatwierdzeniu podlegał tylko skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Struktura zarządzania jakością jest przejrzysta i zrozumiała dla środowiska studenckiego. Proces włączania studentów w decyzje podejmowane w zakresie zapewnienia jakości kształcenia jest znaczący z punktu widzenia oceny studenckiej.

2.

Wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia obejmują szereg czynników mających wpływ na tę jakość. Częściowo diagnozują stan kształcenia i czynników go określających. Jednakże, w minionym okresie przeprowadzano szereg zmian programów, a stan ten poświadcza o pilnej potrzebie kompleksowego podejścia do prowadzenia studiów. Analiza okresu lat 2012–2014 wskazuje, że w ocenie częściowych kryteriów jest duża rozpiętość ocen pomiędzy rocznikami i kierunkami. Monitorowanie i okresowe przeglądy programów nauczania zostały dopiero zapoczątkowane. Procedury hospitacji są nowe, ale nie zostały należycie przyjęte. Nie hospituje się zajęć na studiach podyplomowych.

Responsywność ankiet oceniających prowadzenie zajęć jest mała. Wśród pracowników ujawnia się pewien stopień niedoinformowania w zakresie zasadniczych zmian ustroju szkolnictwa wyższego oraz przepisów prawa. Panuje też niski poziom upodmiotowienia szerszego grona nauczycieli akademickich w ciałach kolegialnych, działających w pionie zarządzania jakością kształcenia.

ZO zwraca uwagę na konieczność intensyfikacji dorobku naukowego kadry dla uzyskania pełnej spójności pomiędzy dorobkiem naukowym i dydaktyką. Stwierdzono niedofinansowanie działań prowadzonych w ramach zarządzania jakością kształcenia, zarówno w odniesieniu przedmiotowym, jak i podmiotowym.

3.

Jednostka dokonuje oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, ale działania te na obecnym etapie nie tworzą jeszcze spójnej całości z uwagi fazę budowy systemu, stan kultury prawnej, kompleksowość podejmowanej diagnozy oraz skuteczność działań naprawczych.

Widoczny jest pozytywny wpływ zapoczątkowanych działań. Nadal za słabość uchodzić może brak zakończenia budowy systemu na poziomie Wydziału i jednoznacznego zakreślenia katalogu procedur pomiaru i doskonalenia jakości kształcenia oraz zaniżona efektywność wykorzystywania SZJK do szeregu działań. Na obecnym etapie rozwoju WSZJK, przyjęte rozwiązanie polegające na daniu wydziałom szeroko zakrojonej samodzielności, nie przynosi pożądaných rezultatów.

Zasadniejszym wydaje się być stworzenie wspólnych podstaw i ram funkcjonowania systemu dla całej Uczelni a dopiero w późniejszej budowanie wydziałowej specyfiki zarządzania jakością.

3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

- 1) Jednostka w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczą oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora,

Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora nauk technicznych w dwóch dyscyplinach: *budownictwo* i *inżynieria środowiska* oraz doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie *budownictwo*. Prowadzi więc studia doktoranckie w dyscyplinach *budownictwo* oraz *inżynieria środowiska*, w trybie studiów stacjonarnych. Studia te zostały utworzone w 2006r. W roku 2008 liczba doktorantów na wydziale wynosiła 19 osób. Obecnie w systemie stacjonarnym studiuje 13 osób. Nabory na studia doktoranckie organizowane są w interwale 2 lat. Obecnie zarejestrowanych jest 13 osób na 2 i 4 roku studiów.

Zasady rekrutacji na studia doktoranckie określone zostały przez Senat Politechniki Koszalińskiej uchwałami w sprawie ustalenia warunków i trybu rekrutacji na studia doktoranckie i podane są do publicznej wiadomości nie później niż do dnia 30 kwietnia roku kalendarzowego, w którym rozpoczyna

się rok akademicki, którego uchwała dotyczy. Rekrutację na studiach doktoranckich przeprowadza Wydziałowa Komisja ds. Studiów Doktoranckich.

Dla studiów opracowano i przyjęto kierunkowe efekty kształcenia, warunkujące opis kwalifikacji zdobytych po ukończeniu studiów doktoranckich, są spójne z efektami kształcenia w obszarze nauk technicznych.

W trakcie spotkania doktorantów z Zespołem Oceniającym PKA, doktoranci wnieśli uwagi do programu studiów III°. W ich ocenie jest on zgodny z efektami kształcenia z obszaru badawczego dla dyscyplin *budownictwo* i *inżynierii lądowej*, jednak nie daje możliwości dostosowania zajęć do indywidualnych potrzeb naukowych doktorantów. W programie kształcenia, obowiązującym, od roku akademickiego 2013/2014 zostały określone efekty kształcenia w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Poziom merytoryczny wykładów w ocenie doktorantów jest dobry. Doktoranci nie mają możliwości wyboru zajęć fakultatywnych, ponieważ program studiów na Wydziale nie zakłada takiej możliwości. Pozytywnie ocenia się zajęcia przygotowujące do pracy dydaktycznej, które realizowane są w ramach programu ogólnouczelnianego. Doktoranci realizują praktykę dydaktyczną w wymiarze 15 godzin na pierwszym roku, oraz minimum 45 godzin rocznie przez kolejne lata studiów.

Doktoranci są włączani w prace badawcze realizowane przez pracowników naukowych, mają również możliwość uczestniczenia w programach międzynarodowych. Z tej możliwości korzysta tylko niewielka liczba doktorantów ze względu na specyfikę swojej pracy badawczej, oraz wykonywanie obowiązków pracy zawodowej poza Uczelnią.

Wysoko ocenia się zajęcia prowadzone przez promotorów i sprawowaną przez nich opiekę nad doktorantami, w tym przygotowujące do pisania rozprawy doktorskiej, publikacji naukowych, jak również przygotowania do pracy naukowo-badawczej. Zajęcia z etyki pracy naukowej i dydaktycznej oferowane przez Wydział są realizowane na specjalistycznym seminarium i spotykają się z dobrą oceną studentów. Zespół Oceniający pozytywnie ocenia spójność kompetencji i kwalifikacji nawykowych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na studiach doktoranckich z celami i efektami kształcenia na studiach trzeciego stopnia.

Wydział nie prowadzi działań przygotowujących doktorantów do nowoczesnych form prowadzenia zajęć dydaktycznych i przygotowujących do pisania i aplikowania o granty. Doktoranci wysoko oceniają możliwość uzyskania efektów kształcenia w oparciu o kadre naukową prowadzącą zajęcia na studiach doktoranckich.

Programy kształcenia na studiach doktoranckich zostały wykonane w oparciu o wytyczne zawarte w *Uchwale Nr 1/2012 Senatu Politechniki Koszalińskiej w sprawie wdrożenia w Politechnice Koszalińskiej Krajowych Ram Kwalifikacji przy uwzględnieniu wymagań Rozporządzenia MNiSzW z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w Uczelniach i jednostkach naukowych (Dz.U. Nr 196 poz.1169)*.

Przyjęte na Wydziale programy studiów doktoranckich w dyscyplinie *budownictwo* i *inżynieria środowiska*, zatwierdzono uchwałą Rady Wydziału z dnia 18.12.2012r.

Wszystkim przedmiotom, przewidzianym w programie studiów doktoranckich, przypisano efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wybór przedmiotów jest uwarunkowany najważniejszymi aspektami prowadzonych badań naukowych przez doktorantów. W programie studiów doktoranckich brak jest przedmiotów fakultatywnych.

W trakcie trwania studiów doktoranckich, doktoranci mają dostęp do laboratoriów badawczych należących do WILŚiG w zakresie ustalonym z opiekunem naukowym lub promotorem, co umożliwi prowadzenie samodzielnych badań naukowych. Doktoranci mają również wydzielone pomieszczenia z dostępem do zasobów uczelnianej, elektronicznej bazy czasopism naukowych oraz programów służących obróbce numerycznej danych.

Program zawiera kursy. Dziekan odpowiedzialny za prowadzenie studiów doktoranckich zbiera propozycje ich prowadzenia przez osoby kadry nauczycieli. Studenci nie mają wpływu na wybór prowadzących poszczególne przedmioty/kursy.

Doktoranci mają możliwość uzyskania zaawansowanej wiedzy głównie poprzez studium literaturowe (biblioteka zapewnia dostęp do szerokiego spektrum elektronicznych baz danych), możliwość odbycia staży, uzyskania delegacji do innych ośrodków badawczych oraz udziału w konferencjach.

Kompetencje społeczne są kształtowane w ramach seminariów doktoranckich, seminariów tzw. konferencji doktorantów na Wydziale, gdzie studenci mogą się prezentować. Metodyka i metodologia prowadzenia badań.

Doktoranci prowadzą badania także przy wykorzystaniu infrastruktury, urządzeń i aparatury instytucji z którymi Uczelnia współpracuje. Są przypadki prowadzenia badań za granicą (np. Rostock), a także aktywnego uczestnictwa w zespołach badawczych na Wydziale. Uczelnia współpracuje także na polu badawczym z innymi jednostkami w kraju np. z Politechniką Krakowską, co ma pozytywny wpływ na jakość osiąganych efektów.

Na studiach doktoranckich nie ma studentów i nauczycieli prowadzących zajęcia z zagranicy.

Jednostka ma obecnie niewielkie możliwości rozwoju uprawnień doktryzowania w dyscyplinach naukowych innych niż *budownictwo* i *inżynieria środowiska*. Dotyczy to przede wszystkim kierunku *geodezja i kartografia*, na którym kształcenie odbywa się na studiach I^o i II°. Możliwość doktryzowania w tej dyscyplinie oparta jest na współpracy z innymi ośrodkami naukowymi w kraju. Obecnie jeden z uczestników studiów doktoranckich ma otwarty przewód z dyscypliny *geodezja i kartografia* na Politechnice Warszawskiej.

Osiąganiu przez studentów efektów kształcenia nie sprzyja nieprzyznawanie przez Uczelnię stypendiów doktorskich. Na spotkaniu z zespołem oceniającym pracownicy Wydziału akcentowali, że problemy ekonomiczno-bytowe mogą być przyczyną małej efektywności studiów doktoranckich. Tylko jedna osoba – z jedenastu przyjętych w roku akademickim 2009/2010 – uzyskała stopień doktora.

- 2) Jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy,

Wydział opracował koncepcję kształcenia, spójną z celami strategicznymi Uczelni. Wpisuje się w nią oferowanie kształcenia kompletnego tj. na wszystkich poziomach obejmujących również studia podyplomowe. Realizacja studiów podyplomowych odnosi się do celów strategicznych Wydziału, wprost do modyfikacji i poszerzenia oferty kształcenia. W Politechnice Koszalińskiej oferowane są następujące studia podyplomowe”

- *Gospodarka Nieruchomościami* w trzech specjalnościach:
 - *Wycena Nieruchomości*,
 - *Zarządzanie Nieruchomościami*,
 - *Pośrednictwo w Obrocie Nieruchomościami*,
- *Technologia Wody, Ścieków i Odpadów*,
- *Zaopatrzenie w Wodę i Odprowadzanie Ścieków*.

Obecnie w Jednostce kształci się 54 słuchaczy studiów podyplomowych. Pięć lat temu było to 278 słuchaczy. W przypadku studiów podyplomowych *Gospodarka Nieruchomościami*, liczba słuchaczy spadła: z 69 osób w roku akademickim 2009/2010 do 16 w roku akademickim 2014/2015 - co oznacza spadek o 77%. Zmniejszenie liczby słuchaczy studiów podyplomowych *Gospodarka Nieruchomościami* obserwowane jest od roku akademickiego 2012/2013, kiedy rozpoczęto prace nad deregulacją zawodu zarządcy nieruchomości i pośrednika w obrocie nieruchomościami. Wydział ma duże doświadczenie w prowadzeniu studiów podyplomowych. W bieżącym roku akademickim rozpoczęto już XI edycję studiów z zakresu *Gospodarki Nieruchomościami*.

Studia podyplomowe *Technologia Wody, Ścieków i Odpadów* nie zostały uruchomione w roku akademickim 2014/2015. Uczelnia planuje uruchomienie tych studiów w kolejnym roku akademickim 2015/2016. Ostatnia edycja studiów odbyła się w roku akademickim 2012/2013 (11 słuchaczy), przedostatnia w roku akademickim 2009/2010 (12 słuchaczy). Uruchamianie tych studiów z przerwami, co kilka lat, związane jest wąskim zakresem programowym. Studia te są skierowane do ograniczonej grupy potencjalnych słuchaczy. Istotne znaczenie wpływającym na zainteresowanie słuchaczy jest oferowanie podobnych studiów przez ośrodki w miastach ościennych.

Kolejnymi studiami podyplomowymi oferowanymi przez Wydział jest *Zaopatrzenie w Wodę i Odprowadzanie Ścieków*. W roku akademickim 2013/2014 studia te zostały uruchomione na Wydziale po raz pierwszy. Kolejną edycję Wydział planuje w roku akademickim 2015/2016 i roku następnym. W oferowanych programach studiów podyplomowych generalnie nie wprowadzono większych zmian. Jedyne, które dokonano wynikały ze zmian rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju (*Gospodarka Nieruchomościami*).

Programy studiów podyplomowych nie oferują przedmiotów fakultatywnych. Natomiast przyjęte plany i programy i tych studiów pozwalają w pełni zrealizować zakładane efekty kształcenia.

Oferowane studia podyplomowe, w zależności od typu, umożliwiają nabycie uprawnień lub umiejętności do pracy np. w zakładach wodociągowych, podmiotach zaopatrujących w wodę, jednostkach samorządu terytorialnego opowiedzianych za gospodarkę wodno-ściekową, sanepidzie. Studia umożliwiają podniesienie kompetencji inżyniera środowiska.

Studia Podyplomowe *gospodarka nieruchomościami* na specjalności *wycena nieruchomości* mają charakter kwalifikacyjny, a ich ukończenie jest ustawowo wymagalnym warunkiem do uzyskania, po odbyciu praktyki zawodowej, uprawnień zawodowych w zakresie wyceny nieruchomości i tytułu zawodowego rzeczoznawcy majątkowego. Program studiów spełnia wymogi programowe zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 12 czerwca 2014 r. w sprawie minimalnych wymogów programowych dla studiów podyplomowych w zakresie wyceny nieruchomości* (Dz. U. 2014 r. poz. 826). Studia na specjalności *zarządzanie nieruchomościami* mają charakter doskonalący. Słuchacze zdobywają wiedzę prawną, ekonomiczną, techniczną i specjalistyczną niezbędną przy wykonywaniu zawodu zarządcy nieruchomości. Program studiów spełnia minimum programowe Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości – na podstawie postanowień umowy z dnia 4.06.2014 r. o współpracy między Politechniką Koszalińską i Polskim Stowarzyszeniem Zarządców Nieruchomości, absolwenci specjalności *zarządzanie nieruchomościami* mogą przystąpić do egzaminu na uzyskanie tytułu Zarządcy Nieruchomości Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości.

Absolwenci, którzy przystąpią do egzaminu i go zdadzą są wpisywani do Centralnego Rejestru Pośredników i Zarządców Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości. Studia na specjalności *pośrednictwo w obrocie nieruchomościami* mają charakter doskonalący. Słuchacze zdobywają wiedzę prawną, ekonomiczną, techniczną i specjalistyczną niezbędną przy wykonywaniu zawodu pośrednika w obrocie nieruchomościami. Program studiów spełnia minimum programowe Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości – na podstawie postanowień umowy z dnia 4.06.2014 r. o współpracy między Politechniką Koszalińską i Polskim Stowarzyszeniem Zarządców Nieruchomości, absolwenci specjalności *pośrednictwo w obrocie nieruchomościami* mogą przystąpić do egzaminu na uzyskanie tytułu Pośrednik w Obrocie Nieruchomościami Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości. Absolwenci, którzy przystąpią do egzaminu i go zdadzą są wpisywani do Centralnego Rejestru Pośredników i Zarządców Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości.

Absolwenci studiów podyplomowych *gospodarka nieruchomościami* uzyskują więc uprawnienia: Zarządca Nieruchomości Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości, Pośrednik w Obrocie Nieruchomościami Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości.

Kadra Wydziału prowadzi także nauczanie na studiach podyplomowych z zakresu *technologii wody, ścieków i odpadów*. Wyjątkowo angażuje się też do tego celu praktyków z branży wodociągów i eksploatacji systemów wodociągowych. W przypadku *gospodarki nieruchomościami* angażowane są osoby z zewnątrz (z ośrodków Olsztyna i Szczecina) oraz osoby z otoczenia społeczno-gospodarczego Koszalina, reprezentujący branżę obrotu nieruchomościami, tacy jak: pośrednicy nieruchomości, czy notariusze.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia dobrani są właściwie, adekwatnie do dyscyplin, które reprezentują i swoich specjalności. Ich kwalifikacje są spójne z przedmiotowymi efektami kształcenia. Liczba osób prowadzących zajęcia w pełni zabezpiecza proces dydaktyczny, zapewniając właściwą jakość kształcenia i osiągnięcie zakładanych efektów. Stabilność kadry do realizacji studiów podyplomowych nie jest zagrożona.

3) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia,

Koncepcja kształcenia na studiach podyplomowych tworzona jest na ocenianym Wydziale przy współudziale interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych.

W przypadku studiów podyplomowych dokonywana jest analiza rynku, utrzymywane są ciągłe kontakty z izbami zawodowymi, absolwentami oraz kadrą z innych ośrodków dydaktycznych np. Szczecin, Gdańsk. Znaczący wpływ na kształt koncepcji kształcenia studiów podyplomowych ma obowiązujące prawo, w tym rozporządzenie Ministra Rozwoju i Infrastruktury, do którego Wydział dostosował studia podyplomowe z zakresu *gospodarki nieruchomościami*. Oferowane programy studiów podyplomowych zostały dostosowane do systemu Krajowych Ram Kwalifikacji, głównie w oparciu o zaangażowanie interesariuszy wewnętrznych. Współpraca Wydziału z zewnętrznymi interesariuszami i analiza obecnych potrzeb rynku doprowadziła do rozpoczęcia prac nad rozszerzeniem oferty studiów podyplomowych obejmującą *kataster nieruchomości* oraz *geotechnikę i hydrotechnikę morską*. W planach rozwoju Jednostki na przyszłość przewiduje się dalszą obserwację interesariuszy, analizę rynku, elastyczną obserwację rynku nieruchomości, poszukiwanie źródeł finansowania. Do tej pory współpraca z interesariuszami zewnętrznymi nie objawiła się natomiast opracowaniem programu np. na prośbę lub zlecenie konkretnego partnera/institucji.

Oferowane studia podyplomowe są spójne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców. W przypadku studiów *technologia wody, ścieków i odpadów* oraz *zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, potwierdzeniem spełnienia wymagań jest odpowiedź zwrotna pracodawców, którzy zadowolająco oceniają osiągnięte na nich efekty kształcenia. Spotkanie z pracodawcami zespołu oceniającego potwierdziło, iż widzą oni nawet pełniejszą swoją rolę w kształtowaniu efektów poprzez aktywne włączenie się w proces kształcenia. Współpraca Wydziału z interesariuszami ma także formalne podstawy. W przypadku *gospodarki nieruchomościami* zawarto umowę o współpracy w zakresie przeprowadzenia egzaminu dla absolwentów Politechniki Koszalińskiej uprawnionych do uzyskania tytułu pośrednik/zarządca nieruchomości Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości z Polskim Stowarzyszeniem Zarządców Nieruchomości.

Realny udział interesariuszy zewnętrznych w procesie określania i ocenie efektów kształcenia ogólnie, a w tym również w odniesieniu do studiów podyplomowych, opisano w punktach 1.4 oraz 2.2.

W uzupełnieniu i uszczegółowieniu tego należy dodać, że studia podyplomowe *gospodarka nieruchomości* (trzy specjalności: *wycena nieruchomości, zarządzanie nieruchomościami, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami*) prowadzone są przy współpracy z Polską Federacją Rynku Nieruchomości (PFRN) oraz Polskim Stowarzyszeniem Zarządców Nieruchomości (PSZN). Umowa o współpracy realizowana jest w zakresie przeprowadzania egzaminów na licencję pośrednika i zarządcy nieruchomości Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości.

Studia podyplomowe *zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* prowadzone są przy współpracy Miejskich Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Koszalinie oraz Zakładu Wodociągowo - Kanalizacyjny sp. z o.o. w Unieściu. Współpraca dotyczy udostępnienia obiektów oczyszczalni ścieków w Jamnie oraz stacji uzdatniania wody w Mostowie dla słuchaczy studiów podyplomowych w ramach zajęć terenowych. Udostępnienie obiektów ZWK Unieście dla słuchaczy studiów podyplomowych w ramach zajęć terenowych.

Studia podyplomowe *technologia wody, ścieków i odpadów* prowadzone są przy współpracy z Miejskich Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Koszalinie. Współpraca dotyczy udostępnienia obiektów oczyszczalni ścieków w Jamnie oraz stacji uzdatniania wody w Koszalinie dla słuchaczy studiów podyplomowych w ramach zajęć terenowych.

Pracownicy firm, instytucji z poza uczelni z długoletnim doświadczeniem zawodowym prowadzą zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych. Udostępniono obszerny wykaz takich osób wraz z opisem ich doświadczenia zawodowego oraz wykazem prowadzonych zajęć.

Poza tym prowadzone są zajęcia praktyczne poza uczelnią w oparciu o infrastrukturę firm i instytucji. W Miejskim Ośrodku Kultury w Koszalinie (kotłownia, węzeł cieplny, centrala klimatyzacyjna). Zajęcia praktyczne z przedmiotu „systemy cieplne i wentylacyjne” Studenci studiują konstrukcję, budowę, skład i zasady działania układów technologicznych zwiedzanych obiektów, wykonują pomiary i symulują podjęcie działań w zakresie oszczędzania energii, poprawy ekologiczności i niezawodności dzia-

łania urządzeń. Do zajęć udostępniane są w pełnym zakresie urządzenia aparatury kontrolno-pomiarowej i regulacji automatycznej obiektów, niezbędne do prowadzenia zajęć.

W Miejskiej Energetyce Ciepłej w Kępicach (kotłownia na zrębkach drewna) prowadzone są zajęcia praktyczne z przedmiotu „*wybrane działy z cieci i ciepłowni*”. Studenci studiują konstrukcję, budowę, skład i zasady działania układów technologicznych kotłowni, wykonują pomiary i symulują podjęcie działań w zakresie oszczędzania energii, poprawy ekologiczności i niezawodności działania źródła ciepła. Do zajęć udostępniane są w pełnym zakresie urządzenia aparatury kontrolno-pomiarowej i regulacji automatycznej kotłowni, niezbędne do prowadzenia zajęć.

W Szpitalu Wojewódzkim w Koszalinie (centralna kotłownia) prowadzone są zajęcia z przedmiotu „*ekonomika gospodarki ciepłej*”. Studenci studiują konstrukcję, budowę, skład i zasady działania układów technologicznych kotłowni, wykonują pomiary i symulują podjęcie działań w zakresie oszczędzania energii, poprawy ekologiczności i niezawodności działania źródła ciepła. Do zajęć udostępniane są w pełnym zakresie urządzenia aparatury kontrolno-pomiarowej i regulacji automatycznej kotłowni, niezbędne do prowadzenia zajęć.

Udział interesariuszy zewnętrznych na studiach doktoranckich przejawia się głównie udostępnieniem infrastruktury na potrzeby badań doktorantom. Kilku doktorantów współpracuje ściśle lub pracuje w przedsiębiorstwach, których charakter prowadzonej działalności gospodarczej jest spójny z tematyką badawczą. Udział interesariuszy zewnętrznych w tych przypadkach jest bardzo wyrazisty. Doktoranci prowadzą badania przy wykorzystaniu infrastruktury, urządzeń i aparatury instytucji z którymi Uczelnia współpracuje. Zespół oceniający nie odnotował realizacji tematu pracy doktorskiej na zamówienie partnera przemysłowego.

Obecni doktoranci nie uczestniczyli w procesie określania efektów kształcenia. Efekty te zostały określone przez pozostałych interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a zwłaszcza pracodawców, organizacje zawodowe (w zakresie wymagań formalnych), ustawodawcę, nauczycieli oraz organy Uczelni i Wydziału. Na Wydziale działa co prawda Komisja Programowa ds. Studiów Doktoranckich, ale w jej skład nie wchodzi jednak przedstawiciele doktorantów. Rekomenduje się włączenie doktorantów do prac komisji oraz poprawę udziału doktorantów w procesie określania efektów kształcenia.

- 4) Jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiąganych efektów kształcenia,

Uczelnia stosuje system punktacji ECTS określający nakład pracy doktoranta i słuchacza studiów podyplomowych. Studia doktoranckie trwają 8 semestrów, studia podyplomowe 2 semestry. Ogólne nakłady pracy wynoszą:

- 60 ECTS na studiach podyplomowych,
- 60 ECTS na studiach doktoranckich (760 godzin kontaktowych).

Wydział nie dostosował nakładu pracy na studiach doktoranckich przewidzianych (w obecnym programie 60 ECTS) względem obowiązujących przepisów prawa (*Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego z dnia 1 lipca 2013 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich i w jednostkach naukowych (Dz.U. 2013 poz. 841)*).

W programie studiów doktoranckich w obu dyscyplinach, przewidziano przedmioty prowadzone w ramach kursu ogólnouczelnianego w liczbie 240 godz. (16 pkt. ECTS) oraz przedmioty specjalistyczne w ramach wydziałowego kursu kierunkowego w liczbie 210 godz. (19 pkt. ECTS). Doktoranci uczestniczą również w specjalistycznych i doktoranckich seminariach, na które przewidziano 250 godz. (11 pkt. ECTS), a także w prowadzeniu zajęć dydaktycznych I^o i II° w liczbie 60 godz. (3 pkt. ECTS). Liczba pkt. ECTS przypisanych do etapu tworzenia dysertacji wynosi 11. Łączna liczba godzin przewidzianych na studiach doktoranckich w całym okresie ich trwania, to 760 godz. (60 pkt. ECTS). Punkt ECTS opowiada standardowemu nakładowi pracy wynoszący 25-30 godzin, przy czym poszczególne części programu znacznie różnią się liczbą godzin kontaktowych. Wyrównanie nakładu pracy doktorantów czyniony jest pracą własną.

Liczba punktów ECTS do konkretnego przedmiotu jest określona prawidłowo pod względem nakładu pracy, niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Doktoranci nie uczestniczyli jednak w procesie określenia nakładu pracy.

Występuje dobre i równomierne zbalansowanie pracy. Uczelnia nie skorzystała z możliwości dostosowania programów do aktualnej postaci przepisów normalizujących minimalny wymiar nakładu pracy słuchacza studiów podyplomowych.

Wymiar nakładu pracy na studiach doktoranckich w nowych programach powinien zostać dostosowany do obowiązującego prawa tj. łączny wymiar zajęć obowiązkowych, fakultatywnych i praktyk zawodowych objętych programem studiów doktoranckich powinien odpowiadać od 30 do 45 punktów ECTS. Program studiów doktoranckich powinien obejmować także zajęcia fakultatywne w wymiarze pracy wskazanym w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego z dnia 1 lipca 2013 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich i w jednostkach naukowych (Dz.U. 2013 poz. 841)*.

- 5) Jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny - zwłaszcza dla studentów, doktorantów i słuchaczy - system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

Zasady oceniania studentów/doktorantów określone zostały odpowiednio w *Regulaminie Studiów* oraz w *Regulaminie Studiów Doktoranckich*. Warunki zaliczania poszczególnych kursów podane są w kartach kursów/sylabusach i przedstawiane przez nauczycieli na pierwszych zajęciach. Słuchacze studiów podyplomowych, przed rozpoczęciem każdego semestru, uzyskują od kierownika studiów informacje odnośnie szczegółowego planu i rozkładu zajęć oraz obowiązujących w danym semestrze zaliczeń i egzaminów (informacje te zawarte są także na stronie internetowej Politechniki Koszalińskiej).

Stopień opanowania wiedzy przez doktoranta oraz słuchacza studiów podyplomowych z danego kursu podlega okresowym ocenom. Ocena końcowa określona jest w 6-stopniowej skali od 2 do 5. Nauczyciel akademicki prowadzący kurs zobowiązany jest do udostępnienia studentowi ocenionej pracy zaliczeniowej lub egzaminacyjnej. Ponadto, przechowywanie ocenionych prac powinno trwać nie krócej niż jeden rok. Formami weryfikacji wiedzy są m. in. egzaminy, kolokwia, prace przejściowe. Na studiach podyplomowych *gospodarka nieruchomościami* przeprowadza się dodatkowo testy weryfikacyjne, testy zaliczeniowe po I i II semestrze, przygotowanie pracy dyplomowej.

Słuchacz studiów podyplomowych, który nie uzyskał zaliczenia zajęć dydaktycznych, może złożyć, w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyniku, pisemny uzasadniony wniosek o zaliczenie komisyjne lub egzamin komisyjny. Ocena osiągniętych efektów kształcenia prowadzona jest przez poszczególnych prowadzących nauczycieli akademickich. W czasie semestru kontrolowane są obecności, a także uzyskanie zaliczeń kolejnych zajęć. Studia podyplomowe kończą się egzaminem dyplomowym przed komisją czteroosobową, której z reguły członkiem jest Dziekan. Podczas egzaminu słuchacz odpowiada na 3 pytania.

Weryfikacja efektów kształcenia obowiązuje także na studiach doktoranckich. Ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na danym kursie dokonuje nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia. Kierownik Studiów Doktoranckich przeprowadza również badanie opinii doktorantów.

Na stronie internetowej Wydziału funkcjonuje zakładka poświęcona studiom doktoranckim, na których zamieszczane są aktualne dane dotyczące doktorantów i kandydatów na studia doktoranckie. Doktoranci słabo znają systemu oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Same metody oceny i ich zasady są dobrze oceniane przez doktorantów. Sposoby te są im przekazywane przez prowadzących poszczególne zajęcia.

Ocenę postępu w realizacji badań naukowych oraz rozwoju naukowego doktoranta dokonują niezależnie opiekun naukowy lub promotor oraz Kierownik Studiów Doktoranckich. Podstawą oceny postępów jest także ocena programu i harmonogramu realizacji badań naukowych przygotowywanych na każdym semestrze studiów przez doktoranta. Istotnym elementem oceny rozwoju naukowego doktoranta jest przygotowanie i przeprowadzenie seminarium stanowiącego warunek rozpoczęcia procedury otwarcia przewodu doktorskiego na WILŚiG. Wyrazistym sposobem określenia postępów toku realizacji

studiów jest wymóg otwarcia przewodu doktorskiego przez studenta do końca 6 semestru studiów. Analizą osiąganych wyników na studiach doktoranckich zajmuje się dodatkowo Rada Programowa ds. studiów doktoranckich. Po zakończeniu semestru prowadzący kurs wypełnia „Kartę oceny osiągnięcia założonych efektów kształcenia na kursie/module” oceniając stopień osiągniętych efektów kształcenia. Z przykładowymi kartami studiów doktoranckich zespół oceniający zapoznał się podczas wizytacji. Zapisy kart są materiałem służącym doskonaleniu efektów kształcenia.

System oceniania osiąganych efektów kształcenia przez doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych jest przejrzysty. Oceny są przedstawiane studentom i słuchaczom.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.

Jednostka umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora w dyscyplinach *budownictwo* oraz *inżynieria środowiska* zapewniając uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla tych dyscyplin.

2.

Jednostka prowadzi studia podyplomowe, nabywane efekty kształcenia spełniają oczekiwania organizacji zawodowych i pracodawców. Studia umożliwiają zdobycie umiejętności oczekiwanych na rynku pracy.

3.

Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze oddziałują pozytywnie na proces określania efektów kształcenia. Rekomenduje się wykorzystanie aktywności doktorantów w pracach Komisji Programowej ds. Studiów Doktoranckich.

4.

Nakład pracy niezbędny do ukształtowania efektów kształcenia na studiach podyplomowych i doktoranckich jest dobry. Rekomenduje się Wydziałowi dostosowanie nowych programów, w tym nakładu pracy, studiów doktoranckich i podyplomowych do obowiązujących przepisów prawa.

5.

Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji posiada dobry system kontroli osiągania zakładanych celów i efektów kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych.

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

1) Jednostka zapewnia kadrę stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników,

Kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału dobierana jest właściwie, z uwzględnieniem potrzeb wynikających z prowadzonego kształcenia na kierunkach: *budownictwo* (studia I^o, II° i III°), *inżynieria środowiska* (studia I^o, II° i III°), *geodezja i kartografia* (studia I^o, II°) oraz *ochrona środowiska* (studia I^o) a także badań naukowych z dyscyplin związanych z tymi kierunkami. Realizacja uruchamianych przez Jednostkę studiów podyplomowych jest również możliwe dzięki specjalnościom prezentowanym przez kadrę zatrudnioną na Wydziale (*gospodarka nieruchomościami, technologia wody, ścieków i odpadów oraz zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*).

Kadra zgłoszona przez Wydział jako tworząca minimum kadrowe na prowadzonych kierunkach kształcenia była oceniana przez Zespoły Oceniające PKA odpowiednio w latach 2009 (dotyczy kierunku *budownictwo* oraz kierunku *inżynieria środowiska*) oraz 2011 (dotyczy kierunku *geodezja i kartografia*). Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski wynikające z tych ocen w nawiązaniu do obecnej sytuacji.

W odniesieniu do kierunku *budownictwo* w *Raporcie* stwierdzono: „Wydział dysponuje liczną, dobrze przygotowaną i doświadczoną kadrą nauczycieli akademickich, co gwarantuje prowadzenie dydaktyki na kierunku „budownictwo” na odpowiednim poziomie. Należy zwrócić uwagę na taki podział zajęć dydaktycznych, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia niektórych pracowników zbyt dużą liczbą zajęć lub prac dyplomowych.” Jednak w tym samym *Raporcie* spośród 40 zgłoszonych do minimum kadrowego osób nie zaliczono 9 osób i to najczęściej z powodów administracyjnych (większa od możliwej do uwzględnienia liczba obcokrajowców, zatrudnienie w Jednostce trwające poniżej roku, brak wykazanego dorobku naukowego itp.).

W odniesieniu do kierunku *inżynieria środowiska* w *Raporcie* stwierdzono: „Analiza kadry nauczycieli akademickich wskazuje, iż spełnione są w pełni wymagania ustawowe wizytowanego kierunku *Inżynieria Środowiska* dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich.” Jednak w tym samym *Raporcie*, na podstawie szczegółowej analizy 25 osób zgłoszonych do minimum kadrowego na tym kierunku kształcenia 5 osób nie zaliczono do minimum kadrowego ze względu „na inny charakter reprezentowanych przez siebie dyscyplin oraz brak publikacji o tematyce związanej z *Inżynierią Środowiska*”.

W odniesieniu do kierunku kształcenia *geodezja i kartografia* stwierdzono: „że minimum kadrowe dla studiów I stopnia zostało spełnione a obsada kadrowa jest prawidłowa pod względem zarówno formalno-prawnym, jak i merytorycznym.” Spośród 12 osób zgłoszonych do minimum kadrowego, 2 osoby nie zostały do niego wliczone „ze względu na brak dorobku naukowego związanego z kierunkiem studiów”.

W odniesieniu do sytuacji opisanej w podanych wyżej raportach nastąpiły następujące zmiany: uruchomiono kształcenie II° na kierunku *geodezja i kartografia*, uruchomiono kształcenie I stopnia na kierunku *ochrona środowiska* opierając je głównie na kadrze występującej uprzednio na Wydziale, ale nie wliczonej do minimum kadrowego na kierunku *inżynieria środowiska* z powodu „na inny charakter reprezentowanych dyscyplin naukowych oraz brak publikacji o tematyce związanej z *Inżynierią Środowiska*”. Ten „inny charakter” wynikał z tego, iż owe osoby działały naukowo w zakresie nauk rolniczych, biologicznych, farmaceutycznych.

W dniu wizytacji Jednostka przedstawiła wykazy osób stanowiących minimum kadrowe, w odniesieniu do kierunków prowadzonego obecnie kształcenia. Wykazy te obejmują: 36 osób na kierunku *budownictwo*, 16 osób na kierunku *geodezja i kartografia*, 22 osoby na kierunku *inżynieria środowiska* oraz 10 osób na kierunku *ochrona środowiska*.

Analiza przedłożonego, nowego zestawienia minimum kadrowego, w nawiązaniu do rozpatrywanego uprzednio przez Zespół Oceniający w dniach 16-17 kwietnia 2009r. wykazała, że w odniesieniu do kierunku *budownictwo*:

— w *Raporcie* z 2009 r. występowało 27 osób, które uznano za tworzące minimum kadrowe i które występują również w aktualnym składzie minimum kadrowego

— w *Raporcie* z 2009 r. występowały 3 osoby, które z powodu braków formalnych Zespół Oceniający nie zaliczył do minimum kadrowego, a które występują w aktualnym zestawieniu i Kierownictwo wizytowanej Jednostki przedłożyło informacje o usunięciu przeszkód formalnych w zaliczeniu dwóch osób do minimum kadrowego. Są to doktorzy, których uprzednio wykazano brak dyplomu w dokumentach (1 osoba) oraz brak wymaganej liczby godzin dydaktycznych (2 osoba), a obecne obciążenie dydaktyczne wystarcza do zaliczenia jej. W odniesieniu zaś do 1 osoby doktora uprzednio wykazany brak dorobku w zakresie *budownictwa* nie został usunięty.

— w *Raporcie* z 2009 r. nie występowało 7 osób z grupy doktorów, które w aktualnym zestawieniu występują i mogą być wliczone do minimum kadrowego.

— w *Raporcie* z 2009 r. występowało 11 osób, które już w aktualnym zestawieniu kadry tworzącej minimum kadrowe na kierunku *budownictwo* nie występują, a uprzednio zaliczone były do minimum kadrowego kierunku *Inżynieria Środowiska*.

Z powyższej analizy wynika, że obecnie minimum kadrowe na kierunku *budownictwo* tworzy: 5 profesorów, 6 doktorów habilitowanych oraz 24 doktorów. Trzeba tu jednak podkreślić, że spośród wymienionych wyżej: 2 profesorów i 10 doktorów uczestniczy w tworzeniu minimum kadrowego na studiach I^o. Oznacza to, że minimum kadrowe na studiach II° tworzy 9 profesorów i dr hab. oraz 14 dokto-

rów. Trzeba też zauważyć, iż w *Raporcie* Zespołu Oceniającego na kierunku *budownictwo* w 2009r. nie został zaliczony do minimum kadrowego 1 doktor, ze względu na brak dorobku w zakresie dyscypliny reprezentowanej na tym kierunku. Kierownictwo Jednostki nie przedłożyło obecnie takiego dorobku, co skutkuje podtrzymaniem uprzedniej decyzji PKA w tej sprawie.

Analiza przedłożonego, nowego zestawienia minimum kadrowego, w nawiązaniu do rozpatrywanego uprzednio przez Zespół Oceniający w dniach 16-17 kwietnia 2009r. wykazała, że w odniesieniu do kierunku *inżynieria środowiska*:

— w *Raporcie* z 2009r. występowało 14 osób, które uznano za tworzące minimum kadrowe i które występują również w aktualnym składzie minimum kadrowego; jest to 3 profesorów, 1 doktor habilitowany oraz 10 doktorów;

— w *Raporcie* z 2009r. nie występowało 7 osób, które w aktualnym zestawieniu występują i mogą być wliczone do minimum kadrowego; jest to 2 doktorów habilitowanych (w tym 1 uprzednio był zgłoszony na kierunku *budownictwo*, który nie został wówczas zaliczony, gdyż wszystkie zajęcia prowadził na kierunku *inżynieria środowiska*) oraz 5 doktorów;

— w *Raporcie* z 2009r. występowało 6 osób, które już w aktualnym zestawieniu kadry tworzącej minimum kadrowe na kierunku *inżynieria środowiska* nie występują, a uprzednio zaliczone były do minimum kadrowego; jest to 2 profesorów, 1 doktor habilitowany oraz 3 doktorów;

Z powyższej analizy wynika, że obecnie minimum kadrowe na kierunku *inżynieria środowiska* tworzy: 3 profesorów, 3 doktorów habilitowanych oraz 15 doktorów. Trzeba zauważyć, że spośród wymienionych: 1 doktor habilitowany oraz 3 doktorów jest zaliczonych do minimum kadrowego jedynie w odniesieniu do studiów I^o. To zaś oznacza, że studia II° w minimum kadrowym firmuje: 3 profesorów, 2 doktorów habilitowanych oraz 12 doktorów.

Analiza przedłożonego nowego zestawienia minimum kadrowego, w nawiązaniu do rozpatrywanego uprzednio przez Zespół Oceniający w dniach 24-25 lutego 2011r. wykazała, że w odniesieniu do kierunku *geodezja i kartografia* (prowadzonych wówczas na poziomie studiów I^o):

— w *Raporcie* z 2011r. występowało 9 osób, które uznano za tworzące minimum kadrowe i które występują również w aktualnym składzie minimum kadrowego; jest to 2 profesorów, 3 doktorów habilitowanych oraz 4 doktorów;

— w *Raporcie* z 2011r. występowała 1 osoba, która nie została zaliczona do minimum kadrowego „z powodu braku dorobku naukowego związanego z kierunkiem studiów, oraz zaliczeniu do minimum kadrowego jednej osoby ze stopniem doktora posiadającej dorobek z dziedziny związanej z kierunkiem studiów”; przedstawiony przez Kierownictwo Jednostki dorobek publikacyjny tej osoby lokuje się w obszarze zarządzania nieruchomościami w naukach ekonomicznych (6 publikacji z lat 2010-2013);

— w *Raporcie* z 2011r. nie występowało 6 osób, które w aktualnym zestawieniu występują i mogą być wliczone do minimum kadrowego; jest to 1 profesor, 1 doktor habilitowany oraz 4 doktorów;

— w *Raporcie* z 2011r. występował 1 doktor, który już w aktualnym zestawieniu kadry tworzącej minimum kadrowe na kierunku *geodezja i kartografia* nie występuje, a uprzednio zaliczona była do minimum kadrowego;

Z powyższej analizy wynika, iż obecne minimum kadrowe na kierunku *geodezja i kartografia* tworzy: 3 profesorów, 4 doktorów habilitowanych oraz 8 doktorów. Z tej liczby tylko 1 doktor zaliczony jest minimum kadrowego tylko w odniesieniu do studiów I^o.

Wobec niezaliczenia przez Zespół Oceniający kierunek *inżynieria środowiska* kilku osób wskazanych jako tworzących minimum kadrowe tego kierunku w Jednostce uruchomiono kształcenie na kierunku *ochrona środowiska* na poziomie I^o z udziałem tych osób. W grupie 10 osób przedstawionych obecnie przez Jednostkę jako tworzących minimum kadrowe występują osoby działające naukowo w dziedzinie *nauk rolniczych* (1 profesor z dyscypliny: *rybactwo*, specjalność: *ochrona wód, hydrobiologia*; 1 doktor habilitowany – specjalność: *agrotechnika*; 1 doktor z dyscypliny *zooteknika*, który zgłosił zmianę na *biotechnologię*), w dziedzinie *nauk medycznych* (1 doktor habilitowany z dyscypliny: *nauki farmaceutyczne* w specjalności: *toksykologia, chemia środowiska*) i w dziedzinie *nauk biologicznych* (1 doktor z dyscypliny: *biologia* w specjalności: *hydrobiologia*). W danych przekazanych przez Kierownictwo Jednostki wynika, że zakresie *ochrony wód* specjalizują się: 2 doktorów, a w zakresie *chemii środowiska*: 1 doktor i w zakresie *biologii* również 1 doktor. Dyscyplinę *nauk matematycznych* reprezentuje

w minimum kadrowym 1 doktor habilitowany (w 2009r. zgłoszony do minimum kadrowego na kierunku *budownictwo*).

W okresie od 2009r. do 2014r. nastąpił wzrost liczby doktorów habilitowanych (z 16 do 21) oraz doktorów (z 45 do 56), przy utrzymaniu stałej liczby profesorów (11). Na politykę kadrową Wydziału miała wpływ uchwała *Senatu Nr 53/2012 dotycząca „Planu racjonalizacji wydatków Uczelni”*. Jej konsekwencją była zasada, w myśl której *„przyjęcia odbywają się jedynie w miejsce osób, z którymi rozwiązano stosunek pracy lub w wyniku przejścia na emeryturę, a ich zatrudnienie jest niezbędne do zapewnienia minimum kadrowego oraz właściwego poziomu dydaktyki”*.

Z podanych powyżej zestawień odnoszących się do minimum kadrowego wynika, iż w okresie ostatnich lat następowały w Jednostce ruchy kadrowe, ale nie prowadziły one do naruszenia wymagań odnośnie do spełnienia przez Jednostkę kryterium minimum kadrowego. Wymagania odnośnie do minimum kadrowego były realizowane z uwzględnieniem wymagań zapisanych w przywołanej wyżej uchwale Senatu i z uwzględnieniem rozwoju naukowego własnej kadry naukowo-dydaktycznej.

Wydział w realizacji polityki kadrowej korzysta z kadry wypromowanej na podstawie posiadanych uprawnień do nadawania stopni naukowych. Jednak liczba wypromowanych nie jest znacząca. Jednostka ma uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinach: *budownictwo, inżynieria środowiska* oraz uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie *budownictwo*. Z uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora Jednostka korzysta systematycznie (corocznie 2 albo 3 nadania). Z uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego Jednostka skorzystała w okresie 5 lat tylko 3 razy (1 raz w 2009r. i 2 razy w 2014r.) W ostatnich dwóch latach dwóch pracowników Jednostki uzyskało tytuł profesora (po jednej osobie w 2013r. i w 2014r.).

Powyższe informacje dowodzą, iż rozwój naukowy w Jednostce jest realizowany poniżej przeciętnego i to pomimo podejmowania wpisanych w politykę kadrową inicjatyw mających na celu zmobilizowanie pracowników do rozwoju naukowego.

Wśród różnych inicjatyw należy podkreślić te, które dotyczą finansowania tematów badawczych związanych z rozwojem młodych naukowców. Spośród 30 tematów prowadzonych w Jednostce w grupie tematów badawczych dotyczących tego rozwoju w latach 2011-2013 tylko 5, do końca roku 2014, zakończyło się uzyskaniem stopnia doktora. Zastosowane metody mające pobudzić aktywność naukową pracowników (finansowanie tematów związanych z rozwojem młodych naukowców, prowadzenie studium doktoranckiego, posiadanie uprawnień do nadawania stopni naukowych, uruchomienie laboratoriów badawczych z nowoczesnym wyposażeniem itp.), nie dały jeszcze oczekiwanych rezultatów.

W *Raporcie Samooceny* zestawiono (s. 19) zmianę profili badawczych 14 pracowników Jednostki. Niektóre z tych zmian nie zostały do końca opisane (por. pozycje 11 i 12), w innych podane zmiany nie zostały uwidocznione w Bazie Danych OPI w zakładce „Ludzie Nauki” (pozycje 9, 10). Trzeba też podkreślić, że w teście Bazy wpisy niektórych osób są nieaktualne i brak jest w nich informacji o publikacjach itp. Należy zalecić pracownikom Jednostki, aby te wpisy uaktualnili.

Na pozytywne podkreślenie zasługuje fakt legitymowania się przez pracowników jednostki uprawnieniami zawodowymi. Łącznie 27 osób legitymuje się posiadaniem takich uprawnień (w tym 5 osób to mgr inż.). W prowadzeniu zajęć z przedmiotów zawodowych znaczący jest udział pracowników legitymujących się posiadaniem uprawnień zawodowych.

Przedstawiona powyżej uproszczona analiza kadry stanowiącej minimum kadrowe w zakresie poszczególnych kierunków kształcenia świadczy o tym, iż wymagane kryteria formalne są w Jednostce spełnione. Trzeba tu jednak zauważyć, że Jednostka prowadząc kształcenie na kierunku *budownictwo* realizuje je na specjalnościach *konstrukcje budowlane i inżynierskie* oraz *budownictwo drogowe*. W odniesieniu do tej drugiej specjalności kadra tworząca minimum kadrowe nie jest zadawalająca. Zwracano na ten fakt uwagę w ocenie przeprowadzonej przez KAUT (Komisja Akredytacyjna Uczelni Technicznych) w *Raporcie* z wizytacji w dniach 7-8 marca 2011r. zalecono *„wzmocnienie kadrowe specjalności Budownictwo Drogowe”*. W odpowiedzi Jednostka stwierdziła, że *„wzmocnienie kadrowe specjalności Budownictwo Drogowe będzie możliwe po uzyskaniu stopnia doktora”* przez 2 wymienione tam osoby, z których – do końca 2014r. – zaliczona została do minimum kadrowego 1 osoba, której przewód doktorski wszczęty został w 2010r.), 2 zaś osoba (której przewód doktorski wszczęty został w 2009r.) nie figuruje w minimum kadrowym. Uwzględniając dodatkowo fakt braku wykazania dorobku w zakresie

kierunku przez 1 z doktorów zgłaszanego przez Jednostkę jako osobę firmującą specjalność *drogi i ulice* stwierdza się, że prowadzenie na I^o i II° specjalności *budownictwo drogowe* nie ma uzasadnienia w kadrcze tę specjalność firmującą.

W zaleceniach wskazanych w Raporcie Zespołu Oceniającego kierunek *budownictwo* w 2009r. zwrócono uwagę na potrzebę takiego podziału „zajęć dydaktycznych, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia niektórych pracowników zbyt dużą liczą zajęć lub prac dyplomowych.” W dokumencie przedstawionym przez Jednostkę i dotyczącym roku akademickiego 2014/2015 stwierdza się wystąpienie znaczących obciążeń dydaktycznych niektórych pracowników, które w przypadku 1 doktora osiąga na kierunku *budownictwo* nawet 483 godziny, a w innych przypadkach ponad 400 godzin. Podobnie jest na kierunku *geodezja i kartografia*: 591 godzin (1 z profesorów) i w kilku przypadkach ponad 500 godzin, a także na kierunku *inżynieria środowiska*: 480 godzin (1 z doktorów) i w kilku przypadkach ponad 400 godzin. Jedynie na kierunku *ochrona środowiska* obciążenie dydaktyczne pracowników jest wyraźnie mniejsze. Tak duże obciążenie zajęciami dydaktycznymi pracowników naukowo-dydaktycznych stanowić może znaczące utrudnienie w realizowaniu ich rozwoju naukowego. Już z podanych wyżej informacji wynika, iż zalecenia w tym zakresie zespołów oceniających nie są realizowane. A przywołana wyżej Uchwała Senatu nr 53/2012 nie może być uzasadnieniem braku widocznych działań Jednostki w tym zakresie, ze względu chociażby na zapisane w uchwale wymaganie „zapewnienia ... właściwego poziomu dydaktyki”. Opisane wyżej znaczące obciążenie dydaktyczne wielu pracowników naukowo-dydaktycznych świadczyć może o zbyt dużej liczbie studentów w stosunku do kadry naukowo-dydaktycznej. Nie dotyczy to kierunku: *ochrona środowiska*.

W polityce kadrowej Jednostki występują również działania mobilizujące do inicjowania wystąpień pracowników o pozyskanie środków na prowadzenie badań. Rezultat tych inicjatyw nie jest jednak zadawalający (por. p. 5).

- 2) Jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do specyfiki oferowanych studiów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia,

Stwierdza się wyraźną poprawę stanu infrastruktury dydaktycznej i naukowej po przeniesieniu się Wydziału do nowoczesnych budynków przy ul. Śniadeckich, z przestronnymi traktami komunikacyjnymi, dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych. Sale dydaktyczne ćwiczeniowe (jest ich 22) pomieszczają od 13 do 56 osób, a sale wykładowe (łącznie 6) - od 60 do 350 osób. Większość sal jest wyposażona w urządzenia audiowizualne. Występują też 3 ogólnowydziałowe laboratoria komputerowe (liczba stanowisk: 24, 17 i 13), sale komputerowe przeznaczone do zajęć komputerowych. Poza godzinami zajęć wyznaczone sale są dostępne dla studentów do realizacji prac własnych.

Wyposażenie laboratoriów dydaktycznych jest odpowiednie do realizacji podstawowych programów nauczania. Należy zwrócić uwagę na bardzo sprawny system wentylacji w pomieszczeniach laboratoryjnych, stwarzający odpowiedni komfort pracy.

Wydział ma pracownię komputerową mieszczącą się w dwóch salach. W pierwszej sali (301C) są realizowane zajęcia dydaktyczne. Znajduje się tu 30 komputerów Intel CORE 2 Duo z panoramicznymi monitorami LCD 17 podłączonych do sieci LAN oraz Internet. Znajduje się tu stacjonarny wideoprojektor multimedialny Mitsubishi X400B podłączony do stanowiska nauczycielskiego. W drugiej sali (303C) przeznaczonej dla doktorantów znajduje się 10 komputerów AMD Athlon z monitorami CRT 177 oraz 2 komputery Pentium IV. Studenci mają zapewniony pełny dostęp do zasobów Uczelni i Internetu poprzez sieć zainstalowaną w domach studenta połączoną z siecią uczelnianą.

Baza laboratoryjna do prowadzenia prac badawczych jest stosunkowo obszerna i w wielu pracowniach dobrze wyposażona. Występują nowoczesne aparaty pomiarowe wraz z oprzyrządowaniem komputerowym.

W zakresie dyscypliny *inżynieria środowiska* występują następujące pracownie umożliwiające badania dotyczące: mikro-zanieczyszczeń (a w niej m. in. chromatografy i spektrometry, w tym spektrometr absorpcji grafitowej), niskocząsteczkowych komponentów w matrycach naturalnych (a w niej m. in. systemy chromatografii, próżniowego przygotowania prób), mikrobiologii wody i osadów dennych (a

w niej m. in. mikroskop fluorescencyjny z kamerą cyfrową i programami do analizy obrazu), zawartości substancji tłuszczowych w ściekach i osadach (a w niej m. in. półautomatyczny ekstraktor, zestawy do analiz, sonda wieloparametrowa), procesów jednostkowych w oczyszczaniu ścieków (a w niej m. in. redestylator, dejonizator, programy do ciągłych pomiarów jakości), biogeochemii i mikrobiologii (a w niej m. in. komora laminarna, autoklawy), badań biomasy (a w niej m. in. spektrofotometr UV), badań zapachowych i procesów odnowy wody (a w niej m. in. olfaktometr, spektrofotometr), odpadów komunalnych (a w niej m. in. makro-analizator).

W zakresie dyscypliny *budownictwo* występują pracownie umożliwiające badania dotyczące: określania właściwości gruntów budowlanych (a w niej m. in. aparat trójosiowy, aparat bezpośredniego ścinania, sonda CPTU), diagnostyki konstrukcji z betonu (a w niej m. in. zestaw do badania nieniszczącej defektoskopii, komora do badań starzeniowych), wytrzymałości materiałów (a w niej m. in. maszyny wytrzymałościowe, w tym w zakresie do 600kN, video-ekstensometr 3D), konstrukcji budowlanych (a w niej m. in. płyta wielkich sił, stanowisko do badań doraźnych belek i płyt wielkogabarytowych, stanowisko do badań długotrwałych, komputerowe systemy pomiarowe, analizator dźwięku i drgań), nieniszczących badań betonu i złączy (a w niej m. in. defektoskopy ultradźwiękowe, deflektometr), parametrów fizykochemicznych materiałów budowlanych (a w niej m. in. higrometr, aparat wibracyjny, komora klimatyczna).

W zakresie *geodezji i kartografii* występuje również laboratorium komputerowe fotogrametrii i teledetekcji wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie. W wyposażeniu laboratorium informatycznego występuje specjalistyczne oprogramowanie: C-Geo2014, Winkalk 4.05, Mikromap 5.40, GEONET 2006, EWMAPA 10, Leica Geofice 7.0, ArcGIS 10, Autocad Civil 3d 2008, Matlab R2013a.

Zbiory Biblioteki Uczelnianej (przy ul. Kwiatkowskiego) liczą 205,5 tys. jednostek: ponad 142 tys. wol. książek, 18,5 tys. wol. czasopism, ok. 45 tys. jednostek zbiorów specjalnych (w tym ponad 39 tys. norm). Na terenie Wydziału jest też zlokalizowana Czytelnia Wydziałowa. Ponadto Katedry i Zakłady posiadają własne zbiory wydawnictw naukowo-technicznych. Biblioteka gromadzi 360 tytułów czasopism bieżących w wersji drukowanej, w tym 30 tytułów czasopism zagranicznych, a od 2006r. udostępnia z komputerów zarejestrowanych w sieci uczelnianej (także zdalnie, po zalogowaniu się do sieci z zewnętrznych komputerów) licencjonowane zbiory elektroniczne *on-line*. Ponadto udostępniane są zbiory elektroniczne pozyskane w ramach licencji krajowych. Oferta biblioteczna w zakresie licencjonowanych źródeł elektronicznych jest skonstruowana w taki sposób, aby prezentować zasoby większości dyscyplin akademickich, jest więc narzędziem do pracy naukowej dla całej Uczelni. Czytelnia Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji jest wspólna z czytelnią Wydziału Elektroniki i Informatyki i jest zlokalizowana na terenie kampusu (przy ulicy Śniadeckich 2). Oferuje w wolnym dostępie ponad 5,2 tyś. woluminów książek, ponad 105 tytułów czasopism polskich i zagranicznych w wersji drukowanej w bieżącej prenumeracie Czytelniczy w czytelnicy wydziałowej mają do dyspozycji 34 miejsca, mogą skorzystać z 17 komputerów z dostępem do Internetu. W roku 2013 czytelnia zarejestrowała 4674 odwiedzin czytelników. Skorzystali oni z 8972 jednostek różnorodnych materiałów bibliotecznych.

Trzeba tu podkreślić, że pomieszczenia dydaktyczne Politechniki Koszalińskiej uwzględniają potrzeby słuchaczy niepełnosprawnych. Dla studentów niepełnosprawnych w Bibliotece Politechniki Koszalińskiej, przy ul. Kwiatkowskiego (pok. 5b) znajdują się urządzenia ułatwiające osobom niewidomym i niedowidzącym oraz niepełnosprawnym ruchowo korzystanie z zasobów BPK lub materiałów własnych.

3) Polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju.

Jednostka corocznie przygotowuje projekt planu rzeczowo-finansowego w podziale na zadania. Każde zadanie dysponuje oddzielnym budżetem zawierającym plan przychodów i wydatków. Budżet zadania uwzględnia nakazane przepisami wewnętrznymi narzuty wydziałowe i ogólnouczelniane. Wykazana kwota dotacji z budżetu państwa i jest na początku wartością szacunkową. Dotacja podstawowa z budżetu państwa jest przeznaczona na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, kadr naukowych oraz utrzymaniem Uczelni, w tym na remonty. Opracowanie planu rzeczowo-finansowego Wydziału oparte jest na danych uzyskanych z Kwestury. Do czasu uchwalenia przez Senat planu rzeczowo-finansowego Wy-

dział prowadzi gospodarkę finansową zgodną z opracowanym i zaakceptowanym przez Senat przewidywanym budżetowym. Ważną pozycją w finansach jest dotacja na działalność naukową, uregulowana odpowiednimi aktami prawnymi.

Stosowny system rozdziału dotacji statutowej pomiędzy poszczególne jednostki organizacyjne Wydziału ma charakter motywacyjny. Wielkość środków przyznawanych na ten rodzaj działalności w zakresie utrzymania potencjału badawczego w danej jednostce jest proporcjonalna do liczby i jakości publikacji pracowników tej jednostki, mierzonych sumą punktów przyznanych im za te publikacje.

W budżecie Jednostki występują również przychody przeznaczone na realizację projektów badawczych i wynoszą one w okresach 2-3 lat realizacji projektu od ok. 25 tys. zł. do ok. 950 tys. zł. Pojawiają się również prace umowne, realizowane na zlecenie instytucji gospodarczych, ale mają one charakter incydentalny.

Na pozytywne podkreślenie zasługuje poszukiwanie źródeł finansowania badań naukowych przez samych doktorantów (por. np.: 3 tematy finansowane ze środków Wojewódzkiego Urzędu Pracy w ramach projektu: *Inwestycja w wiedzę motorem rozwoju innowacyjności w regionie oraz wsparcie finansowe badań przez jednostkę*, w której zatrudniony jest doktorant).

Zespół Oceniający PKA stwierdził niedofinansowanie działań dotyczących zarządzania jakością kształcenia.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego ⁴.....ZNACząCO **Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

1.

Jednostka zapewnia kadrę merytorycznie stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Jednak w odniesieniu do prowadzonej specjalności *budownictwo drogowe* Jednostka nie ma uzasadnienia w kadrze tę specjalność firmującej.

Ruchy kadrowe występujące w ostatnich latach nie spowodowały naruszenia wymagań odnośnie do spełnienia przez Jednostkę kryterium minimum kadrowego. Jednak niekorzystne jest utrzymywanie wytkniętej podczas wcześniejszych ocen znacząco przekraczającego pensum obciążenia dydaktycznego niektórych pracowników naukowo-dydaktycznych. Może to świadczyć o zbyt dużej liczbie studentów do liczby pracowników naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w Jednostce.

Jednostka prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników, ale uzyskiwane rezultaty są jeszcze poniżej oczekiwanych.

W rozwoju kadry Jednostka w małym stopniu wykorzystuje posiadane uprawnienia do nadawania stopni naukowych.

Dane charakteryzujące kadrę naukowo-dydaktyczną Jednostki występujące w Bazie Danych OPI nie są aktualizowane przez pracowników.

2.

Jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną i naukową dostosowaną do specyfiki profilu i rozmiarów prowadzonego kształcenia oraz specyfiki realizowanych badań naukowych.

Nastąpiła ostatnio wyraźna poprawa jej stanu, po przeniesieniu się Wydziału do nowoczesnych budynków powstałych przy ul. Śniadeckich. Infrastruktura ta nadal podlega rozwojowi.

Wydział wykazuje starania w kierunku powstania bazy o wysokich standardach dydaktycznych i naukowych, z nowoczesnymi laboratoriami wyposażonymi w profesjonalne urządzenia, zaawansowane technologie i oprogramowanie.

3.

Polityka finansowa Jednostki jest oparta na dotacji budżetowej. Udział projektów badawczych pozyskiwanych z NCN i NCBR są zauważalne, ale jeszcze za mało widoczne w budżecie Jednostki. Zlecenia z jednostek gospodarczych mają charakter śladowy. Zbyt mała jest aktywność w występowaniu o dotacje na prowadzenie projektów badawczych (znaczący sukces to tylko uzyskanie grantu w 2012 r. na kwotę prawie 950 tys. zł) oraz w przedstawianiu możliwości realizacji prac dla jednostek gospodarczych w

regionie. Zauważalne i godne podkreślenia są inicjatywy doktorantów w pozyskiwaniu źródeł finansowania ich prac badawczych.

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Jednostka prowadzi badania naukowe głównie w dyscyplinach: *budownictwo, inżynieria środowiska, geodezja i kartografia oraz ochrona środowiska*. Zaangażowanie naukowe pracowników charakteryzują dobrze tematy badawcze realizowane w ramach prac statutowych Jednostki.

W zakresie dyscypliny *budownictwo*, w latach objętych oceną (od 2011r.) realizowano 10 zadań badawczych, które dotyczyły m. in. konstrukcji stalowych i cięgnowych, dynamicznej teorii sprężystości w ujęciu stochastycznym, badań statycznych i dynamicznych materiałów, konstrukcji i podłoża gruntowego, nowych materiałów budowlanych z surowców odpadowych i miejscowych, rozwiązań materiałowo-konstrukcyjnych elementów budowlanych z kompozytów, powłok sprężystych i ich modeli, konstrukcji betonowych, wzmocnienia podłoża i jego współpracy z nawierzchnią drogową.

W zakresie dyscypliny *geodezja i kartografia* realizowano 2 zadania badawcze, które dotyczyły metod pozyskiwania geoinformacji obrazowej i danych geoprzestrzennych oraz metod pozyskiwania danych i ich analiza do badań inżynierskich.

W zakresie dyscypliny *inżynieria środowiska* realizowano 10 zadań badawczych, które dotyczyły m. in. techniki sanitarnej w aglomeracjach miejsko-przemysłowych Pomorza Środkowego, alternatywnych źródeł energii oraz ekologii zasobów naturalnych, rekultywacji jezior i zbiorników zaporowych, utylizacji szlamowych i pyłowych odpadów przemysłowych, skażenia środowiska wodno-gruntowego, nowych chromatograficznych metod oznaczania obecności wybranych biomarkerów, ochrony gleb i wód.

Przedstawiony zbiór tematów badawczych jest stosunkowo obszerny, ale jego finansowanie dosyć mizerne. Część finansowania z tego samego źródła budżetowego odnosi się do tematów podejmowanych w pracach doktorskich, które stanowią dobre uzupełnienie tematyki realizowanej w ramach działalności statutowej. Efekty prac doktorskich uzyskane w kolejnych etapach przedstawiane były na konferencjach naukowych oraz w publikacjach. Niektóre z tych zadań realizowanych przez młodych naukowców i ich rezultaty przedstawiono już w pracach doktorskich, które zakończyły się nadaniem stopnia doktora.

Nie zauważa się jednak znaczącej roli Jednostki jako eksperta w zakresie tematyki badawczej przydatnej dla instytucji gospodarczych w regionie. Wymiernym parametrem oceny tego zakresu zaangażowania Jednostki może być zlecenie Jednostce wykonania opracowań na tematy istotne dla tych instytucji. Takie zlecenia występują ale można traktować je jako sporadyczne. Brak jest znaczącej obecności środowiska naukowego w realizacji badań przydatnych dla środowiska lokalnego i tym samym uzyskania z tego środowiska finansowania takich badań.

Dobrym uzupełnieniem, chociaż w stosunkowo małym stopniu, są tematy realizowane w ramach finansowania pozyskanego z konkursów NCN, MNSzW. Takich grantów na projekty promotorskie, habilitacyjne i własne, w okresie objętym oceną, uzyskano 14, na różne (przeważnie niewielkie) kwoty. W tym obszarze aktywność środowiska nie odpowiada jego liczebności.

O stopniu uczestniczenia doktorantów i studentów w realizacji zadań badawczych świadczą ich wspólne publikacje z pracownikami naukowymi. Takich prac w *Raporcie Samooceny* wymieniono 56, w nich uczestniczyło 8 studentów. Jest to jednak efekt uzyskany przez stosunkowo wąski zespół. Warto podkreślić, że publikacje z udziałem studentów i doktorantów pojawiały się również w czasopiśmie wysoko punktowanych (występuje publikacja w czasopiśmie o 50 punktach).

Stosunkowo najmniejszy jest udział w badaniach naukowych dyscypliny *ochrona środowiska*, ale trzeba tu zauważyć, iż na tym kierunku kształcenia studia prowadzone są tylko na I^o.

Jak stwierdził ekspert ds. doktorantów, Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza też doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Działalność naukowa jednostki realizowana jw. dyscyplinach związanych z kierunkami kształcenia była oceniana w 2013r. przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych. Przyznano Jednostce kategorię naukową „B”.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego ⁴ **ZNACZĄCY**

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Jednostka prowadzi badania naukowe w dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami. Rezultatem powiązania zadań badawczych prowadzonych w Jednostce z procesem kształcenia są wspólne publikacje pracowników z doktorantami i studentami. Udział studentów i doktorantów w tych publikacjach jest widoczny, ale obejmuje stosunkowo wąski zespół.

Nie zauważa się znaczącej roli Jednostki jako eksperta w zakresie problematyki naukowo-badawczej dla instytucji gospodarczych w regionie. Zlecenie Jednostce wykonania opracowań na tematy istotne dla tych instytucji jest sporadyczne. Nie uzyskuje się większych walorów finansowych z tej współpracy.

Wskazane jest też podjęcie działań w zakresie wypracowania tematów badawczych przydatnych dla środowiska lokalnego, które będą przez nie finansowane.

Niezbędne jest też zintensyfikowanie inicjatyw pracowników w pozyskiwaniu finansowania tematów badawczych ze źródeł zewnętrznych (NCN, NCBR, fundusze europejskie).

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

1) Studenci, doktoranci i pracownicy jednostki uczestniczą w programach międzynarodowych,

Udział Jednostki w realizacji programów badawczych międzynarodowych w latach objętych oceną obejmował dwa tematy. Jeden dotyczył projektu RENAISSANCE 7. PR – COOPERATION (TPT), w który realizowany był przez międzynarodowe konsorcjum 30 partnerów z Wielkiej Brytanii, Włoch, Polski, Belgii, Holandii, Bułgarii i Macedonii. Podstawowym zadaniem realizowanym w ramach konsorcjum były badania działań wybranych miast w Europie w zakresie implementacji „czystego transportu” oraz ewaluacji procesu i polityki transportowej. Działania te były realizowane w ramach inicjatywy Unii Europejskiej CIVITAS RENAISSANCE. Drugi z projektów realizowany był w latach 2009-2011 w ramach COST i dotyczył wymiany doświadczeń z zakresu analizy stateczności i integralności budynków wielokondygnacyjnych poddanych obciążeniom wyjątkowym. W Raporcie (str. 35) informuje się obszernie o badaniach prowadzonych we współpracy z ośrodkami zagranicznymi (np. FAMU-FSU College of Engineering w USA, Sankt-Petersburskim Państwowym Uniwersytetem Budownictwa i Architektury, Central Laboratory of General Ecology (Bulgarian Academy of Sciences), Limnologiczny Instytut dr Nowaka z Ottersberga k. Bremen, Szkoła Wyższa w Neubrandenburgu (Niemcy), University of Applied Sciences w Oulu (Finlandia)) ale w części VI Załącznika do Raportu informującej o wyjazdach związanych ze współpracą międzynarodową to się ujawniło w formie pojedynczych wyjazdów. W Raporcie jest mowa o współpracy w ramach programu CEPPUS z University of Constanta w Rumunii, ale wyjazdy do tamtejszego ośrodka nie zostały uwidocznione w zestawieniu podanym w części VI załącznika.

Współpraca naukowa realizowana w formie wyjazdów do instytucji naukowych zagranicznych objęła w latach 2009-2014 piętnaście osób, które przebywały w instytutach naukowych w Niemczech, Rosji, Australii, Portugalii, Islandii i Norwegii. Występowały też w tym czasie wyjazdy o charakterze dydaktyczno-naukowym (łącznie 13) oraz wyjazdy dydaktyczne z dużymi grupami studenckimi ((dwa, do Niemiec i Danii). W sumie w tych wyjazdach uczestniczyło 197 studentów oraz 39 pracowników (doktoranci nie brali udziału ww. tych wyjazdach zarówno naukowych jak i dydaktycznych).

Studenci Wydziału mają możliwość uczestnictwa w programie międzynarodowym Erasmus. W realizacji wymiany międzynarodowej mogą uczestniczyć studenci I^o i II° kształcenia. Uczelnia podpisała 43 umowy, w tym 17 umów partnerskich dla WILŚiG, co stanowi 59 miejsc dla studentów wizytowanej Jednostki. Należy podkreślić, że oferowane kształcenie w zagranicznych ośrodkach akademickich, w ocenie studentów, jest spójne z wybranym kierunkiem kształcenia w macierzystej Uczelni. Ważne jest, że na poziomie Uczelni i Jednostek funkcjonują koordynatorzy programu *Erasmus*, którzy pomagają w wyborze odpowiedniej oferty kształcenia, dostosowanej do indywidualnych zainteresowań i potrzeb studentów. Mobilność studentów Wydziału utrzymuje się na stałym poziomie. W ostatnich 3 latach w wymianie międzynarodowej uczestniczyło 10 studentów wizytowanej Jednostki. Studenci wskazali, iż przyczyną niewielkiego zainteresowania programem Erasmus wśród nich jest przede wszystkim bariera językowa, duże koszty związane z wyjazdem oraz nieodpowiednio funkcjonujący system informacyjny. Według ich opinii dużym problemem jest brak specjalistycznych lektoratów, które umożliwiłyby naukę języka technicznego, niezbędnego w kształceniu za granicą. Wydziałowy Pełnomocnik ds. współpracy międzynarodowej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wskazał również, iż Uczelnia w roku akademickim 2014/2015 otrzymała budżet na wyjazdy z programu *Erasmus* tylko dla 15 studentów w skali całej Uczelni.

Zarządzenie nr 6/2014 Rektora Politechniki Koszalińskiej z dnia 28 lutego w sprawie *wprowadzenia Ramowych Zasad Realizacji Programu Erasmus+ w Politechnice Koszalińskiej* ustala zasady rekrutacji na wyjazdy z programu *Erasmus*. Zasady kwalifikacji kandydatów obejmują średnią ocen (min. 3,5 za ostatni semestr studiów) oraz dobrą znajomość języka obcego wykładowego. Według opinii studentów wymagania stawiane kandydatom ubiegającym się o wyjazd nie stosują zasady równych szans. Problemem jest rekrutacja prowadzona na poziomie Uczelni, co w opinii środowiska studenckiego wyklucza osoby studiuje na wydziałach technicznych, gdzie trudniej jest uzyskać wysoką średnią ocen. Proces rekrutacji dotyczący programu wymiany międzynarodowej *Erasmus*, ma charakter powszechny, a niezbędne informacje można odnaleźć na stronie Internetowej Uczelni.

W wyjazdach zagranicznych w ramach programu Erasmus prowadzona jest regularna współpraca z Brno University of Technology. Co roku do Jednostki przybywa delegacja z Czech, która bierze udział w szkoleniach tu zorganizowanych. Członkowie delegacji prowadzą zajęcia dydaktyczne. Z kolei wyjazdy pracowników Jednostki do Brna odbywają się co dwa lata a ich celem jest uczestniczenie w szkoleniach oraz prowadzeniu zajęć dydaktycznych. W Jednostce studiuje grupy studentów zagranicznych z Portugalii, Hiszpanii i Grecji. Grupy te liczą od 2 do 12 studentów w semestrze i obejmują wszystkie kierunki prowadzone na Wydziale. Zajęcia są prowadzone w języku angielskim. Według opinii kierownictwa Jednostki współpraca zaowocowała poprawą kompetencji językowych tak studentów, jak i pracowników, wpłynęła na reprezentowany przez nauczycieli poziom dydaktyczny oraz pozwoliła udoskonalić programy kształcenia poszczególnych przedmiotów. Zainteresowanie studentów i doktorantów wyjazdami do ośrodków zagranicznych jest jednak niewielkie. Stwierdzono, że odnotowuje się pewien wzrost tego zainteresowania, w szczególności wyjazdami na praktyki zagraniczne.

Lepiej widoczne są efekty współpracy krajowej. Dotyczy to zarówno pracowników, doktorantów jak studentów. Studenci – członkowie Koła Naukowego uczestniczą w Konferencjach Studenckich Kół Naukowych (EuroInżynier w Krakowie), konkursach („Wykombinuj” w Gdańsku) i innych. Pracownicy z kolei uczestniczą w Konferencjach Naukowych i Naukowo-Technicznych oraz sami takie organizują (cykliczne konferencje na tematy: „Kompleksowe i szczegółowe problemy inżynierii środowiska” oraz Gospodarka odpadami komunalnymi”).

Jednostka rozwija współpracę z jednostkami i osobami z otoczenia społeczno-gospodarczego. Dobrym przykładem instytucjonalizacji tej współpracy jest utworzenie wspomnianego wielokrotnie ciała kolegialnego złożonego z przedstawicieli pracodawców, które stanowi organ doradczy dla władz Jed-

nostki. Spotkanie Zespołu Oceniającego z tymi przedstawicielami wykazało, że jego członkowie rzeczywiście wypełniają swoje zadania wobec Wydziału.

- 2) jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia,

Działania Jednostki mające służyć internacjonalizacji procesu kształcenia można traktować jako incydentalne, czynione „przy okazji”, a informacje o możliwościach ich realizacji nie docierają w odpowiedni sposób do studentów, doktorantów i pracowników. Potwierdziły to opinie przekazane na spotkaniach z poszczególnymi grupami interesantów.

Jak stwierdził ekspert ds. doktorantów, w celu internacjonalizacji procesu kształcenia, Wydział podejmuje niewielkie starania lub są one mało efektywne. Do tej pory na Wydziale nie były organizowane wykłady w języku obcym dla doktorantów (np. wygłaszane przez profesorów wizytujących). W ramach wymiany międzynarodowej na Wydział nie przyjeżdżali też doktoranci zagraniczni. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci Wydziału krytycznie ocenili też brak możliwości wyborów języków obcych. Doskonalenie umiejętności językowych jest możliwe tylko w zakresie języka angielskiego.

Studenci studiów I^o i II° Wydziału w latach 2008-2012 uczestniczyli w międzynarodowym projekcie RENAISSANCE 7.–COOPERATION (TPT), w ramach międzynarodowego konsorcjum. Wskazany projekt dotyczył zagadnień związanych z „czystym transportem”, a studenci WILŚIG włączenie zostali w realizację procesu ankietyzacji, który dotyczył preferencji komunikacyjnych w Szczecinku. Dodatkowo jeden student w maju 2014r. uczestniczył w Międzynarodowych Targach Energii Odnawialnej GREENPOWER (Poznań), w ramach działalności Studenckiego Koła Naukowego „RESources – Odnawialne Źródła Energii”, gdzie miał możliwość zapoznać się z oferowanymi rozwiązaniami technicznymi w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Pozytywnie należy ocenić duże zainteresowanie studentów zagranicznych oferowanym kształceniem w Politechnice Koszalińskiej. W latach 2011-2014 w programie Erasmus uczestniczyło 33 studentów z zagranicznych ośrodków akademickich.

Jak stwierdził ekspert ds. studenckich, brak jest powszechnego udziału studentów w konferencjach i kongresach naukowych realizowanych w zagranicznych ośrodkach naukowych. Doktoranci również chętnie uczestniczyliby w konferencjach międzynarodowych, które w ich opinii są bardzo pomocne w procesie kształcenia.

- 3) jednostka współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi,

Zespół Oceniający, na podstawie przedstawionej dokumentacji i spotkania ze studentami i doktorantami ustalił, że jednostka współpracuje z ośrodkami akademickimi w kraju i za granicą.

Współpraca naukowa realizowana w formie wyjazdów do instytucji naukowych zagranicznych objęła w latach 2009-2014 piętnaście osób, które przebywały w instytucjach naukowych w Niemczech, Rosji, Australii, Portugalii, Islandii i Norwegii. Występowały też w tym czasie wyjazdy o charakterze dydaktyczno-naukowym (łącznie 13) oraz wyjazdy dydaktyczne z dużymi grupami studenckimi (dwa, do Niemiec i Danii). W sumie w tych wyjazdach uczestniczyło 197 studentów oraz 39 pracowników. Jeden doktorant uczestniczył w krótkich stażach zagranicznych w Niemczech. O możliwościach wyjazdu doktoranci są informowani poprzez umieszczanie informacji w gablotach biura odpowiedzialnego za wymianę międzynarodową, jak również są informowani bezpośrednio przez promotorów i opiekunów naukowych. W ramach swoich prac badawczych doktoranci mogą również starać się o dodatkowe źródła na dofinansowanie wyjazdów. Doktoranci uczestniczą również w badaniach i grantach organizowanych przez inne ośrodki akademickie, np. z Politechniką Krakowską.

Widoczne są też efekty współpracy krajowej. Dotyczy to zarówno pracowników, doktorantów jak studentów. Studenci – członkowie Koła Naukowego uczestniczą w Konferencjach Studenckich Kół Nau-

kowych (EuroInżynier w Krakowie), konkursach („Wykombinuj” w Gdańsku) i innych. Pracownicy z kolei uczestniczą w Konferencjach Naukowych i Naukowo-Technicznych oraz sami takie organizują. Przykładem są cykliczne konferencje pt.: „Kompleksowe i szczegółowe problemy inżynierii środowiska” oraz „Gospodarka odpadami komunalnymi”.

Uczelnia umożliwia swoim studentom uczestnictwo w wymianie krajowej poprzez podpisanie porozumienia polskich uczelni technicznych w sprawie systemu mobilności studentów MOSTECH (Uchwały Senatu PK z dnia 23.03.2005r.). Do chwili obecnej żaden student wizytowanego Wydziału nie uczestniczył jednak w wymianie krajowej. Uczelnia nie upowszechnia informacji, ani nie prowadzi akcji promocyjnych dotyczących wskazanej wymiany. Środowisko studenckie jako przyczynę zaistniałej sytuacji wskazało brak odpowiednio funkcjonującego systemu informacyjnego skierowanego do studentów.

4) jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia.

Jednostka rozwija współpracę z jednostkami otoczenia społeczno-gospodarczego. Dobrym przykładem instytucjonalizacji tej współpracy jest powstanie wspomnianego uprzednio Konwentu.

Nie zauważa się jednak znaczącej roli Jednostki jako eksperta dla instytucji gospodarczych w regionie, czego wymiernym parametrem byłoby zlecenie Jednostce wykonania opracowań na tematy istotne dla tych instytucji. Takie zlecenia występują, ale sporadycznie.

Doktoranci mają możliwość współpracy z jednostkami zewnętrznymi, w tym z Wojewódzkim Urzędem Pracy, który ogłasza granty badawcze dla doktorantów, głównie z terenu Województwa Zachodniopomorskiego. Wysoko ocenili też oni współpracę z firmami zewnętrznymi w zakresie pomocy finansowej dla udziału w konferencjach oraz dofinansowaniu publikacji naukowych przez podmioty zewnętrzne. Nie potrafili jednak ocenić realnego wsparcia administracyjnego ze strony dziekanatu, w procesie podejmowania współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Środowisko studenckie pozytywnie oceniło również współpracę Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności możliwość odbywania praktyk studenckich w przedsiębiorstwach i firmach partnerskich. W opiniach studentów, prezentowanych podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, współpraca ta jest również realizowana w ramach poszczególnych Studenckich Kół Naukowych. Dotyczyła ona m.in. uczestnictwa w prezentacji skaningu laserowego, przygotowanej przez firmę TOPCON, odbycia wizyty na budowie Malta House, City Center w Poznaniu, terminalu LNG w Świnoujściu czy uczestnictwa w wyjeździe do Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego.

Studenci uczestniczyli również w projekcie „analiza możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu zmniejszenia energochłonności oczyszczania ścieków” (w ramach SKN RESources – Odnawialne Źródła Energii), który był realizowany we współpracy ze spółką Energa oraz Zakładem Usług Komunalnych w Świdwinie.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ⁴ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Oczekiwać należy jednak podjęcia intensywniejszych działań, które doprowadzą do znaczącego spełnienia wymagań określonych w tym kryterium.

1.

Studenci, doktoranci i pracownicy uczestniczą w programach międzynarodowych, ale udział ten nie odpowiada jeszcze możliwościom Jednostki.

Program wymiany międzynarodowej doktorantów jest w ich opinii optymalny. Brak większego zainteresowania z ich strony tą wymianą wynika ze specyfiki prowadzonych badań naukowych.

Należy zwrócić uwagę na konieczność stworzenia kompleksowego systemu informacyjnego skierowanego do całego środowiska akademickiego: studentów, doktorantów i pracowników Uczelni i Wydziału.

2.

Działania Jednostki służące internacjonalizacji procesu kształcenia są podejmowane, ale można je traktować jako incydentalne. Są niewystarczające. Nie mają wpływu na program kształcenia uczestników studiów doktoranckich III°. Wydział umożliwia im udział w konferencjach międzynarodowych, jednak innych działań nie stwierdzono.

W opinii studentów problemem jest brak powszechnego udziału studentów w konferencjach, kongresach i innych sposobach aktywności naukowej, realizowanych w zagranicznych ośrodkach akademickich.

Polityka informacyjna jest mało skuteczna.

3.

Współpraca krajowa z innymi jednostkami naukowymi dotyczy przede wszystkim udziału w konferencjach organizowanych przez inne uczelnie oraz organizacji dwóch własnych konferencji. W skali kraju środowisko naukowe Jednostki jest znane, a efekty prac naukowych tego środowiska przedstawiane na konferencjach i w publikacjach są widoczne i doceniane.

Doktoranci dobrze oceniają możliwości współpracy z ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą.

Studenci wizytowanej Jednostki mają możliwość uczestnictwa w wymianach krajowych z programu MOSTECH choć i tutaj system informacyjny skierowany do studentów jest mało skuteczny.

4.

Współpraca Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym występuje, jest zauważalna, a niekiedy – jak w przypadku studentów – aktywna. Udział doktorantów we tej współpracy jest również dobry i znacząco wpływa na podnoszenie ich kwalifikacji. Nie jest jednak powszechny.

Współpraca ta niekiedy ujawnia się również w zleceniach na wykonanie opracowań o charakterze eksperckim. Konieczne jest jednak zintensyfikowanie przekazu informacji dla tego otoczenia o tym w jakim zakresie może ono liczyć na realizację kompetentnych i wiarygodnych opracowań eksperckich.

Pozytywnie należy ocenić włączenie do bezpośredniej współpracy z Jednostką przedstawicieli pracodawców i nadanie tej współpracy formy zinstytucjonalizowanej.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

- 1) Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych,

Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji posiada prawidłowo działający system opieki nad studentami. Za opiekę nad studentami, doktorantami i słuchaczami odpowiadają odpowiednio Dziekan ds. Nauczania i Studiów Niestacjonarnych, Kierownik Studiów Doktoranckich oraz Kierownik Studiów Podyplomowych.

Kierownicy jednostek organizacyjnych są współodpowiedzialni za systemowe funkcjonowanie opieki nad studentami, mają na potrzeby kontaktu ze studentami wyznaczone godziny dyżurów. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia poza zajęciami są dostępni w czasie godzin konsultacji. Dziekanat Wydziału jest czynny w dni robocze oraz w soboty w terminach zjazdów. Do jego zadań należy prowadzenie spraw związanych z kształceniem oraz pomocą socjalną. Dziekanat obsługuje także studentów studiów doktoranckich. Dziekanat funkcjonuje w oparciu o Kodeks Postępowania Administracyjnego.

Doktoranci są pod opieką indywidualną swych promotorów i opiekunów naukowych. Przydział opiekunów naukowych wynika bezpośrednio z obszaru badawczego, którym interesuje się doktorant. Doktoranci pozytywnie oceniają możliwość samodzielnego wyboru opiekuna naukowego, jeszcze w czasie trwania procesu rekrutacji. Następnie, wraz z opiekunem lub promotorami, wspólnie ustalają ramowy plan pracy badawczej, lub przedstawiają im do konsultacji gotową ideę badań. Promotorzy monitorują postęp prac i rozwój naukowy. Opiekunowie i promotorzy zatwierdzają indywidualne programy studiów (w tym program dydaktyczny) i składają semestralne sprawozdanie z postępu pracy nauko-

wej doktorantów. Kierownik studiów doktoranckich dokonuje oceny realizacji programu oraz postępu pracy naukowej. Doktoranci biorą udział w seminariach naukowych wewnątrz jednostki. Mają też możliwość publikowania swoich dokonań – samodzielnie lub wspólnie z innymi pracownikami naukowymi. Wydział przeznaczają także w trybie konkursowym środki na finansowanie badań naukowych lub prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców, w tym również uczestników studiów doktoranckich.

Na studiach podyplomowych słuchacze uzyskują wsparcie od nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia podczas konsultacji. Nauczyciele udostępniają materiały pomocnicze do prowadzonych przedmiotów oraz udostępniają publikacje naukowe. Wydział bardzo wspiera działalność studentów w ramach kół naukowych z własnych środków, a także budżetu centralnego Uczelni na podstawie *Zarządzenia Nr 41/2011 Rektora Politechniki Koszalińskiej z dnia 14 września 2011 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu rejestracji, działania, finansowania i rozwiązywania uczelnianych organizacji, kół naukowych, zespołów i stowarzyszeń – studenckich i doktoranckich w Politechnice Koszalińskiej*.

Istotną jest możliwość realizowania przez studentów badań i projektów naukowych, zgodnych z ich zainteresowaniami oraz wybranym kierunkiem kształcenia. W ramach opieki naukowej studenci WILŚiG mają możliwość uczestnictwa w 4 Studenckich Kołach Naukowych (SKN). W latach 2009-2013 studenci wizytowanej Jednostki opublikowali 9 prac naukowych, w języku polskim i angielskim.

Studenci wizytowanego Wydziału wskazali, iż posiadają swobodę w doborze tematyki prac dyplomowych. Dodatkowo mają odpowiedni dostęp do promotorów, których godziny konsultacji są dostosowane do potrzeb środowiska studenckiego. Według opinii studentów istotną jest możliwość realizacji projektów badawczych w ramach pracy dyplomowej. Uczelnia nawiązała współpracę z Hochschule Neubrandenburg, dzięki której studenci Wydziału wykonali badania z wykorzystaniem specjalistycznej aparatury. Wyniki tych badań zostały uwzględnione w pracach dyplomowych. Uczelnia zapewnia swoim studentom dostęp do literatury i czasopism naukowych, dzięki funkcjonowaniu Biblioteki Politechniki Koszalińskiej. Studenci za niewystarczającą ocenili liczbę podręczników, które zostały wskazane w sylabusach i są niezbędne w procesie kształcenia. Dodatkowo studenci wskazali, że w zbiorach bibliotecznych brakuje często najnowszych i aktualnych publikacji.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wyrazili duże zainteresowanie możliwością udziału w konferencjach i projektach naukowych. Doktoranci, w ramach wsparcia naukowego, uczestniczą w konferencjach naukowych, do których są zachęceni przez swoich promotorów i opiekunów naukowych. Mechanizmem motywacyjnym doktorantów są dofinansowania na konferencję przyznawane przez Uczelniany organ Samorządu Doktorantów, o który mogą aplikować również doktoranci z Wydziału Inżynierii Łądowej, Środowiska i Geodezji.

System opieki naukowej skierowanej do studentów znacząco spełnia swoją rolę. Wątpliwości budzi jednak fakt braku możliwości udziału studentów w ocenie i weryfikacji prawidłowości działania form wsparcia naukowego. Dobrą stroną systemu opieki nad studentami jest współpraca jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Przejawem tej współpracy jest znacząca liczba partnerów gospodarczych oferujących miejsca odbycia praktyki. Studentów wpierają w zakresie możliwości ich odbywania Kierownicy Praktyk, powołani dla każdego z prowadzonych kierunków z osobna oraz Biuro Karier Politechniki Koszalińskiej.

Regulamin studiów oraz programy studiów umożliwiają studentom studiowanie wg indywidualnej organizacji studiów. W ramach programu studiów odbywają się konsultacje pracowników naukowych, z których może skorzystać każdy doktorant. Ocena konsultacji w opinii doktorantów jest wysoka, a konsultacje odbywają się terminach podanych z odpowiednim wyprzedzeniem. Ewentualne odwołania konsultacji są również zgłaszane z takim wyprzedzeniem.

Wizytowany Wydział ma właściwie funkcjonujący system opieki dydaktycznej skierowanej do środowiska studenckiego. Studenci i doktoranci mają bardzo dobry dostęp do nowoczesnej i ciągle rozwijanej infrastruktury i aparatury. Mają odpowiedni dostęp do planów i programów studiów oraz dokumentów związanych z procesem kształcenia. Niezbędne informacje dotyczące toku studiów znajdują się na stronie Internetowej Uczelni, w Dziekanacie oraz w systemie USOSweb. Na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu studenci są informowani na temat zakresu materiału, sposobu zaliczenia oraz charakterystyki przedmiotu i obowiązującej literatury. Jednostka wykorzystuje nowoczesne techniki

nauczania, jak e-learning do wsparcia procesu uczenia się studentów. W oparciu o wskazane techniki prowadzony jest kurs biblioteczny oraz przysposobienie akademickie. Studenci pozytywnie ocenili wskazane możliwości w tym zakresie. Według opinii studentów wykładowcy stosują i przestrzegają przedstawionych na początku zajęć kryteriów oceny.

Studenci wizytowanego Wydziału mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia z wykorzystaniem w tym celu indywidualnego planu i programu studiów oraz indywidualnej organizacji kursów. Według opinii studentów wskazane możliwości w tym zakresie powinny zostać jednak poprawione. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wskazali, że pomimo umożliwienia im indywidualnej organizacji kursów, są zobligowani chodzić na regularne zajęcia, bez możliwości ich dostosowania do indywidualnych potrzeb – co oceniają negatywnie. Zastrzeżenia budzi również fakt braku katalogu przedmiotów obieralnych oraz brak możliwości wyboru specjalności (przykładem jest kierunek *ochrona środowiska*). Uznając te uwagi za zasadne zaleca się więc umożliwienie realnej indywidualizacji procesu kształcenia, z wykorzystaniem w tym celu przedmiotów obieralnych oraz wyboru specjalności, co przyczyni się do stworzenia realnych możliwości indywidualizacji ścieżki kształcenia studentów.

Studenci pozytywnie ocenili funkcjonowanie Dziekanatu. Według ich opinii, pracownicy administracyjni posiadają odpowiednie kompetencje i wysoką kulturę osobistą.

Studenci poszczególnych kierunków studiów, podczas spotkania z Zespołem Oceniającym przedstawili ocenę zajęć dydaktycznych. Według prezentowanych opinii zajęć praktycznych, ćwiczeniowych i projektowych, niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej, jest zbyt mało. Dodatkowo studenci wskazali, iż wiadomości prezentowane na zajęciach dydaktycznych są często niewystarczające i nie w pełni przygotowują od strony praktycznej, do przyszłej pracy zawodowej. To subiektywne stanowisko studentów powinno stać się przedmiotem refleksji władz Wydziału.

Wydział umożliwia w sposób znaczący rozwój dydaktyczno-naukowy studentów niepełnosprawnych oraz wspomaga ich w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia. W chwili obecnej na Uczelni znajdują się 173 osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, w tym 16 osób na wizytowanym Wydziale. Studenci niepełnosprawni mają możliwość ubiegania się o przyznanie indywidualnej organizacji kursów, w tym zmiany formy zaliczenia oraz warunków uczestnictwa w zajęciach.

Pozytywnie należy ocenić to, że infrastruktura wizytowanego Wydziału jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Nie istnieją bariery architektoniczne, które uniemożliwiałyby poruszanie się osobom z niepełnosprawnością narządu ruchu. Dodatkowo w Czytelni udostępnione są: oprogramowanie udźwiękawiające (NVDA), oprogramowanie powiększające – lupa, klawiatura o dużym kontraście oraz słuchawki. Rozwój naukowy i dydaktyczny studentów niepełnosprawnych, z punktu widzenia oceny studenckiej, znacząco spełnia swoją rolę. Zastrzeżenia budzi fakt, iż osoby z różnymi formami niepełnosprawności nie są w pełni wspierane w procesie kształcenia i osiągnięcia efektów uczenia się.

Doktoranci wysoko ocenili wsparcie administracyjne oferowane przez Wydział. Pomoc materialną przekazywaną studentom określa *Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych Politechniki Koszalińskiej* ogłoszony Zarządzeniem Nr 29/2014 Rektora PK z dnia 15 września 2014 r., a doktorantom „*Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów Politechniki Koszalińskiej*” zawarty w Zarządzeniu Nr 30/2014 Rektora PK z dnia 15 września 2014r. Środki materialne, w opinii studentów, wypłacane są terminowo, bez zbędnych opóźnień, zgodnie z obowiązującymi regulaminami. Rozdział środków finansowych na świadczenia pomocy materialnej jest dokonywany w porozumieniu z Samorządem Studentów, co jest zgodne z art. 174 ust. 2 *Ustawy. Regulamin nie został* jednak zaktualizowany do obecnie obowiązujących przepisów w zakresie pomocy materialnej dla doktorantów - *Ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz.U. 2005 Nr 164 poz. 1365)*, art. 179 ust. 6 (zapisy o samodzielności finansowej osób powyżej 26 roku życia). Na Wydziale Inżynierii Łądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej nie są przyznawane stypendia doktoranckie, choć jest wprowadzony odpowiedni regulamin. Nie ma dodatkowych rozwiązań dla osób z niepełnosprawnością, umożliwiające im pełne uczestnictwo w procesie dydaktycznym, poza stypendium specjalnym dla niepełnosprawnych.

Na Wydziale doktoranci mogą się również starać o dofinansowania badań w ramach środków wydziałowych przewidzianych dla młodszych pracowników nauki i doktorantów. W ocenie doktorantów,

brak informacji ze strony władz Wydziału w tym zakresie skutecznie uniemożliwia efektywne korzystanie z tych środków, a informacje o terminach nie są podawane do wiadomości doktorantów. W komisji rozdzielającej dofinansowania na badania nie ma przedstawiciela doktorantów. Zaleca się więc wprowadzenie skutecznych mechanizmów, które umożliwią doktorantom udział w weryfikacji funkcjonowania systemu opieki materialnej.

Doktoranci krytycznie odnieśli się do zasobów biblioteki, które w ich ocenie są niewystarczające pod kątem ich badań naukowych. Również dostęp do baz danych, który możliwy jest tylko z komputerów znajdujących się na uczelni, został uznany za niewystarczający. Doktoranci wysoko ocenili wsparcie administracyjne oferowane przez Wydział.

Studenci mogą uzyskać zakwaterowanie w domach akademickich Politechniki Koszalińskiej. Doktoranci mogą również korzystać z domów asystenckich. Procedura przydziału jest przejrzysta i zrozumiała, obejmująca jednakowe zasady dla wszystkich doktorantów na Politechnice Koszalińskiej. Studenci studiów stacjonarnych znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej mogą ubiegać się o stypendium socjalne w zwiększonej wysokości. Studenci otrzymują pomoc materialną w formie: stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi. Stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych otrzymują studenci w przypadku tytułu niepełnosprawności, potwierdzonej orzeczeniem właściwego organu.

Stypendium Rektora dla najlepszych studentów jest przyznawane na wniosek studenta i obejmuje średnią ocen oraz osiągnięcia sportowe, naukowe lub artystyczne. Niezbędne informacje oraz dokumenty są dostępne na stronie Internetowej Uczelni.

Stypendium Rektora dla najlepszych studentów otrzymuje 10% najlepszych studentów danego kierunku studiów łącznie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych odrębnie dla studentów studiów I^o i II° oraz doktoranci spełniający określone warunki (2012/2013 – 15 doktorantów, 2013/14 – 11 doktorantów). Zapomoga jest przyznawana studentom, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej. Rektor Politechniki Koszalińskiej, w porozumieniu z Parlamentem Studentów i Samorządem Doktorantów dokonuje podziału dotacji na pomoc materialną. Stypendia socjalne, stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi są przyznawane na wniosek studenta przez Wydziałową Komisję Stypendialną. Stypendia Rektora dla najlepszych studentów są przyznawane na wniosek studenta przez Rektora. Od decyzji Wydziałowej Komisji Stypendialnej w sprawie stypendium socjalnego i specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi studentowi przysługuje odwołanie do Odwoławczej Komisji Stypendialnej (OKS) za pośrednictwem Wydziałowej Komisji Stypendialnej.

Samorząd Studentów ma swoich przedstawicieli w Wydziałowej Komisji Stypendialnej oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej (*Zarządzenie nr 56/2013 Rektora PK z dnia 20 listopada 2013 roku*). Studenci stanowią większość składu obu Komisji, zgodnie z art. 177 ust. 3 *Ustawy*. Decyzje w sprawie składanych wniosków do Komisji są wydawane w formie pisemnej i przysługuje od nich odwołanie zgodnie z art. 207 ust. 1 *Ustawy*.

Wydziałową Komisję Stypendialną powołuje Dziekan, a OKS powołuje Rektor spośród pracowników Uczelni oraz studentów delegowanych przez właściwy organ samorządu, przy czym studenci stanowią większość składu komisji zgodnie z art. 177 ust. 3 *Ustawy*. Decyzje w sprawie składanych wniosków do Komisji są wydawane w formie pisemnej i przysługuje od nich odwołanie zgodnie z art. 207 ust. 1 *Ustawy*. Doktoranci, którzy terminowo realizują program studiów doktoranckich i spełniają pozostałe kryteria, mogą otrzymać stypendium doktoranckie. Natomiast wyróżniający się w pracy badawczej uzyskują zwiększenie stypendium doktoranckiego z dotacji podmiotowej na dofinansowanie zadań projakościowych (minimum 800zł) na zasadach określonych w „*Regulaminie przyznawania uczestnikom stacjonarnych studiów doktoranckich PK stypendiów doktoranckich*”. Doktorant składa wniosek o przyznanie stypendium lub o zwiększenie stypendium doktoranckiego do Kierownika Studiów Doktoranckich, który przekazuje go do Komisji Doktoranckiej Wydziału wraz z odpowiednią opinią Dziekana, zawierającą propozycje kwot i terminów wypłat stypendium. Komisja po zaopiniowaniu wniosków i ustaleniu listy rankingowej, przekazuje Rektorowi listę doktorantów, których rekomenduje do przyznania stypendium. Decyzję o przyznaniu stypendium, okresie jego pobierania oraz jego wysokości podejmuje Rektor (w roku akademickim 2012/13 – było to 8 osób, zaś w 2013/14 – 6 osób). Wszystkie sprawy związane z przyznawaniem pomocy materialnej są rozpatrywane i załatwiane zgodnie z Kodeksem

Postępowania Administracyjnego. Wydział wspiera studentów także przy ubieganiu się o kredyt studencki.

W opinii eksperta ds. doktorantów Wydział powinien wprowadzić skuteczniejsze mechanizmy, które umożliwią doktorantom udział w weryfikacji funkcjonowania systemu opieki materialnej.

2) jednostka ma efektywny system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,

Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji zapewnia studentom możliwość zgłaszania skarg i wniosków, opinii o procesie dydaktycznym oraz innych istotnych dla nich spraw. System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych wizytowanego Wydziału nie ma charakteru kompleksowego. W przypadku sytuacji spornych i konfliktowych stosowane są nieformalne działania, które są rozwiązywane w oparciu o Prodziekanów ds. Nauczania i Studiów Niestacjonarnych oraz Samorząd Studentów. Studenci i doktoranci nie znają efektywności stosowanych rozwiązań rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

Uchwały Nr 28/2014 oraz 29/2014 Senatu Politechniki Koszalińskiej z dnia 22 października 2014 r. w sprawie zmiany składu Komisji Dyscyplinarnej Uczelni dla Studentów i Doktorantów oraz Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej Uczelni dla Studentów i Doktorantów powołały przedstawicieli studentów do wskazanych Komisji. Liczba studentów nie jest proporcjonalna do liczby nauczycieli akademickich, co nie jest zgodne z art. 213 ust. 5 *Ustawy*. Zaleca się uzupełnienie składu obu Komisji o brakujących przedstawicieli studentów. Zastrzeżenia budzi również fakt, iż wskazane Komisje są wspólne dla studentów i doktorantów, co jest niezgodnie z art. 213 ust. 1 oraz art. 226 ust. 2 *Ustawy*. Zaleca się więc utworzenie odrębnych Komisji dyscyplinarnych dla studentów i doktorantów Politechniki Koszalińskiej.

Studenci wyrażają również opinie w ankietach, które umożliwiają doskonalenie procesu kształcenia. Skargi i wnioski dotyczące tego procesu i sytuacji konfliktowych kierowane są do Prodziekanów ds. Nauczania i Studiów Niestacjonarnych, Kierownika Studiów Doktoranckich lub Kierownika Studiów Podyplomowych. Zgłoszenia mogą być dokonywane bezpośrednio lub za pośrednictwem Samorządu Studentów. Na studentach ciąży również obowiązek. Za naruszenie zasad obowiązujących w Uczelni sprawy studenckie rozpatrywane są przez Komisję Dyscyplinarną albo Sąd Koleżeński Studentów. Zakres działania tych organów określają regulaminy (*Regulamin Sądu Koleżeńskiego Samorządu Studentów PK, Regulamin Samorządu Doktorantów PK*). Za przewinienia mniejszej wagi Rektor może, z pominięciem sądu koleżeńskiego, wymierzyć karę upomnienia, po uprzednim wysłuchaniu obwinionego lub jego obrońcy. Studentowi w każdym przypadku przysługuje prawo do odwołania od decyzji, do właściwej uczelnianej odwoławczej komisji dyscyplinarnej.

Wydział nie posiada formalnych procedur rozpatrywania skarg. W ocenie doktorantów, przedstawionej na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, nie było do tej pory potrzeby formalizowania tego procesu, a doktoranci nie zgłaszali takich spraw. Wobec powyższego doktoranci nie potrafili ocenić działań nieformalnych w tym zakresie. Również studenci nie potrafili wypowiedzieć się na temat efektywności stosowanych rozwiązań.

3) jednostka wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów i współpracuje z nimi; organy jednostki, podejmują aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów oraz doktorantów i ich przedstawicieli do prac organów jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza koncentrujących swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów i doktorantów.

Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji umożliwia funkcjonowanie i wspiera działalność samorządów studenckich. Studenci wpływają na proces zarządzania Uczelnią za pośrednictwem Parlamentu Studentów Politechniki Koszalińskiej, a na Wydziale za pośrednictwem Samorządu Studentów Wydziału.

W Uczelni działa Uczelniana Rada Doktorantów, reprezentowana na Wydziale przez przedstawiciela. Przedstawiciel doktorantów uczestniczy w pracach Rady Wydziału. Przedstawiciel Wydziałowej Rady Doktorantów zasiada w Komisji Doktorantów, która przyznaje stypendia z dotacji pro jakościowej. W komisji ds. Funduszu Pomocy Materialnej więcej niż 50% składu stanowią doktoranci.

Doktoranci nie mają przedstawiciela w Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości kształcenia, oraz w komisji programowej ds. studiów III°. Samorząd Doktorantów, na poziomie Wydziału, nie ma też własnego pomieszczenia i nie dysponuje budżetem. W ocenie doktorantów, wyrażonej w czasie spotkania z Zespołem Oceniającym Uczelniana Rada Doktorantów działa bardzo dobrze, a przedstawiciel Rady na Wydziale prawidłowo spełnia swoje obowiązki.

Samorząd Studentów Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej prowadzi działalność w zakresie spraw studenckich, włączając w to organizację przedsięwzięć kulturalnych m.in. imprez okolicznościowych („Technikalia”), czy zbiórek charytatywnych. Ważne jest odpowiednie wsparcie socjalne, merytoryczne i finansowe działalności Samorządu Studentów przez Uczelnię i Wydział. Samorząd Studentów ma do dyspozycji biuro, wyposażone w niezbędny sprzęt (komputer, drukarka, telefon). Uczelnia zapewnia środki materialne niezbędne do funkcjonowania Samorządu Studentów, zgodnie z art. 202 ust. 8 *Ustawy*. Wskazane środki nie mają charakteru stałego budżetu, lecz są przekazywane zgodnie z zapotrzebowaniem, po uprzednim wystosowaniu pisma do Władz Wydziału i uczelnianego Samorządu Studentów. Studenci pozytywnie oceniają wskazaną formę wsparcia materialnego.

Uczelnia respektuje i spełnia wymagania ustawy z art. 61 ust. 3 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni. Wydział nie spełnia jednak wymagania *Ustawy* z art. 67 ust. 4, co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji. Środowisko studenckie jest reprezentowane przez 9 studentów z 49 osób uprawnionych, co stanowi 18,36% przedstawicieli studentów (lista obecności). Zaleca się powołanie min. 1 osoby z ramienia studentów do Rady Wydziału, w celu uzupełnienia ustawowego minimum.

Parlament Studentów Politechniki Koszalińskiej opiniuje *Regulamin Studiów*, zgodnie z art. 161 ust.2 *Ustawy*. Opinia sporządzana jest w formie pisemnej uchwały, co jest istotne z punktu widzenia oceny studenckiej. Przedstawiciele studentów opiniują plany i programy kształcenia, co jest zgodne z art. 68 ust. 1 pkt. 2 *Ustawy*. Opinia jest przekazywana w formie ustnej na posiedzeniach Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia oraz w formie sygnowania pieczęcią, na wskazanych dokumentach. Zastrzeżenia budzi fakt, co już uprzednio wskazywano, braku udziału przedstawicieli studentów w Radach Programowych, gdzie studenci mieliby możliwość uczestnictwa w opracowywaniu programu kształcenia i planów studiów. Należy zarekomendować umożliwienie studentom aktywnego udziału w Radach Programowych poszczególnych kierunków studiów wizytowanego Wydziału.

Samorząd Studentów prowadzi szkolenia dla studentów rozpoczynających kształcenie z zakresu ich praw i obowiązków. Szkolenia są prowadzone w ramach „Przysposobienia Akademickiego” w formie wykładów otwartych. Studenci uczestniczą w pracach Senatu, Radzie Wydziału, Komisjach stypendialnych, Komisji ds. Kształcenia oraz innych komisjach uczelnianych i wydziałowych. Samorząd Studentów Wydziału wpływa na wybór Prodziekanów ds. Nauczania i Studiów Niestacjonarnych, z którymi współpracuje.

Przedstawiciele studentów pozytywnie ocenili kontakt z Władzami Wydziału i Uczelni. Jednostka zapewnia odpowiedni rozwój i funkcjonowanie Samorządu Studentów, z punktu widzenia oceny studenckiej.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ⁴ **ZNACZĄCO**

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.

Wydział ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej nad studentami. W systemie tym regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów wymaga dostosowania do obowiązujących przepisów. Rekomenduje się, w ramach posiadanych środków, przyznawać stypendia doktoranckie studentom spełniającym kryteria.

Wydział bardzo wspiera działalność studentów w ramach kół naukowych z własnych środków.

Zaleca się pełniejsze uwzględnienie potrzeb studentów niepełnosprawnych oraz realną indywidualizację procesu kształcenia.

2.

System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych działa na Wydziale dobrze. Spełnia on swoją rolę z punktu widzenia oceny studenckiej lecz funkcjonuje on bardziej w oparciu o procedury nieformalne. Rekomenduje się uzupełnienie składu Komisji Dyscyplinarnej Uczelni oraz Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej Uczelni ds. studentów i doktorantów o wymaganą liczbę przedstawicieli studentów i doktorantów. W Uczelni powinny działać oddzielne komisje ds. studentów i doktorantów.

3.

Wydział wspiera i stwarza odpowiednie warunki do działalności Samorządu Studentów oraz Rady Doktorantów. Rekomenduje się umożliwienie studentom aktywnego udziału w pracach Rad Programowych poszczególnych kierunków i stopni studiów oraz przedstawicielowi doktorantów w Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, w zakresie ustalonym przez Radę Wydziału. Rada Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji powinna zostać uzupełniona w swym składzie o przedstawicieli studentów - do liczby wymaganej prawem, nie mniejszym niż 20% tego składu. Liczbę przedstawicieli studentów i doktorantów należy ustalić proporcjonalnie do liczebności obu tych grup.

8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

W Uczelni funkcjonuje wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, realizowany w oparciu o *Uchwałę Nr 36/2012 Senatu Politechniki Koszalińskiej z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie struktury Jednolitego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Koszalińskiej*. Dokument ten określa zakres działania oraz procedury jakości kształcenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (§ 2 Uchwały).

Rektor PK określił zadania organu odpowiedzialnego za realizację zadań Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia wydając *Zarządzenie nr 63/2012 w dniu 24 września 2012 r. w sprawie określenia zadań Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowych / Instytutowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia w Politechnice Koszalińskiej*. Następnie został powołany skład powyższej Uczelnianej Rady w dniu 5 grudnia 2014r. (URJK – na rok akademicki 2014/2015). Uczelniana Rada po raz pierwszy zebrała się w dniu 25 września 2012r. Spotkanie to poprzedzały zebrania Przedzianków ds. Kształcenia.

W Politechnice Koszalińskiej proces zapewnienia jakości jest unormowany przepisami prawnymi bezpośrednio odnoszącymi się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz przepisami, które mają charakter ogólnych regulacji związanych z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia na wszystkich poziomach studiów oraz studiach podyplomowych, zasadami rekrutacji, tworzeniem programów kształcenia, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, funkcjonowaniem biura karier, wsparciem studentów.

Struktura organizacyjna w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Politechnice Koszalińskiej odnosi się do dwóch poziomów, tj. poziomu Uczelni oraz poziomu jednostki organizacyjnej - Wydziału

Do zadań URJK należy (zgodnie z § 2 *Zarządzenia Nr 63/2012 Rektora PK z dnia 24 września 2012r.*), należy:

- 1) opracowanie strategii zapewnienia jakości kształcenia w Politechnice Koszalińskiej;
- 2) określenie procedur i polityki zarządzania jakością kształcenia, w tym opracowanie zasad dotyczących:
 - a) zatwierdzania, monitorowania oraz okresowego przeglądu programów kształcenia;
 - b) oceny osiągniętych przez studentów i doktorantów efektów kształcenia;
 - c) badania opinii studentów, doktorantów i absolwentów w zakresie jakości kształcenia;
 - d) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej;
 - e) monitorowania, przeglądu i podnoszenia poziomu zasobów nauki oraz środków wsparcia dla studentów i doktorantów;
 - f) wykorzystania i doskonalenia systemów informacyjnych;
 - g) publikowania wyników ewaluacji.
- 3) opracowania dokumentacji Jednolitego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia;
- 4) monitorowanie realizacji wytycznych zawartych w procedurach Jednolitego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, w tym stałe monitorowanie i analiza jakości kształcenia w Jednostkach Uczelni;
- 5) analizowanie raportów samooceny Wydziałów/Instytutów Uczelni;
- 6) przedstawienie Senatowi Politechniki Koszalińskiej ewaluacji efektów funkcjonowania Jednolitego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia;
- 7) przedstawienie Rektorowi propozycji działań nakierowanych na poprawę jakości kształcenia w Uczelni;
- 8) doskonalenie Jednolitego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

W celu realizacji tych zadań powyższa Rada opracowała wzór sprawozdania z realizacji procesu dydaktycznego. Zespołowi Oceniającemu przedstawione zostało *Sprawozdanie z realizacji procesu dydaktycznego w roku akademickim 2013/2014*, które było przedmiotem posiedzenia Senatu Politechniki Koszalińskiej w dniu 22 października 2014r. Sprawozdanie to zawiera prezentację poszczególnych jednostek funkcjonujących w strukturze Uczelni, w tym działania tych jednostek podjęte w obszarze zapewnienia jakości kształcenia. Po analizie sprawozdań sformułowane są przez Uczelnianą Radę propozycje działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia, które powinny być podejmowane zarówno na poziomie jednostek organizacyjnych, jak i na poziomie centralnym. Na ocenianym Wydziale opracowano dopiero jedno takie sprawozdanie, co nie pozwala na pełną ocenę działań projakościowych podjętych w ramach tej Jednostki.

Na poziomie Wydziału powołano na kadencję 2012–2016 Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, którego skład (Prodziekani, przedstawiciele Rad Programowych Kierunków Kształcenia realizowanych w jednostce) został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 2.10.2012r. zgodnie z § 3 Zarządzenia nr 63/2012. W składzie tego Zespołu jest również przedstawiciel pracodawców, ale brak jest podstawy prawnej do powołania przedstawiciela tej grupy interesariuszy (§ 3 Zarządzenia nr 63/2012 określający skład Zespołu nie wskazuje na reprezentanta tej grupy interesariuszy). Kolejno na mocy § 4 wspomnianego Zarządzenia Nr 63/2012 Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia powinien podejmować działania na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w jednostce. W szczególności powinien wdrożyć procedury służące: zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia przyjętych w Uczelni w ramach JSZJK, opracowaniu strategii kształcenia w Jednostce, weryfikowaniu efektów kształcenia na kierunkach studiów realizowanych w Jednostce, analizie i publikowaniu wyników oceny jakości kształcenia, doskonaleniu programów kształcenia na prowadzonych w Jednostce kierunkach studiów, przeprowadzaniu i analizie wyników badań ankietowych, analizie wniosków z monitorowania kariery absolwentów. Powinien przedstawiać Radzie Wydziału coroczne sprawozdanie z efektów działania systemu zarządzania jakością kształcenia w Jednostce oraz - Dziekanowi - propozycje działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia w Jednostce.

Uchwałą Rady Wydziału Inżynierii Łądowej, Środowiska i Geodezji w dniu 2 lipca 2013r., powołano Konwent Wydziału, jako organ doradczy i wspierający jego działania. Organ ten został powołany na podstawie § 55 ust. 2 Statutu Politechniki Koszalińskiej, który stanowi, że „Rada podstawowej jednostki organizacyjnej może powoływać komisje stałe i doraźne oraz określać ich skład i zadania”. Jednocześnie art. 60 ust. 2 i 4 Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012r. poz. 572, z późn. zm.), stanowi, że „statut publicznej uczelni może przewidywać zamiast lub

obok senatu inny organ kolegialny” i „w publicznej uczelni, jeżeli statut tak stanowi, obok senatu lub organu kolegialnego może działać konwent”. Regulamin Konwentu został zatwierdzony przez Radę Wydziału w dniu 17 grudnia 2013r.

Do kompetencji tego organu należy:

- a) wyrażanie opinii o kierunkach działania Wydziału, b) wspieranie Wydziału w działalności na rzecz jego rozwoju,
- c) wyrażenie opinii na temat oczekiwań pracodawców wobec absolwentów Wydziału,
- d) promowanie działań Wydziału w kraju i za granicą,
- e) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących współpracy Wydziału z gospodarką oraz
- f) wyrażanie opinii w innych sprawach przedłożonych przez Dziekana.

W opracowaniu efektów kształcenia wiodącą rolę miały wspomniane już powyżej Rady Programowe. Ich skład został określony Uchwałą Rady Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej z dnia 2 października 2012 r. w sprawie powołania Rad Programowych na studiach I, II i III stopnia.

Jak ustalono, podczas zapoznawania się z dokumentacją oraz na podstawie rozmów z Władzami Wydziału, żadne posiedzenie Rady Wydziału nie było poświęcone podjęciu Uchwały w sprawie przyjęcia Uchwały Nr 36/2012 Senatu Politechniki Koszalińskiej z dnia 27 czerwca 2012r. w sprawie struktury Jednolitego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Koszalińskiej.

W ramach WILŚiG opracowany został „Plan działań doskonalących program kształcenia.”

Do narzędzi monitorowania jakości kształcenia oraz jej doskonalenia należą: hospitacje zajęć dydaktycznych i ankiety studenckie i absolwentów. Podstawą przeprowadzenia hospitacji (jak wskazali przedstawiciele Władz Wydziału) jest Zarządzenie Dziekana Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Koszalińskiej z dnia 15.04.2003r. w sprawie Zasad wewnętrznej kontroli jakości kształcenia na budownictwa i inżynierii środowiska..

Podstawą przeprowadzenia ankietyzacji w Uczelni, w tym na ocenianym Wydziale, jest Zarządzenie Nr 41/2013 Rektora Politechniki Koszalińskiej z dnia 23 sierpnia 2013r. w sprawie badania opinii studentów, doktorantów, absolwentów i słuchaczy studiów podyplomowych, dotyczącej jakości kształcenia w Politechnice Koszalińskiej. Proces ankietyzacji dotyczy badania opinii: studentów, na temat oceny kursów przedmiotów realizowanych w ramach programów kształcenia w Politechnice Koszalińskiej; studentów studiów I^o i II° dotyczącej jakości kształcenia i warunków studiowania na kierunkach kształcenia realizowanych w Politechnice Koszalińskiej; studentów pierwszego semestru studiów I^o dotyczących motywów wyboru oferty kształcenia Politechniki Koszalińskiej; studentów studiów doktoranckich, słuchaczy studiów podyplomowych oraz systemu monitorowania losów zawodowych absolwentów Politechniki Koszalińskiej. Przedstawiono dokumenty, będące wynikiem przeprowadzenia ankietyzacji. Należą do nich „Sprawozdanie z ankietyzacji absolwentów z lat 2012 – 2014 kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej.”, „Sprawozdanie z ankietyzacji kursów realizowanych na Studiach Podyplomowych Gospodarka Nieruchomościami rok akademicki 2013/2014 (I semestr – zimowy).”, „Raport badań naukowych i rozwoju kadry WILŚiG za 2013 rok.” oraz „Ankieta oceniająca jakość kształcenia i warunki studiowania na Wydziale Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji rok akademicki 2013 – 2014.”

W celu bieżącej kontroli procesu dyplomowania dla wszystkich kierunków prowadzonych w ramach WILŚiG w dniu 25.11.2014 r. powołano Wydziałową Komisję ds. Analizy Jakości Procesu Dyplomowania oraz Zatwierdzania Tematów Prac Dyplomowych.

Przedmiotem posiedzeń Rady Wydziału były również: aspekty wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia: Sprawozdanie z realizacji procesu dydaktycznego w semestrze zimowym roku akademickiego 2013/2014 – RW w dniu 17 czerwca 2014 r., hospitacje – RW 2 wrzesień 2014 r. oraz „Sprawozdanie z pracy WILŚiG w roku akademickim 2013/2014.”

Władze Wydziału przedstawiły Zespołowi Oceniającemu dokument pt. „Księga jakości Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej”, który zawiera roczny kalendarz działań projakościowych. Dokument ten jest jeszcze przedmiotem analiz różnych grup interesariuszy i - jak stwierdzili przedstawiciele Władz Wydziału - nie jest to jeszcze dokument obowiązujący.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Z dokumentacji udostępnionej Zespołowi Oceniającemu wynika, że Wydział Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej posiada zapisy dotyczące: tworzenia programów kształcenia, zasad rekrutacji, toku studiów, procesu dyplomowania, ankietowania, oceny nauczycieli akademickich, pomocy udzielanej studentom w procesie kształcenia.

Wydział opracował strukturę systemu zapewnienia jakości kształcenia w oparciu o system wewnętrznych przepisów prawnych obowiązujących w Uczelni. Wydział stworzył mechanizmy do jego analizy i doskonalenia.

Częstotliwość spotkań i zakres podjętych prac przez organy funkcjonujące na Wydziale w strukturze wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia nie pozwala na stwierdzenie, że działania pro-jakościowe zostały podjęte w ramach Wydziału w sposób jednolity, systematyczny i kompleksowy, wynikający z przepisów wewnętrznych. Niektóre działania pro-jakościowe podjęte na poziomie Wydziału nie znajdują odzwierciedlenia w przepisach wewnętrznych Uczelni.

Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			
2	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji ³		X			
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe			X		
5	prowadzenie badań naukowych			X		
6	współpraca krajowa i międzynarodowa				X	
7	system wsparcia studentów i doktorantów ⁴			X		

³ Jeżeli w jednostce prowadzone są tylko studia doktoranckie wpisujemy i oceniamy „cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich”. Jeżeli prowadzone są tylko studia podyplomowe wpisujemy i oceniamy „cele i efekty kształcenia na studiach podyplomowych”. Jeżeli nie są prowadzone żadne z tych studiów w rubryce oceny wpisujemy „nie dotyczy”.

⁴ Kryterium 3 i 7 należy skorelować.

8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia			X		
---	--	--	--	----------	--	--

Odniesienie się do dokonanej przez jednostkę analizy SWOT w kontekście wyników przeprowadzonej oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny zasobów kadrowych, materialnych, działalności naukowej i międzynarodowej, współpracy z beneficjentami procesu kształcenia.

Mocne strony (czynniki wewnętrzne):

Wydział wśród mocnych stron na pierwszym miejscu wymienia stabilną sytuację ekonomiczną. Niewątpliwie podstawą bytu Jednostki i niezależności instytucjonalnej jest jej samodzielność ekonomiczna. Choć trudno się odnieść do tego stwierdzenia bez danych szczegółowych, niewątpliwie Wydział, poprzez pozyskane środki finansowe unowocześnił swoją bazę dydaktyczną i naukową, o czym świadczą powstałe nowe laboratoria i pracownie badawczo-dydaktyczne wyposażone w nowoczesną aparaturę badawczą (nowo powstałe laboratoria: Techniki Budowlanej, Laboratorium Wytrzymałości Materiałów i Konstrukcji Budowlanych oraz Laboratorium Inżynierii Środowiska, Fotogrametrii i Teledetekcji), sale wykładowe, ćwiczeniowe i projektowe wyposażone w sprzęt multimedialny oraz baza rekreacyjno-sportowa, w pełni dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych, w tym także dobrze wyposażona biblioteka z dostępem do licznych internetowych baz bibliograficznych. Wydział wykazał tym samym dużą skuteczność w pozyskiwaniu środków z funduszy unijnych na rozwój tej bazy.

Daje to dobry start do dalszych działań. Szczególnie jest to ważne ze względu na istniejący i prognozowany niż demograficzny, który nie zapewni jednostce stabilności przez cały czas. Studentów będzie ubywać, zwłaszcza niestacjonarnych. Należałoby podjąć usilne starania w celu pozyskania grantów zewnętrznych, a zwłaszcza tworzeniu podstaw do działalności projektowej, skoro większość nauczycieli ma uprawnienia i może, reprezentując Jednostkę, występować w jej imieniu z ofertami podjęcia projektów i ekspertyz oraz podejmowania uczestnictwa w przetargach i konkursach.

W tym kontekście również kształtowanie specjalności wydziału, zakładane w strategii rozwoju – jest pożądane, dające jej rozpoznawalność na rynku potencjalnych zleceń i w świecie nauki. Współpraca ze szkołami ponad gimnazjalnymi może zapewnić potencjalnych kandydatów na studia, kompetencyjnie przygotowanych do ich podjęcia, co może również dać częściowe złagodzenie tendencji spadkowych w rekrutacji kandydatów, wywołanych niżem demograficznym, ale na pewne tego procesu nie zahamuje.

Wśród mocnych stron wskazano na uczelniany wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który został uruchomiony na poziomie Uczelni. Słusznie nie odniesiono się przy tym do systemu wdrożonego na Wydziale, który co prawda opracował jego strukturę w oparciu o system wewnętrznych przepisów prawnych obowiązujących w Uczelni oraz stworzył też mechanizmy do jego analizy i doskonalenia, jednak poszczególne jego elementy działają z różną skutecznością i są w różny sposób realizowane na poszczególnych stopniach studiów i kierunkach kształcenia. Niektóre działania projakościowe podjęte na poziomie Wydziału nie znajdują też odzwierciedlenia w przepisach wewnętrznych Uczelni.

Również wskazuje się, że programy przedmiotów na prowadzonych kierunkach studiów opracowane są zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, które są dostosowane do potrzeb rynku pracy. Należy potwierdzić działania jednostki. Zwraca się przy okazji uwagę, że Jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kierunek studiów może doskonalić swój program kształcenia, w tym efekty kształcenia, w trakcie pierwszego roku pierwszego cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013, gdy tymczasem przyjmowane zmiany aplikowano z początkiem kolejnego roku kształcenia.

Mocną stroną Wydziału jest niewątpliwie szeroka oferta edukacyjna na czterech kierunkach.

Z kolejnym punktem wskazującym na działalność w dziedzinie uzyskiwania uprawnień budowlanych trudno się zgodzić się, gdyż takich kompetencji Wydział nie posiada. Możliwość uzyskania

uprawnień budowlanych istnieje, ale poza Uczelnią, poprzez podjęcie praktyki projektowej i budowlanej realizowanej po studiach, a jedyną jednostką do tego uprawnioną do weryfikacji rezultatów tej praktyki oraz przeprowadzania egzaminów na uprawnienia budowlane z tej dyscypliny jest Izba Zawodowa Inżynierów i Techników Budownictwa. Nie realizuje się tego poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych na Uczelni. Może ten proces Wydział jedynie wspomóc, np. poprzez dobre, profesjonalne studia podyplomowe i kursy przygotowawcze.

Niewątpliwie pracująca w Jednostce kadra naukowo-dydaktyczna ma wysokie kwalifikacje, co potwierdza m. in. ich członkostwo w Komitetach PAN, Towarzystwach Naukowych krajowych i zagranicznych. Zatrudniona jest ona na I etacie. Jak wskazano liczba osób pracujących na 2 etatach spadła z 8 do 1. Należałoby w pełni wykorzystać jednak ten potencjał w staraniach o pozyskanie środków zewnętrznych na badania naukowe w systemie grantów zewnętrznych i zleceń bezpośrednich z gospodarki. Mała aktywność i skuteczność zespołów badawczych, na polu pozyskiwania środków zewnętrznych z grantów badawczych z NCN i NCBiR, środków z funduszy unijnych oraz umownej działalności badawczej (mała liczba zleceń, patentów) – co zidentyfikowano słusznie po słabej stronie Wydziału – stanowi właściwą diagnozę krytyczną, służącą za podstawę do zmian w tym obszarze. Dobrze również by było, aby duża liczba publikacji w uznanych czasopismach zagranicznych i krajowych, świadcząca o znaczącym potencjale badawczym, którą jednostka wśród mocnych swych stron wskazuje, miała realne przełożenie na gospodarkę i komercjalizację wyników badań naukowych (patenty, projekty, ekspertyzy). Nie zauważa się bowiem znaczącej roli Jednostki jako eksperta dla instytucji gospodarczych w regionie. Wymiernym parametrem oceny tego zakresu zaangażowania Jednostki może być zlecenie Jednostce wykonania opracowań na tematy istotne dla tych instytucji. Takie zlecenia występują ale można traktować je jako sporadyczne.

Mocną stroną jest niewątpliwie posiadanie uprawnień do nadawania stopni naukowych: doktora (*budownictwo i inżynieria środowiska*) i doktora habilitowanego (*budownictwo*) oraz dobre zasoby kadrowe. Również prowadzenie kształcenia na 3 stopniach kształcenia na kierunku *budownictwo i inżynieria środowiska* oraz studiach podyplomowych świadczy o poszukiwaniach zintegrowanych systemów edukacji. Niestety liczba uczestników tych studiów diametralnie spadła w ostatnim okresie i należy dążyć do przełamania tego impasu.

O dobrym poziomie dotychczasowego kształcenia świadczą pozytywne oceny wizytacji programowych na kierunkach studiów – *budownictwo i inżynieria środowiska*, przyznane przez Państwową Komisję Akredytacyjną oraz Komisję Akredytacyjną Uczelni Technicznych.

Wśród mocnych stron Wydział wymienia także rozwiniętą współpracę naukowo-badawczą z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Szczególnie w tym ostatnim przypadku nie przekłada się to zbyt wiele na ilość realizowanych wyjazdów w ramach wymiany studenckiej i nauczycielskiej w ramach programu *Erasmus*. Niewątpliwie należałoby tę sferę działalności wzmocnić. Temu może sprzyjać również aktywność studentów w kołach naukowych i organizacjach studenckich oraz sprawnie działający Samorząd Studencki, który zaliczono właśnie do mocnych stron Wydziału. Da to możliwość większej internacjonalizacji kształcenia, z pożytkiem dla studentów i nauczycieli.

Słabe strony (czynniki wewnętrzne):

Wśród słabych stron Wydział słusznie wymienia brak uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie *geodezja i kartografia* oraz doktora habilitowanego w dyscyplinie *inżynieria środowiska* oraz zaawansowany wiek części kadry naukowej o najwyższych kwalifikacjach, a zwłaszcza mała liczba uzyskanych przez pracowników stopni doktora habilitowanego i tytułu profesora, która może wyrównać powstanie ewentualnych braków kadrowych, po zakończeniu pracy niektórych pracowników i ich przejściu na emeryturę.

Właściwie również zidentyfikowano słabe strony Wydziału związane ze współpracą dydaktyczną z ośrodkami zagranicznymi oraz mały udział pracowników Wydziału w międzynarodowych zespołach badawczych, a zwłaszcza małą liczbę umów z uczelniami zagranicznymi w ramach programu *Erasmus* (niski poziom międzynarodowej wymiany pracowników i studentów).

Również w zakresie płatnej dydaktyki Wydział słusznie wymienia niedostateczną - w stosunku

do potrzeb rynku - ofertę studiów podyplomowych (np. *kataster nieruchomości, geotechnika i hydrotechnika morska*). Wzrost aktywności jest tutaj pożądany.

Z pozyskiwaniem środków finansowych wiąże się również polityka ogólnouczelniana, w tym zapewnienie konkurencyjności Uczelni w staraniach o pozyskanie zleceń z sektora gospodarczego. Niejednokrotnie bowiem – co Jednostka wymienia wśród słabych stron - duże koszty pośrednie (wydziałowe i uczelniane), zwiększające kosztu usług badawczych, jakie mogłyby być wykonywane na Wydziale – skutecznie tę konkurencyjność hamuje.

Przyczynia się również do małego zasięgu oddziaływania Wydziału oraz niekonkurencyjności poza regionem środkowego Pomorza.

Szanse (czynniki zewnętrzne):

Szansą rozwoju Wydziału jest – w jego mniemaniu – zmiana w polityce Państwa we wspieraniu kształcenia na kierunkach technicznych oraz wola samorządów do współdziałania z Wydziałem w zakresie budowy wspólnych przedsięwzięć, co wpłynie na poszerzenie współpracy z miastem i regionem (niezrozumiałe jest wpisanie tego również po stronie zagrożeń, jako: *„niedostrzeżenie przez władze lokalne potencjału oraz znaczenia Uczelni i jednostki dla rozwoju regionu; w powiązaniu z diagnozą następną: „słabość gospodarcza regionu powodująca migrację kandydatów na studia do innych ośrodków w kraju i za granicą”*). O ile pierwsze jest sprawą trudno diagnozowaną, bo wynikającą z szeregu uwarunkowań, o tyle drugie niewątpliwie może być podstawą rozwoju i silnego powiązania Jednostki z ośrodkami gospodarczymi regionu (np. współpraca z koszalińskim Parkiem Naukowo-Technologicznym) i wykorzystania tego do wzrostu kreatywnego potencjału na rynku zleceń gospodarczych, naukowych i edukacyjnych, również subregionalnych. Jest tutaj jednak potrzebna zwiększona aktywność, o czym powyżej już wspomniano.

Szans Wydziału upatruje także w mechanizmach rekrutacyjnych tj. w zwiększeniu liczby potencjalnych kandydatów na studia techniczne, po wprowadzeniu obowiązkowej matury z matematyki. Takie same jednak szanse mają wszystkie wyższe uczelnie techniczne. Takiej kategorii jest również szansa na wzrost zainteresowania kształceniem ustawicznym oraz wzrost prestiżu branży budowlanej w gospodarce krajowej, która wpłynie na atrakcyjność zawodu inżyniera. Jest to w tej chwili jeszcze trudne do stwierdzenia. Potwierdzić to lub zaprzeczyć mogą tylko badania socjologiczne.

Jednostka upatruje też szansę w procesie dalszego doskonalenia wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, choć trochę nisko lokuje je w hierarchii tego zestawienia, tak jakby wiary w tym systemie jednak nie pokładała, a szkoda.

Podobnie jest z doбором kadr opartym na konkursach, co jest już standardem powszechnie obowiązującym i inaczej być nie może. Przyczynia się zawsze do wzrostu potencjału każdej jednostki, chyba, że nie jest respektowany.

Natomiast wymieniona przez Wydział potencja do rozszerzenia pola działalności naukowej i edukacyjnej poprzez uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie *inżynieria środowiska* i doktora w dyscyplinie *geodezja i kartografia*, co niewątpliwie przyczyni się do Jego większej samodzielności i rangi na rynku edukacyjnym oraz możliwi poszerzenie oferty kształcenia o nowe kierunki i formy studiów (studia doktoranckie, studia podyplomowe), z dostosowaniem ich do potrzeb rynku pracy – wymieniona tutaj jako Jego szansa, a więc czynnikiem zewnętrznym – jest raczej Jego silną stroną, a więc czynnikiem wewnętrznym. Aspekt ważny, choć niewłaściwie kwalifikowany.

Pewną szansą Jednostki jest również internacjonalizacja – jak to sformułowano wprost: *„nawiązywanie z zagranicznymi uczelniami umów o podwójnym dyplomowaniu”* – o ile wynika to z udokumentowanej woli tychże Uczelni. Musi być ona jednak realnie potwierdzona i wprowadzona w życie Wydziału. To jest proces, który musi być też permanentnie realizowany, a nie incydentalnie. Może to w konsekwencji prowadzić do większego otwarcia się Uczelni na świat. Da też możliwość – i dobrze, że jest to odbierane w kategorii szans – na ewentualną realizację z zagranicznymi uczelniami umów o podwójnym dyplomowaniu, jeśli one z taką propozycją do Wydziału wystąpiły.

Szansą może być też – ja wskazano w analizie – *„zwiększenie efektywności w pozyskiwaniu środków finansowych na badania naukowe, ze środków zewnętrznych (w tym ze środków z UE)”*, o ile

takie środki istnieją i w perspektywie działań Jednostki są dla niej osiągalne. Mogą być one wówczas - jako czynnik zewnętrzny - Jego szansą. To jednak wymaga celowego zorientowania się w tym działaniu na ocenę takich możliwości.

Zagrożenia (czynniki zewnętrzne):

Słusznie dostrzega się wśród zagrożeń niż demograficzny, poprzez który realnie zmniejsza się liczba kandydatów na studia. To również powoduje spadek konkurencji rekrutacyjnej. Przy zakładanym stałym poziomie naborów, poziom kwalifikacji kandydatów na studia będzie się stale obniżał, co – jak stwierdza Jednostka – może w efekcie przyczynić się do nie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Rada może być tutaj tylko jedna – poziom wymagań powinien być wysoki, a nawet stale zwiększający się. Bez tego nie można mówić o rozwoju. Oszczędności nie można szukać w zmniejszeniu wymagań i spadku poziomu nauczania.

Zagrożeń upatruje się w ograniczeniach regionalnego rynku pracy. Słaby lokalny rynek pracy i trudności z jej znalezieniem sprawia wg Jednostki, że brak jest motywacji dla dalszego podnoszenia kwalifikacji na studiach III° (również czyni to niski poziom stypendiów dla studentów studiów doktoranckich). Przy dużej konkurencji na rynku edukacyjnym - tj. dużej liczbie szkół wyższych publicznych oraz uczelni niepublicznych, które zostały włączone do finansowania z budżetu państwa, oraz możliwości kształcenia się także za granicą - pozycja Jednostki może się stać mniej konkurencyjna.

Realne są zagrożenia związane ze zmniejszeniem finansowania nauki i szkolnictwa wyższego, wynikające z prognozowanego kryzysu gospodarczego, w tym również – w skali regionalnej – osłabienia gospodarczego regionu, powstałego w wyniku likwidacji przemysłu.

Wśród zagrożeń wymienia się także obawy co do wprowadzenia zapowiadanych reguł kwalifikowania Uczelni do tzw. grupy „okrętów flagowych”, które mogą zdeklasować Politechnikę Koszalińską do niższej kategorii finansowania. Takie obawy są uzasadnione, ale mogą też one podzielać stymulując na działania jednostki. Rzeczywiste osiągnięcia naukowe oraz uzyskana dzięki nim pozycja w rankingu uczelni jest podstawowym kryterium wielkości finansowania ich z budżetu Państwa. Należy więc zawsze dążyć do poprawienia tej pozycji.

Résumé

Oceny poszczególnych kryteriów składają się na ocenę instytucjonalną Jednostki, dając możliwość podsumowania ogólnego.

Strategia rozwoju Wydziału jest intencjonalnie zgodna i merytorycznie kompatybilna z misją i strategią rozwoju Uczelni, w zakresie dążenia do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i prowadzonych badań naukowych, a także ich związku z ciągle zmieniającymi się potrzebami rynku pracy oraz uwarunkowań otoczenia społeczno-gospodarczego. Koncepcja kształcenia Wydziału, obejmująca wszystkie poziomy i rodzaje studiów, oraz działalność naukowo-badawcza są spójne z celami określonymi w jego misji i strategii rozwoju. Wykazuje się przy tym dbałość o podnoszenie atrakcyjności studiowania, z zaspakajaniem ambicji studentów i zarazem spełnieniem oczekiwań rynku pracy w regionie. O uświadomieniu znaczenia jakości kształcenia, jako wykładni sukcesu, świadczy zwiększenie aktywności w podnoszeniu kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej, próba zwiększenia liczby projektów badawczych finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w szczególności realizowanych we współpracy z przemysłem, dążenie do komercjalizacji ich wyników, dążenie do rozbudowy i modernizacji zasobów bazy dydaktycznej i laboratoryjnej. Występuje więc identyfikacja roli i pozycji na rynku edukacyjnym, z uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia.

Wydział właściwie ujmuje konstruktywną rolę interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie kształcenia i zapewnienia jego jakości. W sposób aktywny uczestniczą oni w kształtowaniu i doskonaleniu oferty edukacyjnej Wydziału, formułowaniu i realizacji jego strategii oraz budowaniu na nim dobrej kultury jakości kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych jest efektywny. Powołano

Konwent Wydziału. Podpisano też szereg umów, porozumień o współpracy oraz listów intencyjnych z przedsiębiorcami, instytucjami i stowarzyszeniami naukowymi i zawodowymi. Opinie na temat programów studiów oraz jakości realizowanego kształcenia wyrażane są przez tych interesariuszy poprzez okresowe oceny oraz przeglądy. Następuje weryfikacja ich treści i efektów edukacyjnych, w stosunku do potrzeb rynku pracy. Również interesariusze wewnętrzni biorą udział w procesie opracowywania programów studiów. W proces ich tworzenia są aktywnie włączeni nauczyciele, a ich zatwierdzanie i dokonywanie zmian jest opiniowane przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów.

Katalog elementów składowych *Jednolitego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia* (JSZJK) jest rozbudowany. Odnosi się do strategii oraz szczegółowych zadań, które można uznać za mogące stanowić wykaz procedur. Ich liczba zdecydowanie przewyższa zestawienie wykazane w innych dokumentach, w tym w *Raporcie Samooceny*. Zachodzi jednak potrzeba ujednoczenia – na poziomie Uczelni i Wydziału – tego katalogu. Stwierdzono brak w Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia przedstawiciela doktorantów, a Rada Programowa nie obejmuje w swym składzie przedstawicieli studentów i doktorantów. Brak jest też Rady Programowej ds. studiów podyplomowych. *Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia* (WSZJK) nie był zatwierdzany stosowaną uchwałą. Zatwierdzeniu podlegał tylko skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Wewnętrzne procedury obejmują szereg czynników mających wpływ na jakość kształcenia. Częściowo diagnozują jego stan i czynniki go określające. Jednakże, w minionym okresie przeprowadzono szereg zmian programów, a stan ten poświadcza o pilnej potrzebie kompleksowego podejścia do prowadzenia studiów. Analiza okresu lat 2012–2014 wskazuje, że w ocenie cząstkowych kryteriów jest duża rozpiętość ocen pomiędzy rocznikami i kierunkami. Monitorowanie i okresowe przeglądy programów zostały dopiero zapoczątkowane. Procedury hospitacji są nowe, ale nie zostały należycie przyjęte. Nie hospituje się zajęć na studiach podyplomowych. Responsywność ankiet oceniających prowadzenie zajęć jest mała. Wśród pracowników ujawnia się pewien stopień niedoinformowania. Panuje też niski poziom upodmiotowienia szerszego grona nauczycieli akademickich w ciałach kolegialnych. Zwraca się też uwagę na konieczność intensyfikacji dorobku naukowego kadry dla uzyskania pełnej spójności pomiędzy dorobkiem naukowym i dydaktyką. Stwierdzono niedofinansowanie działań prowadzonych w ramach zarządzania jakością kształcenia, zarówno w odniesieniu przedmiotowym, jak i podmiotowym.

Jednostka dokonuje oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, ale działania te na obecnym etapie nie tworzą jeszcze spójnej całości z uwagi fazę budowy systemu, stan kultury prawnej, kompleksowość podejmowanej diagnozy oraz skuteczność działań naprawczych. Za słabość uchodzić może brak zakończenia budowy systemu na poziomie Wydziału i jednoznacznego zakreślenia katalogu procedur pomiaru i doskonalenia jakości kształcenia oraz zaniżona efektywność wykorzystywania SZJK do szeregu działań. Na obecnym etapie rozwoju WSZJK, przyjęte rozwiązanie polegające na daniu wydziałom szeroko zakrojonej samodzielności, nie przynosi pożądanych rezultatów. Zasadniejszym wydaje się być stworzenie wspólnych podstaw i ram funkcjonowania systemu dla całej Uczelni a dopiero w późniejszej budowanie wydziałowej specyfiki zarządzania jakością.

Jednostka umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora w dyscyplinach *budownictwo* oraz *inżynieria środowiska* zapewniając uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla tych dyscyplin. Prowadzi studia podyplomowe, nabywane efekty kształcenia spełniają oczekiwania organizacji zawodowych i pracodawców. Studia umożliwiają zdobycie umiejętności oczekiwanych na rynku pracy. Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze oddziałują pozytywnie na proces określania efektów kształcenia. Rekomenduje się wykorzystanie aktywności doktorantów w pracach Komisji Programowej ds. Studiów Doktoranckich.

Wydział ma dobry system kontroli osiągania zakładanych celów i efektów kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych. Nakład pracy niezbędny do ukształtowania efektów kształcenia na tych studiach jest dobry. Rekomenduje się jednak Wydziałowi dostosowanie nowych programów, w tym nakładu pracy studiów doktoranckich i podyplomowych do obowiązujących przepisów prawa.

Jednostka zapewnia kadrę merytorycznie stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. W odniesieniu do prowadzonej specjalności *budownictwo drogowe* Jednostka nie ma jednak uzasadnienia we firmującej tę specjalność kadry.

Ruchy kadrowe występujące w ostatnich latach nie spowodowały naruszenia wymagań odnośnie do spełnienia przez Jednostkę kryterium minimum kadrowego. Niekorzystne utrzymywanie, znacząco przekraczającego pensum, obciążenia dydaktycznego niektórych pracowników naukowo-dydaktycznych. może świadczyć o zbyt dużej liczbie studentów w stosunku do liczby pracowników naukowo-dydaktycznych.

Jednostka prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników, ale uzyskiwane rezultaty są jeszcze poniżej oczekiwanych. W rozwoju kadry Jednostka w małym stopniu wykorzystuje posiadane uprawnienia do nadawania stopni naukowych.

Jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną i naukową dostosowaną do specyfiki profilu i rozmiarów prowadzonego kształcenia oraz specyfiki realizowanych badań naukowych. Nastąpiła ostatnio wyraźna poprawa jej stanu, po przeniesieniu się Wydziału do nowoczesnych budynków powstałych przy ul. Śniadeckich. Infrastruktura ta nadal podlega rozwojowi. Wydział wykazuje starania w kierunku powstania bazy o wysokich standardach dydaktycznych i naukowych, z nowoczesnymi laboratoriami wyposażonymi w profesjonalne urządzenia, zaawansowane technologie i oprogramowanie. Polityka finansowa Jednostki jest oparta na dotacji budżetowej. Udział projektów badawczych pozyskiwanych z NCN i NCBR są zauważalne, ale jeszcze za mało widoczne w budżecie Jednostki. Zlecenia z jednostek gospodarczych też mają charakter śladowy. Zbyt mała jest aktywność w występowaniu o dotacje na prowadzenie projektów badawczych oraz w przedstawianiu możliwości realizacji prac dla jednostek gospodarczych w regionie.

Jednostka prowadzi badania naukowe w dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami czego rezultatem są wspólne publikacje pracowników z doktorantami i studentami. Udział ich jest widoczny, ale obejmuje stosunkowo wąski zespół. Nie zauważa się znaczącej roli Jednostki jako eksperta w zakresie problematyki naukowo-badawczej dla instytucji gospodarczych w regionie. Zlecenie wykonania opracowań jest sporadyczne i nie uzyskuje się większych walorów finansowych z tej współpracy. Wskazane jest też podjęcie bardziej intensywnych zadań badawczych przydatnych dla środowiska lokalnego i przez nie finansowanych. Niezbędne jest też zintensyfikowanie inicjatyw pracowników w pozyskiwaniu finansowania tematów badawczych ze źródeł zewnętrznych (NCN, NCBR, fundusze europejskie).

Studenci, doktoranci i pracownicy uczestniczą w programach międzynarodowych, ale udział ten nie odpowiada jeszcze możliwościom Jednostki. Program wymiany międzynarodowej doktorantów jest w ich opinii optymalny. Brak jest jednak większego zainteresowania z ich strony tą wymianą. Wynika to ze specyfiki prowadzonych badań naukowych. Należy zwrócić uwagę na konieczność stworzenia kompleksowego systemu informacyjnego skierowanego do całego środowiska akademickiego: studentów, doktorantów i pracowników Uczelni i Wydziału.

Działania Jednostki służące internacjonalizacji procesu kształcenia są podejmowane, ale można je traktować jako incydentalne. Nie mają wpływu na program kształcenia uczestników studiów doktoranckich III°. Choć Wydział umożliwia doktorantom udział w konferencjach międzynarodowych, jednak innych działań nie stwierdzono. Polityka informacyjna jest mało skuteczna.

Współpraca krajowa z innymi jednostkami naukowymi dotyczy przede wszystkim udziału w konferencjach obcych i własnych. W skali kraju środowisko naukowe Jednostki jest znane, a efekty prac naukowych są widoczne i doceniane.

Doktoranci dobrze oceniają możliwości współpracy z ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Studenci mają możliwość uczestnictwa w wymianach krajowych z programu MOSTECH, choć system informacyjny skierowany do studentów jest mało skuteczny. Należy ten system szybko poprawić.

Współpraca Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest zauważalna, a niekiedy – jak w przypadku studentów – aktywna. Udział doktorantów we tej współpracy jest również dobry i znacząco wpływa na podnoszenie ich kwalifikacji. Nie jest jednak powszechny. Pozytywnie należy ocenić włączenie do bezpośredniej współpracy z Jednostką przedstawicieli pracodawców i nadanie tej współpracy formy zinstytucjonalizowanej.

Wydział ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej nad studentami. W systemie tym regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej

dla doktorantów wymaga dostosowania do obowiązujących przepisów. Wydział wspiera też z własnych środków działalność studentów, w ramach kół naukowych.

Rekomenduje się przyznawać stypendia doktoranckie studentom spełniającym kryteria. Zaleca się też pełniejsze uwzględnienie potrzeb studentów niepełnosprawnych oraz realną indywidualizację procesu kształcenia. System rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych działa na Wydziale dobrze, choć funkcjonuje on bardziej w oparciu o procedury nieformalne. Rekomenduje się uzupełnienie składu Komisji Dyscyplinarnej Uczelni oraz Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej Uczelni ds. studentów i doktorantów o wymaganą liczbę przedstawicieli studentów i doktorantów. W Uczelni powinny działać oddzielne komisje ds. studentów i doktorantów.

Wydział wspiera i stwarza odpowiednie warunki do działalności Samorządu Studentów oraz Rady Doktorantów. Rekomenduje się umożliwienie studentom aktywnego udziału w pracach Rad Programowych poszczególnych kierunków i stopni studiów oraz przedstawicielowi doktorantów w Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, w zakresie ustalonym przez Radę Wydziału. Rada Wydziału powinna zostać uzupełniona w swym składzie o przedstawicieli studentów - do liczby wymaganej prawem, nie mniejszym niż 20% tego składu. Liczbę przedstawicieli studentów i doktorantów należy ustalić proporcjonalnie do liczebności obu tych grup.

Wydział ma zapisy dotyczące: tworzenia programów kształcenia, zasad rekrutacji, toku studiów, procesu dyplomowania, ankietowania, oceny nauczycieli akademickich, pomocy udzielanej studentom w procesie kształcenia. Opracował on strukturę systemu zapewnienia jakości kształcenia w oparciu o system wewnętrznych przepisów prawnych obowiązujących w Uczelni. Wydział stworzył mechanizmy do jego analizy i doskonalenia. Częstotliwość spotkań i zakres podjętych prac przez organy funkcjonujące na Wydziale w strukturze wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia nie pozwala na stwierdzenie, że działania projakościowe zostały podjęte w ramach Wydziału w sposób jednolity, systematyczny i kompleksowy, wynikający z przepisów wewnętrznych. Niektóre działania projakościowe podjęte na poziomie Wydziału nie znajdują odzwierciedlenia w przepisach wewnętrznych Uczelni.

Podjęte przez Uczelnię natychmiastowe, skuteczne działania naprawcze po dokonanej wizytacji – w tym m.in. podjęte Uchwały Senatu Politechniki Koszalińskiej i Rady Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji oraz Zarządzenia Rektora PK i decyzje Dziekana WIL,ŚiG (*Zarządzenie nr 18/2015 Rektora PK z dn. 27.03.2015r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w podstawowych jednostkach organizacyjnych PK; Zarządzenie nr 5/2015 Rektora PK z dn. 15.01.2015r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu hospitacji zajęć dydaktycznych (...), Uchwała Rady Wydziału IL,ŚiG PK z dn. 31.03.2015r. w sprawie Rad Programowych na studiach I, II, III stopnia i powołania tych rad na studiach doktoranckich; Uchwała Rady Wydziału IL,ŚiG PK z dn. 31.03.2015r. dotycząca uzupełnienia składów Zespołów ds. Jakości Kształcenia, Uchwała Rady Wydziału IL,ŚiG PK z dn. 31.03.2015r. w sprawie uzupełnienia składów Wydziałowej Komisji ds. Badań Naukowych i Rozwoju Kadry do rozpatrywania wniosków o podział środków na tematy służące rozwojowi młodych naukowców (...)* i in.), a także inne strategiczno-organizacyjne – dały możliwość podniesienia pierwotnie wystawionych ocen z 3 kryteriów: wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, systemu wsparcia studentów i doktorantów oraz przepisów wewnętrznych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, do oceny: **w pełni**. Przedstawiono to w tabeli nr 3.

W wyniku podniesienia ocen z ww. kryteriów została wydana ostateczna ocena **pozytywna**.

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

system wsparcia studentów i doktorantów		X			
przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia,		X			